

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:

Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk száma:

25.342.

Megjelenik:

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A győzelem ára.

Folyik a nagy próbáratevés. Egyik oldalon a rombolás és a lélekmérgezés szelleme forgatja az égő csóvát, a másik oldalon a hit, az erkölcs, a szabad haza gondolatának hősei küzdenek. Népek szabadsága, élete forog kockán.

Ez a hatalmas mérkőzés alig-alig válogat már az eszközökben, nem elég már semmiféle fegyver. Valami új varázs-szer után kutatnak a népek, hogy kieroszakolják a győzelmet. Nincs már biztonságban a lélek sem, az a leghatalmasabb erő, melyre épül a győzelembe vetett hit s amely átgázol minden akadályon. Ennek gyilkos fegyvere, a józan ész utonállója: a hazug hírverés, mert világosan látszik, hogy az ellenállást nem annyira a test szenvedése töri meg, mint inkább a lélek elernyedése, a kishitűség lábrakapása. Ez sorvasztja el a fegyvert tartó izmokat, ez homályosítja el a célra szegzett szem tisztánlátását.

Sokszor írtunk már erről és olyan csendőr sincsen, aki ne tudná ezt. Mégis visszatérünk rá, hangoztatjuk, ismétéljük, hogy vérünkbe ivódjék a tudata, mert nekünk kell megküzdenünk ezzel az alávaló, kihatásaiban veszélyes lélekmérgezéssel.

Minél tovább tart a háború, annál többször vetik fel — rendszerint hozzá nem értő emberek — a kérdést, hogy mi szükséges a győzelemhez. Sokféle válasz hangzik el erre nézve a nagy világban, aszerint, hogy hol és ki adja. Nálunk így válaszolhat a tudálékos, kishitű, vagy gonosz szándékú ember: túlerő, tömeg kell; a kisebb népek nem állhatnak meg a túlerővel szemben.

Erre könnyű a felelet; maga a történelem adja meg a választ. A magyar nemzet már régen elpusztult volna, ha a számbeli erő döntené el a háborúkat. Hiszen a magyar mindig túlerővel állott szemben hosszú történelme során, sokszorosan hatalmasabb népek támadásait kellett állandóan visszavernie, hogy ősi földjén ő lehessen az úr. A népek sohasem kis számuk miatt buknak el. Éppen ezek a népek a legkeményebbek, mert aránylag kis számukat csak állandóan megfeszített erővel, önként és személyenként vállalt nagy áldozatokkal ellensúlyozhatják. Ez az állandó erő-gyakorlat

acéllá edzi őket. Kis számuk sem a könnyű életet keresők meddősége, hanem földrajzi elhelyeződésüké, mellyel a népek közötti egyensúlyt szolgálják hivatásszerűen, örökös katonáskodással, vérhullatással. Amilyen mértékben csökkent a szakadatlan próbára tevésük a számukat, olyan mértékben emelkednek lélekben, értékben utólréhetetlen magasságokba.

Egymagában tehát a számbeli túlsúly semmi esetre sem elég a győzelemhez.

Mi magunk is tovább mehétünk a győzelmi fegyverek keresésében, melyek között találhatunk igen hatásosakat, de minden egyesnél rá kell jönnünk, hogy a védekezés mindenikkel szemben lehetséges. Csupán egyetlen egy fegyver van, melyen megtörik az acél, melyhez nem ér fel a rémhír bomlasztó ereje, ez az igazak, az erősek fegyvere: az áldozatos lélek.

Az áldozat a kötelességek megfeszített teljesítésén jóval túl kezdődik. Ott van a határ, ahol az ember félredobja kényelmét, egyéni érdekeit és csak a köz javát nézi, azért vállal lemondást, szenvedést, erejét meghaladó tetteket. Az áldozat: odaállani megkeményített derékkal, öklöbe szorított kézzel a Sors kereké elé és eltéríteni vészhozó útjából, akkor is, ha magunk alája kerülünk.

A magyar katona ma is ilyen áldozatos lélekkel küzd Kelet térségein a nemzet életét fenyegető áradat ellen. Nyugodtak lehetünk, ezer esztendő kipróbált vitézségével állja a helyét és forgatja fegyverét mindaddig, míg van mire támaszkodnia. Ezt a támaszt pedig, az ország rendjét és békéjét, mi védjük, nyugodt lehet a honvéd is! Az áldozatok legnagyobbika az övé, de vannak az áldozatnak fokozatai is s ezekre mind szükség van. A hátszország népének — ha kell, erejét is meghaladó — lelkes készséggel vállalt teherviselése, magát odaadása ez.

Ahol meg van ez az áldozatos lélek, ott ápolni és erősíteni kell, ahol hiányzik, ott meg kell teremteni világító példával, meggyőző szóval. Ebben a csendőrnél kell előljárnia, akinek ez a hivatása is.

Ma nevetséges a panaszkodás, a kisebb kenyér, a drágább ruha, a több munka, a nagyobb adó miatti siránkozás. Olyan ez, mintha az égő ház gazdája azon panaszkodnék, hogy a füst csípi a szemét.

Komoly harcban áll ma a nemzet s hogy meddig kell állania a harcot, azt halandó ember nem tudja. Azt azonban minden magyarnak tudnia kell, hogy ebben a harcban nekünk csak győzni lehet. A győzelem ára pedig: az áldozatok hosszú sora!

A rádió a közbiztonság szolgálatában.

Írta: BARTOS ÜDÜN százados.

A gépek és a technika korát éljük. Ennek velejárójaként meggyorsult az élet üteme is. Ha összehasonlítjuk csak a két-három évtized előtti multat is a mai időkkel, óriási fejlődést látunk. Különösen szembeötlő ez a fejlődés a rádió tökéletesedése, felhasználása és elterjedése tekintetében.

A rádiót, mint korunk egyik legjelentősebb vívmányát, ma már megtaláljuk közéletünk minden ágazatában. Előnyeit általában valamennyien ismerjük, hátrányait azonban már kevésbé.

Nekünk csendőröknek, akiknek az élet, a vagyon és az állam biztonságának megvédése a hivatásunk, ismerünk kell a rádió szolgálatunk szempontjából előnyös és hátrányos tulajdonságait egyaránt.

A rádió, mint villámgyors hírközlő eszköz, támogatója a nyomozásnak, elősegíti a bűnüldözést és szellemi kapcsolatot teremt az együttműködésre hivatottak között. Ugyanakkor azonban felhasználják a rádiót a bűnözők is, akik láthatatlan sugaraival igyekeznek a közrendet és a lelki ellenállóképességet aláásni, a csüggedést és a kishitűséget úrrá tenni, a kémkedést előmozdítani és egyéb bűnös vállalkozásaikat szolgálni. A rádió ilyen szerepét bővebben megvilágítja a Ridegh—Olchváry-féle Bűnügyi Nyomozástan I. kötete, a 129—132. lapoldalon.

A Csendőrségi Lapok 1940. évi 2. számában „A híradó őrsök szolgálatáról” cím alatt ismerttettem a csend-

őr híradó szolgálat egységeit és feladatát, körvonalaztam e szolgálat bekapcsolódását a közbiztonsági szolgálat általános feladataiba s rámutattam annak hézagpótló szerepére. Cikkem akkor túlnyomórészt elméleti síkon mozgott, mert tapasztalatok még nem álltak akkor rendelkezésemre.

A közelmúltban engem ért a megtisztelő megbízás, hogy a csendőrség első „Híradó utasítás”-át megszerkeszsem. Az utasítás nemrég Cs—28. és Cs—28/a. jelzéssel megjelent.

Az alábbiakban a rádiónak a közbiztonsági szolgálatban csendőrségi értelemben vett alkalmazásával — röviden a közbiztonsági híradó szolgálattal — foglalkozom az utasítás szemszögéből, általánosságban és részleteiben. Céлом összefoglalni egyrészt mindazokat az eljárési módokat, elvi és technikai adatokat, melyek a híradó szolgálat végrehajtásánál, különösen a támogató közreműködésnél és a híradás egységeinek az általános közbiztonsági szolgálatban való célirányos felhasználásánál döntően esnek latba, másrészt felölelni mindazokat a kérdéseket, amelyekkel a Híradó utasítások és a Bűnügyi Nyomozástan I. kötetének elől hivatkozott részei nem foglalkoznak.

Visszapillantás a rádió fejlődésére és térhódítására.

Mielőtt a közbiztonsági híradó szolgálat ismertetésére reá térnék, célszerűnek tartom rövid visszapillantást vetni a rádió fejlődésére, térhódítására és közéletünkben való elhelyezkedésére.

A köztudat a rádiót általában az 1914/18-as világháború utáni vívmánynak tekinti. Akkor azonban a rádió már több, mint két évtizedes multra tekintett

A székely havasok meséje.*

II. VÁLTOZAT.

(A csendőrségen.)

Csendőrőrmester: Hát jól van Gábor, nem te voltál. Majd a vizsgálóbíró úr előtt még meggondolhatod magad. Nem érdemled ugyan, de nem bánom, elbúcsúzhatsz Máriskótól. De a bűncselekményről egy szót se!

Gábor: Köszönöm a jóságát őrmester úr!

Ormester: Csendőr! Szólítsa csak be azt a leányt!

Csendőr: Parancsára, őrmester úr! (ajtót nyit, kiszól): Préda Mária!

Máriskó: Jó reggelt, őrmester úr!... Neked is Gábor!

Gábor: Jó reggelt, Máriskó! Látom, elhozta az átalvatómet!

Máriskó: Tettem belé egy harapás szalonnát s kenyeret, Odaadhatom őrmester úr?

Ormester: Add csak ide, hadd nézzek belé! (pillanatnyi szünet) — No jól van, nincsen benne egyéb, odaadhatod!

Gábor (meghatódva): Köszönöm, Máriskó... különösen azt, hogy nem tartasz az apád gyilkosának!

Ormester: Megmondtam, erről nem szabad beszélni!

Máriskó: Csak egyetlen szót, őrmester úr! Hiszek benned, Gábor! Az ártatlanságodban... az igazságban. Megvárlak, akármikor is szabadulsz!

* Részlet agyagfalvi Hegyi Istvánnak „A székely havasok meséje” című, a rádióban február 12-én előadásra kerülő hangjátékából.

Ormester (meghatottan, de magát megkeményítve): Most már aztán elég volt! Csókoljátok meg egymást s kifelé Máriskó!

(Kintről heves vitatkozás zaja. Egy női hang, — a Lidi néni hangja: „Eresszenek bé, ha mondom!” Egy érdes férfihang: „Hát nem ért magyarul? Tilos a bemenet!”)

Ormester: Csendőr! Nézze csak meg, miféle cigányvásár van odaki?

Csendőr: Igenis, őrmester úr! (kiszállva): A bíró gazdasszonya mindenképpen be akar jönni! Téglás csendőr parancs szerint nem engedi!

Ormester: Nem bánom...

Lidi néni (közben berontva): Nemcsak akarok, hanem be is mönyök!

Ormester: Mi ütött magába, Lidi néni! Úgy fújja a tüzet, mint egy sárkány! Hát nem tudja, hogy ide nem lehet csak úgy ajtóستól berontani? Nézze meg az ember!

Lidi néni: De mikor idebolondult az a szerencsétlen leány! (Máriskóhoz): Hát emönt az eszöd, te! Elig akarám elhinni, hogy idejövél! S még útravalóval es kedveskődöl ennek a gyilkos fajzatnak, hogy vesse föl a lág! A falu szájára attad magadot! Még aztot hiszik a végén, hogy éggy követ fúttatod s tégöd es békésérnek a tömlöcbe! Istenöm — Uram!

Ormester: Bevégezte? Hála Istennek!... Azt csak bízza ránc, nénémasszony, kit kíséerünk be, kit nem. Tudjuk mi a magunk dolgát!... Elmehetnek haza mind a ketten!

Lidi néni: Istennek lögyön hálá! Köszönnyük szépon kedves őrmestör úr! No jere te... te bolond küs bogaram!

vissza. Ennek ellenére még ma sem tulajdonítanak neki olyan fontosságot, amilyent megérdemelne. Ennek okát nagyrészt abban lelhetjük, hogy a rádió lényegének és használatának legelemibb szabályai a nagy nyilvánosság előtt általában ismeretlenek. Pedig a rádió ma már nélkülözhetetlen hozzátartozója életünknek. Szórakoztat, tanít, gyógyít, fölébe kerekedik térnek, időnek.

Az elektromosságnak vezeték nélküli, levegőben történő terjedését Faraday, Maxvell és Hertz fizikusok már az 1831—1890-es években felfedezték. E felfedezések alapján Marconi 1895-ben megoldotta az elektromosság kisugárzásának kérdését. Első rádiótávíró kísérleteit 1897-ben végezte a Bristol csatornán keresztül.

Találmányára ebben az időben egyedül csak a tengerészet figyelt fel, mert a rádióban az eddigi optikai eszközök mellett egy újabb, nélkülözhetetlen összekötő eszközt látott.

Hazánkban az első rádiótávíró kísérleti adások 1903-ban történtek. 1906-ban az anconai kikötőben horgonyzó „Előre” nevű gőzös a fiúmei kikötővel már rádió összeköttetésben állott.

A rádiónak a tengerészetnél mind szélesebb körben történő alkalmazása Németországot 1906-ban arra készítette, hogy Berlinben az első nemzetközi rádió értekezletet összehívja. Az értekezlet határozata alapján ettől az időponttól kezdve a hajók — tekintet nélkül nemzeti hovatartozásukra — már kötelesek voltak egymás rádiótávírói jeleit felvenni.

Ezt az első értekezletet a rádiónak a szárazföldi hivatalos szolgálatokban is megnyilvánuló egyre nagyobb térnyerése miatt — 1912-ben Londonban a máso-

dik értekezlet követte. Ezen az 1906. évi berlini egyezmény határozatait kibővítették és a szárazföldi rádióállomások szolgálatát is szabályozták.

Az 1914/18. évi világháború a rádió fejlődését hatalmas lépésekkel vitte előre. A rádió a háborús és hivatalos célok szolgálatában mind nagyobb és nagyobb szerepet kezd játszani. Hazánkban már 1914. őszén Csepel szigetén felállították az első szikraadó rendszerű rádióállomást, mely a központi hatalmakkal tartotta az összeköttetést. Ennek jeleit egész Európában venni lehetett.

Az 1916/17-es években kezdték alkalmazni a már előbb felfedezett elektron (rádió) csöveket. Ezzel a rádió fejlődésének és felhasználásának számtalan új lehetősége nyílt meg.

A háború befejezése után az eddig csak hivatalos célok szolgálatában álló rádiót a nagyközönség részére is hozzáférhetővé tették. 1920-ban Amerikában felállították az első szórakoztató rádióhírszóró (broadcasting) adóállomást. Hazánkban az első ilyen adóállomást 1923-ban helyezték üzembe.

Ezekben az években vált a rádió a nagy nyilvánosság előtt tulajdonképpen közzismertté, a köztudat éppen ezért ezt az időpontot gondolja a rádió születésének. Ettől az időtől kezdve mind nagyobb mértékben terjed.

A rádiónak eme óriási arányú fejlődése és elterjedése, de különösen a távközlő szolgálatokban való alkalmazása szükségessé tette egy nemzetközi rádiószervezet felállítását. Ez a szervezet 1922-ben Genfben „Union Internationale Radiodiffusion” név alatt (rövidítve: U. I. R.) alakult meg. Indítványozására 1927-ben Washingtonban, 1932-ben Madridban és 1938-ban Kairóban nemzetközi rádió értekezlet ült össze. Ezeken az értekezleteken Szovjetországot kivételével a világ összes államai képviselték magukat. Az értekezleteken szabályozták a rádiótávközléssel kapcsolatos összes kérdéseket. Ezeken határozták meg az adóállomások neveit, teljesítményeit, szabályozták és csoportosították a hullámhosszakait, megállapították a különböző távközlő szolgálati ágak, úgymint az állandó, mozgó, szárazföldi, légi, fedélzeti, helymeghatározó, meteorológiai stb. állomások forgalmi és levelezési szabályait, melyek betartására a résztvevő államok kötelezettséget vállaltak.

A rádió alkalmazása a bűnüldözésnél.

Közbiztonsági rádió intézmények.

1930-ban Németország kezdeményezésére a nemzetközi bűnügyi szervek a rádiót, mint a távközlés egyik legkorszerűbb és leggyorsabb eszközét, a nyomozás szolgálatába állították. Ekkor alakult meg a „Nemzetközi bűnügyi rádió hírszolgálat”, melynek rendeltetését a Ridegh—Olchváry-féle Bűnügyi Nyomozástan I. kötete az 129—130. lapoldalalon kimerítően tárgyalja.

Ennek a nemzetközi bűnügyi rádió hírszolgálatnak ma Európában, Berlinben, Budapesten, Pozsonyban, Bukarestben, Zürichben, Osloban, Szófiában, Rómában, Hágában és Brüsszelben vannak működő rádió adóállomásai. A berlini adóállomás e rádió hírszolgálat vezetőállomása, irányítása mellett az állomások egymással közvetlen összeköttetésben állanak s ezáltal nemzetközi viszonylatban az együttműködést biztosítják.

A nemzetközi bűnügyi rádió hírszolgálatához csatlakozott államok kötelezettséget vállaltak arra, hogy a hírszolgálaton érkező hírszolgálati anyagot saját közbiztonsági szerveikhez gyorsan továbbítják. E gyors továbbítás eszközét az egyes országok területén létesült közbizton-

Örmester: Ha tanúidézést kapnak, maguknak is be kell majd menni a törvényszékre!

Lidi néni (sopánkodva): Még a nagyapám se járt a törvényre soha s éppen velem esik meg ez a gyalázat! Még a végén ingöm es ott fognak! Ládd-e Máriskó, mire jutottunk... Jere no, amég lehet! Kevertet kell csinálni a recéknek!

Máriskó (elcsukló hangon visszaszól): Isten vedled, Gábor!... s hozzon vissza minél előbb!

Gábor: Ne félj, Máriskó, visszahoz! Tudom, hogy visszahoz! Áldjon meg a jó Isten (ajtónyitás-csukódás zaja).

Örmester: No, készülhetünk mi is! Csendőr! A kézbilincset!

Csendőr: Parancsára, örmester úr! Rátegyem?

Örmester: Nem is kell kérdezni... csak egy kicsit kíméletesebben!

Gábor (rekedten az izgalomtól): Ettől az egytől féltem, nem az akasztófától! Így menni végig a falon, megláncolva! Örmester úr!... Ha Istent ismer, ne kísérjenek a mi házunk felé!... megszakad a szegény, beteg apám szíve, ha így lát!... (elfojtott zokogás hangja.)

Örmester: Ami előírás, előírás!... No, ne keseredj úgy el, a kertek alatt megyünk, nem az országúton!

Gábor: Az Isten is megáldja, örmester úr!

Örmester (mintegy hangosan gondolkozva): Valahogy nem tetszett nekem az a bíró soha! A sunyi képe, veres bajusza. Nem nézett egyenesen az ember szemébe. Mindig úgy beszélt, hogy elfordította a fejét... De ezt mégse kellett volna!... No, előre!

sági rádió hírhálózatok képezik, melyekben a vezető állomás szerepét az előbb felsorolt adóállomások töltik be.

Hazánkban a közbiztonsági szolgálatot három szerv, úgy mint a m. kir. honvéd határvasdász alakulatok, a m. kir. csendőrség, a m. kir. rendőrség látják el. Mindhárom szervnek külön rádió hírhálózata van, mindegyiknek az élén külön-külön vezetőállomással Budapesten.

Nemzetközi viszonylatban a három hálózat együtt, Magyarország közbiztonsági rádió hírrendszerét képezi. Ebben a vonatkozásban a vezető állomás szerepét a rendőrségi rádióhírhálózat vezető állomása tölti be. Az állomás hívó jele „Hap.“, ami „Hungaria Polizei“ szavak rövidítését jelenti.

Országban belüli viszonylatban e három hálózat egymástól függetlenül, önállóan működik. Az összműködés közöttük a vezető állomás útján van biztosítva, oly módon, hogy azok egymással közvetlenül távbeszélő összeköttetésben állanak és a rádió hálózatukat érdeklő közleményeket közvetlenül egymásnak átadják, illetve egymástól átveszik.

Ezenkívül a rendőrségi rádióhálózat vezető állomásának naponta kisugárzott híryanagát a m. kir. csendőrség híradó szárnyparancsnokságának megfigyelő állomása is felveszi és az azonnali intézkedésre szoruló sürgős közleményeknek a csendőrség rádióhálózatán való továbbításáról gondoskodik. Ezeket, valamint a felvett többi híryanagot a „Nyomozati Értesítő“-ben közzététel céljából a m. kir. csendőrség központi nyomozó parancsnokságához továbbítja. Ezáltal a rádió hírszolgálat kiegészítésére a Nyomozati Értesítő is bekapcsolódik.

A Ridegh—Olchváry-féle Bűnügyi Nyomozástan I. kötetének 130—131. oldalán a 2. pont első három bekezdésében, valamint a 2/a—c. alpontokban foglalt, a magyarországi közbiztonsági rádió intézményeket tárgyaló részek szerkesztési adatai tehát időközben a fent leírtak szerint módosultak.

A közbiztonsági híradó szolgálat követelményei.

A közbiztonsági híradó szolgálat megkivánia:

1. Az egységes, központi irányítás alatt álló és a közbiztonsági szolgálat céljainak megfelelően szervezett rádióhírrszert.

2. Ez a hírrszert tegye lehetővé a közbiztonsági szolgálatot teljesítő, de különösen a szoros együttműködésre utalt szervek közvetlen összeköttetését és híradását, röviden a hírváltását.

3. Kapcsolódjék bele szervesen úgynevezett közbiztonsági rádió felderítési tevékenységgel az államrendészeti szolgálatba.

4. A híradó szolgálatot teljesítő legénység kiképzési foka olyan legyen, hogy az a hírváltás, de különösen a rádió felderítés terén a reá háruló mindenkori szolgálati kötelemeknek eleget tudjon tenni, tehát az ehhez szükséges közbiztonsági, politikai, rádióforgalmi és műszaki képzettséggel rendelkezze.

5. Minden csendőr legyen annyira tájékozott a közbiztonsági híradó szolgálatról, hogy támogató közreműködésével e szolgálatnak eredményesen segítségére lehessen.

A fenti rövid összefoglalás megvilágításához szolgáljanak az alábbiak:

1-hez: bármilyen hírrszert, álljon az akár vezetékes, akár vezetékes nélküli híradó egységekből, az emberi test érrendszeréhez hasonlítható, melyben a szív

szerepét a híradó szolgálatot irányító központi szerv tölti be, az érálózatot és annak vérkeringését pedig a híradás egységei és azok rendeltetésszerű összműködése alkotja. A vezetékes hírrszereknek az irányítás szervei a központok, de amíg pl. egy vezetékes házi (magán) hírrszert központjának és a hozzá beiktatott távbeszélő állomásoknak működése még függetleníthető egy hasonló vezetékes házi hírrszert működésétől, ez már nem áll fenn a m. kir. posta országos távbeszélő hálózatánál, ahol az egyes távbeszélő központok az előfizetők oda beiktatott távbeszélő állomásaival önálló helyi hírrszert képeznek ugyan, de országos viszonylatban nem függetlenek, mert felsőbb fokon a m. kir. postavezérigazgatóság alárendeltségébe tartoznak, annak irányítása alatt állanak. Ha ez nem így volna, akkor sem helyközi, sem távolsági (interurbán) beszélgetéseket lebonyolítani nem lehetne.

A központi irányítás elve fokozottabb mértékben lép előtérbe a rádió hírrszereknek. Az emberi elme nem tudja a rádióhullámok útját állni, mert azoknak határt szabni nem lehet, képes azonban a céljainak legmegfelelőbb hullámokat kiválasztani és alkalmazni.

Ezek a körülmények a rádió alkalmazásának számtalan lehetőségét adják. Az egyes jelenségek összefüggnek, kapcsolat van közöttük, melyeket forgalmi és üzemi sajátosságokban, jellegzetes visszatérésekben lehet felismerni. Az éter (világűr), mint a rádióhullámok birodalmának élete, csak megfelelő vevőkészülékeken válik érzékelhetővé. Ott összefut minden, ami az éppen vett hullámkörzetben történik, akár érdekel bennünket területileg, akár nem, akár veszélyes ránk nézve, akár veszélytelen. Ezeknek a körülményeknek és „éterrendészeti“ adatoknak megfelelő nyilvántartásba vétele, a közbiztonság szempontjából való kiértékelése, a végrehajtó szervek (híradó őrsök, szakfigyelő szervek) utasítása a támogató szervnek (pl. területi őrs) megfelelő útbaigazítása teszi szükségessé az összműködést biztosító központi irányítást.

2-höz: az összeköttetést és a híradást a Harcászati Szabályzat I. Rész 227. pontja az eredményes vezetés nélkülözhetetlen alapfeltételeként írja elő, mert ez biztosítja az előjárók és alárendeltek közötti szellemi kapcsolatot, a vezetés folytonosságát és a kitűzött közös cél elérésére irányuló szerves együttműködést.

Híradó utasításunk az összeköttetés és a híradás fogalmát, mint már fent említettem, röviden „Hírváltás“ szóval jelöli meg (L! Cs—28. ut. 8. p. és Cs—28/a. ut. 3. p.). Mit értünk hírváltás alatt a Harcászati Szabályzat fent idézett pontja alapján a csendőrség szétosztott elhelyezésének szemszögéből vizsgálva? Az őrsök egymástól s előjáró parancsnokságaiktól nagy távolságra fekszenek, sokszor igen nehéz megközelítési viszonyok között. Az őrsök közbiztonsági szolgálatának mai teendői helyi jelentőségű kereteiből sok esetben lépnek és államrendészeti vonatkozásban szoros összefüggésben állanak a szomszédos őrskörletek, sőt ezen túlmenően távolabbi területek közbiztonsági viszonyai. Ma egy őrs elzárkózva, magára hagyatva közbiztonsági teendőinek maradéktalanul eleget tenni úgy szólna nem tud, mert munkája országos viszonylatban értékelenné válik. Ebből a körülményből önként adódik, hogy az őrsök állandó és gyors tájékoztatásra szorulnak. Arra kell tehát törekednünk, hogy az őrs, mint a közbiztonsági szolgálat végrehajtó szerve, állandó készenlétben, mindig tájékozottan álljon és a megelőző szolgálatához szükséges mindazon segédadatokat — melyek természetüknél fogva utasításainkban és egyéb

Szathmáry K. fhdgy. felv.

segédleteinkben, mint a mindenkor közbiztonsági helyzet szülöttei nem szerepelhetnek — idejében megkapja. Intézkedései mindenkor az ország egyetemes érdekeinek síkján mozogjanak, meglepetésnek, mint a szabad cselekvés ellenségének, kitéve ne legyen. Végül lehetővé kell tenni, hogy azonnal összeköttetésbe kerüljön előljárójával, akiben a parancsnokot és a vezetőt és szomszédjával, akiben az értékes támogatót megtalálja. Ennek fontossága, különösen rendkívüli viszonyok között mindenképp előtt való.

Ezt a szellemi kapcsolatot volna hivatott biztosítani a rádió hírváltás, mely így nélkülözhetetlen alapfeltételévé válik a közös cél elérésére irányuló szerves együttműködésnek, mert a levélposta és telefon a mának rohanó ütemét, különösen rendkívüli viszonyok között, követni nem mindig tudja.

Vizsgáljuk meg, hogy csendőrségünk rádió-hírváltási rendszere ezeknek a követelményeknek mennyiben tud már megfelelni s mit kell még tennünk, hogy ezeknek megfelelhessen.

a) Rádió-hírváltási rendszerünk a csendőrség szervezetéhez alkalmazkodik. Tagozódását, forgalmi rendszerét, rádió-állomásainak számát és azok telepítési helyét miniszteri rendeletek szabályozzák. A rádióállomások zöme, sajnos, csak vevőkészülékekkel van felszerelve, ami a változtatott, úgynevezett kétoldali hírváltást nem teszi lehetővé. Ez a megkívánt szellemi kapcsolat kölcsönös felvételének és a rádió célirányos kihasználásának egyelőre még akadályát képezi.

Rádióhálózatunk azonban már igen alkalmas hírváltási anyagoknak, úgymint körözéseknek, közbiztonsági, ál-

lambiztonsági, bűnügyi felhívásoknak stb. továbbítására.

c) Csendőrségünk trianoni szervezetében a rádió-hírváltás hiánya érezhetően nem mutatkozott, mert őrszeink aránylag könnyen megközelíthető helyeken voltak, távbeszélő állomásokkal rendelkeztek, a közbiztonsági viszonyok pedig általában nyugodtabbak voltak a maiaknál. Érezhetővé vált azonban mindazon esetekben a rádió hiánya, amikor a trianoni keretből kilépve, az országhoz visszacsatolt területeken kerültünk alkalmazásba. Ezekről a körülményekről részben megemlékeztem már a *Csendőrségi Lapok* 1940. évi számában megjelent cikkemben.

1938. év őszén a Csallóközben kivonult cseh hatóságok a vezetékes távbeszélő összeköttetést megrongálták és hasznavehetetlenné tették. Komáromban a hadtestparancsnokság mellé beosztott csendőr összekötő tiszt a megszállást végző alárendelt csendőrszázad és őrsparancsnokságaival huzamosabb időn át nem tudott érintkezni. Csupán a fontosabb irányokban és helyeken telepített adóállomások biztosították az összeköttetést.

1939. év tavaszán Kárpátalja elfoglalásakor a visszavonuló ellenség az amúgy is hiányos és főként csak a folyók völgyeiben haladó vezetékes távbeszélő hálózatot megrongálta. Az összeköttetést az Ungváron állomásozó csendőr zászlóaljparancsnokság és alárendelt megszálló csendőrszázad parancsnokságai között, a távbeszélőhálózat üzembehelyezése után is — annak túlterheltsége folytán — hónapokon át úgyszólván csak a rádió biztosította.

(Folytatjuk.)

A házasságról.

Írta: CSEPI BÉLA alezredes.

(Folytatás.)

Sok csendőr a házasságot a kényelem s az élvezet intézményének tekinti s nőtlen korában először irigyledve gondol a nők bajtársakra, mert azoknak a gombot nem maguknak kell felvarrni, az ágyukat a feleség veti meg, az takarít, az gondoskodik ruhájuk tisztántartásáról. Legfőképpen az ragadja meg őket, hogy azt esznek, amit legjobban szeretnek. Innen van azután az, hogy a nőtlen korában eleven, szorgalmas, tevékeny és a kötelességteljesítésben az áldozatokig menő csendőrből ilyen felfogás mellett kényelmeskedő ember válik, aki inkább heverészik egy órával tovább a paplanos ágyban, mint hogy dolgát ellátna.

Nem árt, sőt egyenesen kötelessége minden előjárónak és minden nő bajtársnak a fiatal csendőröket jóelőre felvilágosítani arról, hogy a házasság nem a kényelmes életet jelenti. Nevelő hivatásunk gyakorlásában értessük meg a fiatal csendőrrel, hogy ha életerejének teljében, munkabírásának tetőfokán a házassággal bizonyos munkától megszabadul, ezt az erőt más téren kell fokozottabban gyümölcsöztetnie, mert a házasság új kötelességvállalás, kétszerannyi, mint eddig volt. A házassággal vállalta azt a gondoskodást és áldozatot, amellyel eddig az apa vette körül a lányát. Az eddigi aránylag gondtalan élet most felelősségteljes életté

válík. Egy embertársunkért vállalunk felelősséget Isten és ember előtt. Mennyivel dolgozabbnak, szorgalmasabbnak kell tehát lennie a nő csendőrne, mint a nőtlennek, ha csak ennek az egy kötelességének is eleget akar tenni a házasságban. De a házasság nem csak abból áll, hogy férfi és nő egymás mellett él, az esküvés szerint holtomiglan-holtáiglan, hanem a házasságnak gyümölcse is terem. A gyermekek nevelése, anyagi és szellemi szükségleteinek előteremtése mind a vállára nehezedik. Az ember a házassággal jövőt vállal: felesége és gyermekei jövőjét és ezen ernyedetlenül áldozatosan munkálkodni a becsületet jelenti.

Méltán kérdezhetem, hogy elég-e a nőülési engedély elnyeréséhez a „jó” összmínősültség akkor, ha ezt a csekélységet sem tudja a nőülendő fiatalember? ... Bizony nem.

A nőtlen csendőr csak egy hivatást vállalt a csendőri szolgálatra való elkötelezéssel, a nő kettőt. Az egyik az, amit a nőtlen is betölt, a másik a nemzet erősítésének magasztos hivatása.

Nincs közvetlen befolyásunk a csendőrök által választott menyasszonyok felfogására, mert bizonyára ritka közöttük az, aki ismeri lapunkat és olvassa ezeket a sorokat. Pedig részükre is van mondanivalónk nemcsak azért, hogy kinyissuk szemüket és megkérjük őket, hogy a választott csendőrből ne csak a jól vasalt ruhában megjelenő, hetykebajuszú, vagy simaképű férfit lássák, hanem azért is, mert tőlük is van kívánnivalónk, ha már közénk törekednek. Szeretnénk megkérni őket, hogy ők is gondolkozzanak. Tőlük is elvárunk „stafirung”-varrás közben némi lelki előkészülést, amikor számot vetnek saját értékükkel és azokkal az előnyökkel és áldozatokkal, amelyek a csendőrfeleség sorsával együtt járnak.

Jól tudjuk, hogy a női lélekben ott él a feleség hivatása. Ha nem is tudják, de érzik, hogy feleségnek lenni annyi, mint anyának lenni; anyának lenni annyi, mint felnevelni néhány — adja az Isten, hogy minél több — apróságot. Ettől függ a magyarság élete, jövője. Ez mindennél fontosabb, minden más kérdés mellékes emellett. Vállalni kell az anyaságot és a gyermekek nevelését.

Aki csendőr-feleség akar lenni, annak mindennek előtt tisztában kell lennie azzal, hogy mi is a csendőr. Aki jövőjét és életét úgy képzei el a csendőr mellett, mint néhány már férjhezment barátnőjét, akik gazdához, boltoshoz, vasutashoz vagy útmesterhez mentek feleségül, az téves utakon futtatja gondolatait. A csendőr más. Olyan testület tagja, amelyben mindenkinek egyformának kell lenni a kötelességteljesítésben és a magánéletet is csak a szigorúan vett erkölcs és társadalmi szabályok szerint szabad élni. Nálunk csak a kiválóságban lehetnek különbségek, de nem tűrünk meg magunk között olyanokat, akik a dolognak mindig a könnyebb végét szeretik megfogni, akik a hivatásukat a hízélgés, képmutatás, vagy éppenséggel a másoknak való ártással gondolkodják eredményesen szolgálni. Nálunk nincs és nem is lehet önzés, kapzsiság, hatalmaskodás, durvaság. Akit pedig magunk mellé választunk élettársnak, annak ezt az életet vállalnia kell. Bűnös az a feleség, aki ennek ellenkezőjére akarja rábírní a csendőr-férjet.

A nagyvárad csendőrszkola. Főbejárat.
Körmendy g. örgy. felv.

Tegye meg mindenki a maga kötelességét s ne egyebet, de azt emberül.

(Zrínyi.)

A csendőr-feleségnek tehát igaznak, jónak, tisztának, szorgalmasnak kell lennie és ilyenén kell megépítenie az otthonát is, ha hatni akar férjére.

Sok szomorú példa van előttünk, ahol az asszony állta útját a férj becsületes törekvésének. Volt eset, ahol az ilyen tudatlan és a saját esze után menő, követelőző, semmiségéért zsémbeskedő, külön utakon járó asszony derékba törte férje jövőjét. Ahelyett, hogy odaállt volna férje mellé segítő- és küzdőtársul, ostobaságból elrontotta mindkettőjük és családjuk életét.

Tévedés ne essék azonban. Nem beszélek én a rossz-akaratú, rossztermészetű, szándékosan gonoszkodó nőkről. Ilyeneknek fel sem tételezem azokat a lányokat, akik csendőr-feleségek akarnak lenni. Meg azután az ilyeneknek hiábavaló is lenne ez a néhány sor írás. Én csak a jóhiszemű, de tájékozatlan lányoknak, menyasszonyoknak beszélek, azért, hogy ne csalódjanak ábrándjaikban csak azért, mert rosszul ábrándoztak.

Most pedig visszatérek megint a csendőrökhöz.

Vannak olyan fiatal emberek, akik azonnal lángragyulnak és házasságra gondolnak, mihelyt az első csinos lányba belebotlanak.

A szép szemek vakká és sokszor meggondolatlaná teszik a fiatal embert. Sem nem lát, sem nem hall ilyenkor a felajzott lélek. A bojtárlegénytől a királyfiig mindenkit megforgat ez az érzés s hogy hová képes ez sodorni életüket, azt sok-sok eset bizonyítja.

Vigyázni kell, nem szabad ebben az érzésben elégni, nem szabad gát nélkül odaadni magunkat neki. A józanságot meg kell őriznünk, mert nemcsak az érzelmek bűvkörében teljesül be boldogságunk. Nem lehetünk olyan ostobák és vakok, hogy elfelejtsük szent meggyőződéssel vállalt korábbi feladatainkat. Nem lehetünk olyan gyengék, hogy az érzelmek e viharzása letépjen bennünket arról az alapról, amelyet oly sok fáradsággal építettünk meg magunknak. Szép és nagy dolog a szerelem, de mindenek felett áll a vállalt kötelek teljesítése. Ne áldozzuk fel egyiket sem a másikért! Egyikben sem élheti ki a férfiember a teljes életét, össze kell hangolni a kettőt, mert csak így egész az ember. Csak így lehet boldog, megelégedett. Egyeztessük össze érzelmeinket köteleseinkkel és megtaláljuk a helyes utat.

Sokan eldobtak már állást, vagyont, családot és megrészegült fejjel eltántorodtak a kiválasztott hivatástól. Ismertem csendőrt, aki 6—8 évi szolgálat után egy mosolygó arcért kilépett a testületből. Legjobb barátai sem értették a dolgot. Titokban remélték, hogy megjön az esze, de nem jött meg. Az a féltő, felvilágosító beszéd, amellyel meg akartuk győzni, csak olaj volt a tűzre. Mint a részeg makacszkodott s elhagyott bennünket. Évek múlva halottunk hírt szomorúra fordult sorsáról.

Volt olyan csendőröm is a megszállottak között, akinek a sorsát nem tudtam követni. Évek múlva találkoztam vele és elszorult a szívem. Megtört ember állott előttem, aki százszor megbánta, hogy nem hallgatott az okos szóra.

(Folytatjuk.)

Háborúban minden bizonytalan az önbizalmon és akaraterőn kívül.

(Moltke.)

PORTYÁZÁS

Háromnapos szabadságát az anyaörsén töltötte egy tartósan elvezényelt fiatal bajtársunk, mert ilyen rövid időre nem volt érdemes messze szülőfalujába hazautaznia. Gondolta, jó lesz az örsön is, az igazi örsön, az ő örsén, ahova még mindig tartozik, ami tehát voltaképpen az otthona.

Örömmel jött az örsre, de ott idegenül fogadták, pedig tagja a közigazgatásnak és még jókora sumrát is adott távozásakor önkéntes betét címén, hogy a téli beszerzéseknél kevesebb legyen a gond. Nem is volt ott semmi hiba. Két hatalmas mangalica már a kamrában van, a harmadik másfél mázsás pedig húzódik az ölben. Okszerű gazdálkodás megy az örsön, a szabadságos bajtárs számára öröm volt látni a sok jóféléket, az ilyet azonban nem elég csak látni. Ha nem adnak belőle az embernek, akkor jobb inkább nem látni, különösen manapság.

A szabadságos csendőr a kosztját még csak megkapta a közigazgatásban, de amikor az utazáshoz a mangalicából egy kis útravalót kért, azt mondták neki, hogy „olyan aztán nincs!”, pedig ő nem ingyen kérte az utielemezsiát.

Nem adtak neki. Felvették a szigorú elvi alapokon működő közüzem merev arculatát s kimondották: egy szem tepertőt sem! Ők táskaelelmest — mondták — nem visznek s így másnak sincs semmiféle csomagolás. Becsukták a kamrát a vendég orra előtt s az mehetett

A nagyvárad csendőriskola. Legénységi épület.
Körmendy g. örgy. felv.

megszégyenülten az állomásra, hogy az utazás alatt új gondolatai támadjanak a bajtársiasságról. Nem éppen virágos gondolatok.

Még a Cs—20. utasítás legmerevebb hívének is meg kell éreznie, hogy ebben igaza van neki. Emlékezhettek olyan telekre, amikor a közgazdálkodások több rászorult, gyermeket, aggot hónapokig elláttak ennivalóval. Adtak idegeneknek nemcsak azért, mert volt miből, hanem azért is, mert volt szívük hozzá, hogy adjanak. Most pedig egy közgazdálkodás a saját részes tagjának, aki azt önkéntes betéttel is támogatta, aki az őrsére csakugyan hazautazott, aki ettől az úttól az otthon meghitt hangulatából várt valamit, aki úgy érezte, hogy az anyaörs tagjai mégiscsak a legközelebbi bajtársak, most ennek a csendőrnek azt mondotta a közgazdálkodás, hogy útiilemőzsia pedig nincsen, pénzért sem!

Sajnos, ez a ridegség egymással szemben nem ritkaság. Rettenően tiszteletben tartjuk a Cs—20. utasítást. Ha a nőtlen csendőrök úgy betartanák a Szut.-ot, mint ahogyan a Cs—20. szabályait, akkor soha se lenne hiba az őrzáratokban. Ha már paragrafusimádók vagyunk, akkor is ne a Cs—20-on, hanem a Szut.-on kezdjük, ez az igazság. Legyünk őszinték, a sorrend nem mindig így alakul.

Van azután még egy iratlan szabály: a vendéglátás szabálya. Dáridózni nincs miből, nem is kell, de a vendégszeretetnek azért nem kell még az emléket is kidobni a laktanyáinkból. Tán magyarok lennénk még?

A mangalicákat ezért csak fogyaszták el a szóbanlevő közgazdálkodás tagjai jóízűen, de ne adjanak belőle kóstoló-bőrkét még a cicának sem. Amely paradicsomból a kétéllábúak ki vannak rekesztve, ne jussanak be oda négy lábúak se. Így aztán tőkéletes lesz a Cs—20-szellem és az egész gazdasági vonalvezetés.

*

Merevek és barátságtalanok vagyunk mi sokszor egymáshoz más dolgokban is, pedig a merevséget még a szolgálati szabályaink sem követelik. Olvassuk el figyelmesen az utasítás egyéni rendelkezéseit. Megtaláljuk benne a csendőrt, mint udvarias, emberséges, melegszívű embert, egyszóval és egyszerűen: mint embert.

Senki halandónak nem kell újrászülnie ahhoz, hogy igazi csendőrré váljék. A csendőr éppen olyan ember, mint bárki más, csak a hivatása nem az, mint másoké. Ez a hivatás szilárd, bátor, tiszta férfiakat követel, de hát ezek nem általános emberi vonások-e? Rajtunk kívül talán ilyent nem lehet találni a világon? Tulajdonképpen minden férfinak ilyennek kell lennie. A csendőr is ember, csak éppen a javából vett ember. Szíve, esze, embersége grammot sem veszíthet akkor, amikor a tollas kalapot a fejére teszi.

A fiatalabbak keressenek ki maguknak egy-egy ilyen idősebb bajtársat mintaképnek, aki nem a nyereségben vagy a bántó szótlanságban mutatja ki a csendőr-mivoltát, hanem abban, hogy a szolgálatát tudja és akarja kifogástalanul végezni, de azért nevetni, beszélgetni, emberséges tanácsokat adni, mások gondját átérezni, azon segíteni éppen úgy akar és tud, mintha soha csendőrt se látott volna, aki tehát nem kakastollas szoborrá, hanem a szolgálatát becsületesen teljesítő, de emberi tapasztalatokban és érzésekben is gazdag emberré fejlődött az évek, vagy évtizedek során.

Sok ilyent találunk. Nagyszerű csendőrök és nagyszerű emberek ezek, szilárdak, okosak, jók. Isten éltesse őket minél tovább a bajtársak örömére és a szol-

gálat javára, mert ez a kettő egyáltalában nem összeférhetetlen. Sőt.

És vajjon az öngyilkosságoknak is nem a bajtársiasság megmerevedésében kell egyik főokát keresnünk? Alighanem. Emberek vagyunk, itt-ott tévedünk és botlunk. Többnyire nem akkorát, hogy fejbeverés illelnek rá. A bajbajutott csendőrnek támasz kellene, de kitől várja? Attól, aki az alárendeltben csak a felelősség kellemetlen forrását látja, aki legközelebb megint kivizsgálást hoz a nyakára s éppen ezért legjobb lenne áthelyeztetni? Vagy attól várható a meghasonlás küszöbén a visszatartó kézfogás, aki két óriás mangalica hústömögére rázárja az ajtót és a lakatkulcsot a párnája alá teszi? Attól talán, aki a tereptárgyakat pontosan bejegyzí, de minekutána így a tintaplabázzsal hivatásának eleget tett, töle ugyan fordulhat fel akárki és akármi, őt hagyják mások a bajaikkal békében?

Kitől várjon hát útmutatást a válságba jutott ember akkor, ha csendőr? Menjen a méhészkedők egyesületéhez? Oda nem mehet s ha nincs erős, okos apja, bátyja, vagy más férfi rokona, akkor menthetetlen, mert a körülötte dolgozó, portyázó, fogalmazó, száraz dolgokról beszélgető, egyenruhás emberekhez hiába fordulna.

Van ennek a merevségen és a közömbösségen felül más oka is. Félnék attól, aki bajbajutott. Akinek kivizsgálás-szaga van, azt elkerüljük, mint a belpoklost, mintha a kivizsgálás ténye valami messziről fertőző betegség lenne. Sokan még attól is félnek, hogy ilyen emberrel együtt lássák őket, mert hátha a minősítésben ennek is nyoma lesz.

Ne féltsük annyira a magunk érdekeit a bajbajutottaktól. Semmi bántódásunk nem lehet, ha a sorsuk iránt emberi érzéssel érdeklődünk és ami a szabályok keretében, emberi alapokon megtehető, azt megteszszük értük. Könnyű a kuglipartiban, hangulatos sörözésnél bajtársnak lenni, ez nem is az igazi. A bajban legyünk társak. A bajban kell melléállni a másiknak. Sokan aránylag kisjelentőségű szabálytalanság következményeit túlszínezik, hamar kétségbeesnek. Ezeket néhány tárgyilagos, okos szóval észre lehet téríteni, de a súlyosabb helyzetbe jutottak pillanatnyi sötét lelkiállapotát is egyensúlyban lehet tartani, amíg az életösztön ismét jelentkezik és végleg áthidalja a válságot.

Sokat lehetne így tenni a többiekért annak, aki nem mértéktelenül önző, vagy nem túlságosan óvatos a maga érdekeire. Recept erre nincs, mert ahány eset, annyi a segítség módja. Csendőrnek, aki annyi emberi bűnnel-bajjal van minduntalan körülveve, kell annyi életismeretének lennie, hogy minden esetben megtalálja a helyes utat. Egy emberi élet megmentése annyit tesz, mintha a magunk életét kétszeresen élénk. Tessék belekóstolni ebbe a dologba, az első kisebb siker öröme után szívesen vállalkozunk nagyobb feladatokra is.

Ami azután azokat illeti, akik az életet el akarják maguktól dobni, róluk mit mondjunk valami újat, amit eddig még nem hallottak? Új tanács nincs ezen a téren, de ismételni kell néhányat:

1. Az életet Isten adta, Isten veheti vissza. Akik ezt nem hiszik, vigyázzanak, mert az ellenkezőjét nem tudják bizonyítani. A túlvilág ismeretlen számunkra. Valaki kormányozza azt, amit Végtelennek, Mindenségnek nevezünk, de hogy mi a Mindenség, hogyan lehet valami végtelen, azt nem is sejtjük. Semmit

sem tudunk, csupán azt érezzük, hogy a mindennapi, szemmel látható léten felül kell lennie valami más létezésnek is, amiből a halál sem kapcsolhat ki bennünket. A halál természetes beleolvadás ebbe az Ismeretlenbe, de az önkéntes halál természetellenes, tehát bűn a Szabály ellen s a bűn büntetlenül nem marad.

2. Minden bajból van kiút, de az út küszöbét keresni kell. Ehhez időre van szükség.

3. Amit ma sötétnek látunk, holnap csak árnyék, holnapután eltűnhetik. Kisjelentőségű dolgot sem szabad az első hangulatra megtenni, végzetes dolgot éppen nem. Holnapig várni kell és újra, mindig holnapig, majd kitisztul.

4. Az öngyilkosra azt mondják, hogy gyenge ember volt. Megfutott valami elől. Ez igaz. Így valamirevaló férfi nem léphet ki az életből. Az emlékekben még sokáig élni fog, tehát voltaképpen nem tudott megfutamodni.

5. Az élet a legfőbb szép és jó, de tudni kell hozzá, mi az élet. Észre kell venni a napot, és a csillagokat, a virágzó fát, a zuzmára szépségét, a csodák végtelen sorát, amikben lépkedünk. Aki a mindennapokkal és az embertársaival meg hasonlott, forduljon a természet felé. Nézze meg azt a szüntelen harcot, amivel a fű, fa, bogár és minden teremtmény küzd az életért. Minden pillanatban baj érheti, de addig a pillanatig minden élő élni akar, mert a pillanat maga az élet. Mindig és mindig megint egy pillanat, egészen addig, amíg csak lehetséges. Minden így tesz, ami él, hát az ember miért tenne másképpen?

6. Aki pedig mindezekben nem érez visszatartó erőt, annak orvoshoz kell mennie, mert betegek az idegei. Valószínű, hogy a legtöbben éppen erről az egyszerű megoldásról feledkeznek meg. Az idegbaj éppen olyan betegség, mint az influenza. Lehet és kell gyógyítani. Nagyon sok meg hasonlott ember mentenése ezzel az életét és élne boldogan, a nagyapái kor végső határáig, anélkül, hogy az öngyilkosság valaha is eszébe jutna.

A Magyar Szent Korona nemzeti létünk, egységünk és folytonosságunk szimbóluma. A Szent Korona mindig különös tiszteletben állott nemzetünk előtt és ma is az államhatalom jelvénye.

A Szent Korona egyik részét II. Szilveszter pápa ajándékozta Szent Istvánnak, második részét Dukas Mihály görög császár adta I. Gézának. Az Árpádok korában Esztergomban őrizték, majd az Árpádház kihalása után, 1301-ben Prágába vitték. Itt Bajor Ottó tulajdonába került, majd elveszett és csak nehezen került elő egy mocsárból. A Szent Korona ezután visszakerült Hazánk földjére: Apor vajdához, majd Róbert Károlyhoz. A Szent Korona változatos sorsa folyamán sok kézen fordult meg, sok veszély fenyegette, úgyhogy a koronaőri intézmény sohasem volt csupán díszes méltóság.

1848-ban Szemere Bertalan, az akkori koronaőr, az osztrákok elől egy Orsova melletti fűzesben ásta el, innen csak öt év múlva került elő. Azóta a budai Várban őrzik. Jogszokás szerint a két koronaőr közül az egyik katolikus, a másik protestáns. A koronaőr az országgyűlés előtt az államfő kezébe teszi le az esküt. A Szent Koronát a magyar királyi koronaórság őrzi.

Éjjeli igazoltatás.

Gr. Degenfeld fhdgy. felv.

Bűnügyi apróságok.

Írta: OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA ezredes.

Az alábbi érdekes esetet Futó alhadnagy küldötte be hozzánk Kecskemétről.

Szivó Mária * 23 éves külsőferencs szállási lakost 1942 február 3-án, 15 órakor a lakásán holtan találták. A hulla a lakószobában, vértócsában hevert a földön és dunnával volt letakarva. A boncolás megállapította, hogy a halál 3—4 nappal azelőtt állhatott be és hogy a halált valamely kemény tárggyal a fejre mért ütések idézték elő. A nyomozást a területileg illetékes pálmónostori őr s folytatta, a kiskülfélegyházi őr és a szegedi nyomozó alosztály támogatásával.

A helyszínelés a következő eredménnyel járt:

az elhalt egyedül lakott a házban. Összeférhetetlen természetű nő volt, aki nagyon szeretett udvaroltatni magának.

A hulla mellett barnaszínű férfislátat találtak, amely a hulla hozzátartozóinak bemondása szerint idegen tárgy volt ott (valószínűleg a gyanúsítotté). A szobában lévő kályha mellett hevert egy kézibalta, amelynek foka véres volt. Ugyancsak a kályha mellett találtak rongydarabba bekötve 14 pengő 88 fillér aprópénzt. A hozzátartozók kijelentése szerint az ismeretlen gyanúsított ezt az összeget még kb. 150—160 pengővel és egy bőrkabáttal együtt ellopta. A helyszínen, a bűnjel-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

ként szereplő férfisálon kívül más nyomravezető tárgyat nem találtak. Az eset, úgy Kiskúnfélegyházától, mint Pálmonostortól, az őrsáallomás helyétől kb. 10 km-re, a tanyák között történt. A kikérdezett szomszédok és a számításba jöhető tanúk több férfi nevét mondták be, akiket láttak az elhaltnál az eset megtörténte előtti időkben. Az eset előtti 2 héten belül azonban egyáltalán nem látták az elhaltat férfi társaságában, így a netáni gyanúsítottról senki sem tudott még csak megközelítően sem felvilágosítást adni. A tanúk által bemondott férfiakat hosszú és fáradságos nyomozás után előkerítették, de ezek valamennyien elfogadható alibit igazoltak.

A nyomozás egyetlen kiindulópontját a helyszínen talált sál képezte, ennek azonban egyelőre nem sok hasznát lehetett venni. A nyomozó járőrök újból és újból visszatértek a helyszínre, ahol többször megismélték a helyszíni szemlét abban a reményben, hogy valami nyomra vezethető adathoz juthatnak.

A nyomozás 7. napján — mivel eredményre még mindig nem mutatkozott még csak kilátás sem, újból a helyszínre tértek vissza s újból alapos helyszíni szemlét tartottak. A szobában minden egyes tárgyat egyenként alaposan megvizsgáltak. Ez alkalommal, a kályha alatt heverő három darab tűzifahasáb átvizsgálásakor, az egyik hasáb aljához tapadva, elhasznált, műkedvelői előadásra szóló, rózsaszínű belépőjegyet találtak. A belépőjegyet a kiskúnfélegyházi levétegyesület adta ki és a január hó 25-én megtartott műkedvelői előadásra, az I. hely 1. számú székére szolt. A nyomozó járőrök a fontosnak látszó kiindulópont birtokában azonnal Kiskúnfélegyházára mentek, hogy a belépőjegy tulajdonosának kilétét megállapítsák, mert hisz lehetséges volt, hogy a belépőjegyet a tettes hagyta a helyszínen. Hosszas puhatolás után kiderült, hogy a jegyet egy igen jó hírnevű, idősebb kiskúnfélegyházi asszony vásárolta és az előadást arról a helyről, ahova a jegy szolt végig is nézte. Arra a kérdésre, hogy az előadás után mit tett a jeggyel, az asszony azt válaszolta, hogy mint értéktelen holmit az utcán eldobta. Ezt egyébként a leánya is megerősítette, aki vele volt az előadáson. A járőr erre felmutatta az asszonynak a jegyet, aki erre zavarba jött és előző előadását megváltoztatta. Elmondta, hogy az előadásról kijövet összehatalálkoztak az utcán Fehér Imre kiskúnfélegyházi lakos fiatalemberrel, aki tőle elkérte a jegyet. A belépőjegy ugyanis az előadást követő táncmulatságra is érvényes volt. Mivel ők a táncmulatságon nem szándékoztak résztvenni és Fehér Imre régi jó ismerősük volt, jegyét odaadta neki.

A nyomozás most már rohamlépésekkel közeledett az eredményes befejezéshez. A Fehér lakásán megtartott házkutatás nem vezetett eredményre. Fehér a kikérdezéskor tagadott, alibit próbált bizonyítani, de ebbe és a feltett részletkérdésekre adott válaszaiba belezavarodott, ellentmondásokba keveredett és végül is beismerte, hogy Szívó Máriát ő ölte meg. Elmondta, hogy január 28-án délután a kiskúnfélegyházi vasútállomáson találkozott Szívó Máriával, aki megkérte, hogy kísérje haza a 10 km. távolságban lévő lakására. Hazaérve megvacsoráztak, majd kártyáztak. Kártyázás közben a leány megmutatta, hogy az asztalfiókban és a tarsolyában is pénz van. Éjfél tájban közös megegyezéssel lefeküdtek, de a leány nem engedett magához nyúltni. Ő hajnal tájban elaludt és csak másnap dél felé ébredt fel. Mivel a szobában hideg volt, a leány bőrkabátját magára vette, majd újból kérlelni kezdte a leányt, hogy

legyen az övé. Ebből szóváltás keletkezett, miközben a leány öt arcultótte. Ő visszaütötte, mire a leány a kályha alól felkapott egy hasáb tűzifát és azt hozzávágta. Ezen annyira felindult, hogy a kályhaajtó betámasztására szolgáló kézibaltát felkapta és azzal a leány fejére sujtott. A leány hörögve összerogyott. A fekvő leány fejére még három szekercecsapást mért, majd a holttestet dunnával betakarta. Ezután a pénzt magához véve eltávozott. A rongyba csavart aprópénzt zsebébe tette. Nem tudja, hogy azt és a belépőjegyet hogyan és mikor vesztette el.

A helyszínről egy vendéglőbe, majd onnan a cigányokkal együtt egy nőismerőshez ment, hol addig tivornyázott, míg a pénzből futotta. A bőrkabátot nőismerősenek adta el 15 pengőért. Ezt a pénz is elmúlatta és csak aztán tért haza lakására, ahol édesanyjával lakott együtt.

A kecskeméti kir. törvényszék Fehér Imrét 6 évi börtönrre ítélte.

A gyilkos ennél a nyomozásnál már a második vagy harmadik napon a nyomozó járőrök kezei között lehetett volna. Hogy ez nem történt meg, az kizárólag az első és az azt követő helyszíni szemlék felületes megejtésén múlott. A helyszíni szemle első és alapvető követelményei az alaposág és részletesség. Helyszíni szemlét rendszerint a nyomozás elején tartunk — tehát akkor, midőn még teljesen tájékozatlanok vagyunk. Sokszor még azt sem látjuk tisztán, hogy milyen cselekménnyel állunk szemben, még kevésbbé van támpontunk arra nézve, hogy azt ki, hogyan követhette el? Ilyen helyzetben nem tudjuk megítélni, hogy mi az, ami a bűncselekménnyel összefüggésben áll, még kevésbbé, hogy mi a fontos, a jelentős és mi a kevésbbé fontos, az elhanyagolható. Hiba volna tehát a helyszíni szemle alkalmával csupán bizonyos határozott nyomokat, elváltozásokat, bűnjeleket keresni, mert ilyen eljárás mellett sok minden elkerülheti a figyelmet, ami talán az egész ügy nyitját szolgáltatathatná. Ennél az esetről pl. már az első helyszíni szemle alkalmával kézre került a gyanús sál, a véres fejsze. Az egyiket a tettes hagyhatta vissza, a másik láthatólag a bűncselekmény elkövetési eszköze volt. Megvolt a hulla is, továbbá a vértócsa és a dunyha is, szóval az összes feltűnő, kiabáló adatok. Többre ügylészik a nyomozó járőrök nem is tartottak igényt, mert nem kerestek. Senkinek sem jutott eszébe a kályha alatt heverő tűzifahasábokat alaposan szemügyre venni, pedig ezek egyike alatt húzódott meg az a bűnjel, melynek megtalálása nélkül a bűncselekmény valószínűleg kiderítetlen maradt volna. Szerencse volt itt, hogy az áldozat egyedül lakott s így a bezárt lakás a későbbi megismélt helyszíni szemlék céljaira minden változás nélkül továbbra is rendelkezésre állott. Más viszonyok között az első helyszíni szemle után az ottlakók a tűzifát minden valószínűség szerint egyszerűen eltűztették volna és vele együtt az egész bűneset kulcsát — a belépőjegyet is. Ezért tanítja a bűnügytan azt, hogy a helyszíni szemlét tervszerűen, alaposan és részletesen kell megtartani. Ha nem tudjuk megítélni, hogy mi a fontos és mi nem, akkor nem marad más hátra, mint a helyszínen talált adatot a legapróbb részletekig átvizsgálni és a vizsgálat eredményét lajstromozni (leírás, rajz, fénykép). Ez az eljárás biztosítékot nyújt arra, hogy semmi sem marad ki.

*

Béres János szilvásszentmártoni lakos 1941 november 1-én reggel 4 napi betegség után meghalt. Mivel

az elhalt azelőtt sohasem volt beteg és a családban elég gyakori volt a perlekedés, a községben rebesgetni kezdték, hogy Béres nem természetes halállal halt meg. Az őr az esetet telefonon bejelentette a kaposvári kir. ügyészségnek és az elhalt felfoncoltatását kérte. Az ügyészség a boncolást nem rendelte el, hanem az őröt felhívta, hogy az ügyben nyomozzon és az eredményt jelentse be. Ez meg is történt. Eredmény nélkül.

Rétvári alhadnagy a fogalmazvány átvizsgálásakor úgy látta, hogy az eset pótnyomozásra szorui. A pótnyomozás alkalmával a következő adatokat gyűjtötte össze:

1. Az elhalt sokat ivott, de szorgalmas, dolgos ember volt. Az iszákossága miatt a családban sűrű volt a perlekedés.

2. Az elhalt leánya, Béres Lidi, már háromszor törvényesen elvált és mindannyiszor ugyanahhoz a férfihez ismét férjhez ment. Pillanatnyilag újból elváltan éltek. Az elváltak titokban találkoztak ugyan egymással és szerettek volna ismét együtt élni, de az elhalt ezt nem engedte. Azt mondta, hogy „A szégyenből már elég volt és még én élek, Zajta a küszöbömet nem lépi át.” Az elvált férjet Zajta Jánosnak hívták.

3. Az elhalt felesége a szőlőjükben azt kiabálta az elhaltak, hogy: „Megállj vén disznó, nem sokáig szá... od a gyöpöt”. A beteget meglátogatók azt mondták, hogy az elhalt gyomorfájásról és gyomorégésről panaszkodott és véres-habosát hányt.

4. Alig hogy Béres meghalt, Zajta János, az elvált vő már a háznál volt és mint gazda intézkedett.

5. Az orvos és halottkém a halál okául alkoholmérgezést állapítottak meg. Az orvos a beteget kezelte.

Az ennyi adat birtokában megejtett és bejelentett nyílt nyomozás sem járt eredménnyel. Ismét kérték a hulla exhumálását, de nem rendelték el, bár egyedüli segítség annak ismerete lett volna, hogy mi idézte elő a halált.

Néhány hónap multával, újabb pótnyomozás alkalmával az egyik B. egyén azt mondta, hogy Zajta most sem bírja soká Béreséknél. Feleségével és anyósával összevesztek. Zajta azt kiabálta feleségének és anyósának, hogy: „Azt hiszitek, velem is úgy bántok el, mint a Pipivel”. „Pipi” volt ugyanis az elhalt gúnyneve. Valaki azt is mondta, hogy az elhalt Lidi nevű leánya, az elhalt halála előtt már a temetési költség nagysága felől érdeklődött.

A pótnyomozás eme adatokból kiindulva, serényen folyt tovább. Ennek során megállapítást nyert, hogy Béres Lidi egy kaposvári kuruzsló asszonyhoz szokott járni. Akadt olyan tanu is, aki elmondta bizalmasan, hogy Béres Lidit látta a kuruzslónál és hogy a kuruzsló ért a magzatelhajtásokhoz, jósláshoz, a hűtlen férjeknek és völegényeknek a megjavításához, sőt még állatok gyógyításával is foglalkozik.

Rétvári alhadnagy szerzett Kaposváron egy erre alkalmas nőt, aki eligazítása után elment a kuruzsló nőhöz és jóslás közben azután meglepték őket. Ott volt három nő, akik a jóslásra vártak. A járőr a vele volt detektívvél a kuruzsló nőnél házkutatást tartott. A házkutatás alatt három újabb nő jött a kuruzslónőhöz. Ezeket is kikérdezték. A kuruzslónő tagadta, hogy Béres Lidit ismerné.

A kuruzslónőnél találtak egy kis noteszt. A könyvecskében többek között egy szilvásszentmártoni asszony neve is szerepelt. Ez az asszony kikérdezése során

elmondta, hogy a kuruzslónő az ő beteg férjét egy évig gyógyította, eredmény nélkül, bár annyi ételmet elhordott a kuruzslónőnek, hogy maguknak már alig maradt mit enniök. Egy év multával már szorongatta a kuruzslónőt, hogy a férje még mindig beteg, tehát most már tegyen valamit, ne hitegesse, hanem gyógyítsa meg. A kuruzslónő azt mondta, hogy a férjén nem lehet segíteni. Azt ajánlotta, hogy átsegíti a másvilágra. Ebbe ő nem ment bele. — A kuruzslónő ezt is tagadta, csak annyit ismert be, hogy azt a beteg férfit kezelte.

Az újabb adatokat az őr bejelentette az ügyészségnek és a hulla exhumálásának elrendelését kérte.

Ez meg is történt. Néhai Béres János szervezetében nagyobb mennyiségű arzént találtak. A halált arzénmérgezés okozta. Az ügyészség ezt a zselickisfaludi őrsel közölte és nyomozásra hívta fel.

Az őr özv. Béres Jánosnét, az elhalt feleségét, ennek leányát Béres Lidit és a kaposvári kuruzslónőt elfogta. Kikérdezett 28 tanut, akik látva, hogy a gyanúsítottak fogva vannak, most már nyíltan beszéltek. A gyanúsítottak azonban tagadtak.

Az anyát és leányát a nyomozó járőr egy biztos helyen összezártta. Itt beszélgetés közben az anya azt mondta a leányának, hogy ha a bőrét lehúzzák, akkor se vallja be a tettüket. Ezt a járőr hallotta. Alapos és részletes kikérdezés után Béres Lidi, az elhalt leánya, a következőket ismerte be: az elhalt iszákos ember volt és emiatt állandó volt köztük a perlekedés. Kérték az elhaltat, hogy Zajta János visszamehessen a házhöz, de az elhalt hajlíthatatlan volt. Béres Lidi közben meghallotta, hogy van Kaposváron egy kuruzslónő, aki az iszákos férfiakat le tudja szoktatni az ivásról. Elment hozzá. A jósnő azt mondta, hogy majd ad neki olyan orvosságot, amittől a Pipi többet nem iszik. Egy másik alkalommal ismét találkozott a kuruzslónővel Kaposváron. A kuruzslónő egy nővel beszélgetett, aki előtt ő ismét arra kérte, hogy most már adjon neki valamit, hogy az apja többet ne igyon. Az ismeretlen nő erre felfigyelt és azt mondta, hogy hála Isten az ő férje már nem iszik, mert meghalt. A kuruzslónő elővett a zsebéből egy késhegynyi fehérszínű port és azt mondta, hogy azt tegye az apja borába. Mihelyt hazament, egy háromdeciliteres pohárba bort öntött, ebbe a kapott port beletette és a konyha asztalán hagyta, hogy ha az apja hazajön, szokás szerint megigya. Így is történt. De az elhalt az első két nap még többet ivott, mert a mérge valószínűleg a gyomrárt égette. Másnap azt mondta az anya a leányának, hogy: „Látod Lidi, nem használ az orvosság, az öreg most még többet iszik.” A dologba az anya is bele volt avatva és tudott róla. Ezt az anya be is ismerte. A harmadik nap az elhalt ágyának esett és négy nap múlva meghalt. Zajta részességét az ügyben nem lehetett bizonyítani.

A kuruzslónő mindent tagadott. Nem sikerült azt sem kinyomozni, hogy ki volt az a nő, aki azt a kijelentést tette, hogy a férje már nem iszik, mert meghalt.

Van ennek a bűnygynek még egy érdekes és tanulságos mozzanata. A házkutatás alkalmával a kaposvári kuruzslónő egy óvatlan pillanatban az említett noteszből kitépett néhány lapot és azokat lenyelte. Minden valószínűség szerint ezek tartalmazták ellene a legterhelőbb bizonyítékokat s így lehet, hogy még több gyilkosság is terheli a lelkiismeretét. A házkutatást tartó járőr kettős hibát követett el: elmulasztotta a

házkutatást szenvedő szoros felügyelet alatt tartását és azután, ha ez a hiba már becsúszott, elmulasztotta a kir. ügyészségtől intézkedést kérni, hogy a jósnő székletétele szakértői vizsgálatnak vetessék alá. Nincs kizárva, hogy a lenyelt notesz-lapokon a szakértő tudott volna használható adatokat kimutatni.

Egyébként ennél a nyomozásnál a nyomozásban résztvevők csüggedést nem ismerő erős akaratát és kitartását kell kiemelni. Nélkülözhetetlen tulajdonságok a nyomozásnál. Ezek hozták meg a sikert.

A csendőrnek ismernie kell a falusi emberek ama szokását, hogy súlyosabb bűncselekmények esetén az első időben mindenki hallgat. Tanut vagy egyáltalán nem, vagy csak igen nehezen lehet kapni. Idő multával azonban megindul a faluban a találgatás, szóbeszéd, amely nagyon gyakran szolgáltat használható adatokat. Ezt a falusi szóbeszédet „B” egyénekkel, esetleg polgári ruhás nyomozókkal kell kihallgattatni, mert a lakosság az egyenruhás csendőr előtt rendszerint még ilyenkor is titkolózik.

A leírt nyomozást Rétvári János alhadnagy küldötte be Kaposvárról.

A váratlan megjelenés eredménye.

Írta: SÁRKÖZI FERENC őrmester

és KUNSÁGI MIHÁLY csendőr.

1940 június 1-én a szomszédos jászszentandrás gyalogőr feloszlott s annak területét a mi jászapáti őrskörletünkhöz csatolták. A jászapáti őrs addig lovas-, az átcsatolás után vegyesőrs lett. Tekintettel arra, hogy az új őrsállomáshoz az átcsatolt régi őrsállomás nagy távolságra volt és annak határában igen elszórtan települt tanyarendszer volt, csaknem minden szolgálatot lovasjárőrök végeztek ezen a területen.

Az új őrskörlet megismerése céljából az őrsparancsnokom gyakran vezényelt a tanyák közé rövid szolgálatokat.

Egy ilyen szolgálatom alkalmával ügetésben közeledtünk egy tanya felé. Amint beértünk, láttam, hogy a tanya udvarán egy idősebb és két fiatalember beszélget egymással. Váratlan megjelenésünkre úgy meglepődtek, hogy köszöntésünket válasz nélkül hagyták. Amikor megkérdeztem, hogy kié a tanya, nem a tanya-tulajdonos Béki János,* hanem a legközelebb eső tanyában, kb. 3 km-re lakó gazda fia, ifj. Polos Ferenc válaszolt, hogy a tanya az ő édesatyjé. Erre rámutattam az oda jól látszó Polos-tanyára, azzal, hogy én úgy tudom, hogy az a Polos-tanya. Erre megszólalt Béki János, hogy a tanya az övé, ő lakik ott, ezek csak a barátai. Előbb azért nem szólt, mert úgy megijedt, hogy nem tudott beszélni. Amikor ennek oka felől érdeklődtem, azt válaszolta: „Ez nem csendőrrész (tereptárgy), ide nem szoktak járni, ezért ijedtem meg.” Zavarából arra következtettem, hogy nem jár igaz úton. Azt mondtam neki: „Mi azért néha eljövünk erre is, meglátogatjuk magukat!” Mintegy védekezve mondta, hogy nem kell. Ő szegény ember, nem viszik el semmijét, meg itt jó emberek laknak, nem is lopnak. Neki még semmijét sem vitték el.

Mivel viselkedésüket gyanusnak láttam, ivóvízkérés ürügye alatt lóról szálltam, bementem a konyhába és a szobából kihozott pohárból ittam. Ezalatt a kony-

hában és szobában széjjel néztem, de semmi gyanusát nem észleltem, így velük szemben nem léphettem fel, hiszen azt sem tudtam, hogy mi terheli lelkiismeretüket. De abban biztos voltam, hogy valami terheli. Lóra szálltam és elkészönve eltávoztunk, aminek nevezeték szemmel láthatóan örültek. Járőrtársammal abban állapodtunk meg, hogy a legközelebbi tanyákban megtudakoljuk Béki és társai életkörülményeit. Ez a munka nem ment olyan könnyen, mint gondoltuk. Három-négy tanyában az ezirányú érdeklődésünk eredménytelen maradt s úgy láttam, hogy a tanya-tulajdonosok nem veszik jónéven az érdeklődésemet, igyekeznek minél rövidebb és kitérő választ adni. Büntetendő cselekményről meg éppen nem szerezhettünk tudomást. Hogy ennek a tartózkodó viselkedésnek mi az oka, még nem tudtuk. Elhatároztam, hogy úgy kérdezzük ki a tanya-gazdákat, hogy ne vegyék észre, mit is akarunk. A legközelebbi tanyában már minden olyan kérdést mellőztem, ami szándékomnak árulója lehetne. Érdeklődésem súlypontját a gazdálkodásra tettem át. Meg kell jegyez-nem, hogy ezen a vidéken igen szép eredménnyel tenyész-tenek mindenféle szárnyas állatot, a legszegényebb tanya udvarán sem ritka 100–150 baromfi, de nem ritka az olyan tanya sem, ahol 3–400 van.

Amikor láttam, hogy a tanyagazdát sikerült közlékenységre bírni, azt mondtam neki: „Igen szerencsés emberek lakják ezt a Jászszentandrást. Nem adnak munkát a hatóságoknak, ezek nem lopnak.” Az idős tanyagazda reám nézett, majd azt mondta: „Hogy nem lopnak?! Csak a csendőr urak nem tudják, mert nem bolond senki tanuskodni, csak nem gyújtatja fel a házát.” Felsorolt 10–15 nevet, akiktől a közelmúltban loptak baromfit.

Most már tudtam, hogy miért nem akarnak a gazdák a járőrrel semmit közölni és miért nem tettek feljelentést lopásért. Járőrtársamnak intettem, hogy jegyezze, amit az öreg tanyagazdától hall, én pedig eléje álltam, hogy elföldjem őt és kérdezgettem. Ez sikerült is addig, amíg a tanyagazda menyé a veteményes kertből haza nem ért. Amikor meghallotta, hogy miről beszélgetünk a gazdával, rákiáltott: „Ne beszéljen!” Majd felém fordulva azt mondotta: „Ne higyen neki a csendőr úr, nem is lopták el senki tyúkját.” Azután ismét a gazdának szólt: „Jobb volna, ha dolga után nézne, most már mehet tanulak s ha megég a háza, majd magára vessen!” Láttam, hogy itt már többet nem tudok meg, a gazdát megnyugtattam, hogy nem kell félnie a bosszútól, elkészöntünk és eltávoztunk a község felé.

A jászszentandrás községéhez megérkezve, a községi kézbesítő közölte velem, hogy aznap délelőtt az elemi iskolából egy gyermeknek a télikabátját valaki ellopta. A tanító kéri, hogy menjünk el oda.

A tanítót az iskolában lévő lakásán felkerestem. Feljelentését az alábbiakban tette meg. Amikor a gyermekek reggel bementek az iskolába, télikabátjukat a tanterem mellett levő teremben a fogasra akasztották fel. Annak az ajtója nem volt kulccsal bezárva, csak betéve. Amikor délben a gyermekeket elbocsájtotta, Fekete Pál szabómester 11 éves Pál fia jelentette, hogy a télikabátja elveszett. A még együtt volt gyermekeket megnézte, de a kabátot egyikén sem találta meg. Tudomása szerint az iskolában a tanóra alatt senki sem fordult meg.

Megjegyezte, hogy a feljelentést csupán azért teszi meg, hogy magáról a felelősséget elhárítsa, meg van győződve, hogy úgysem találjuk meg a kabátot, mert a

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

községbeli lakosok még akkor sem mondják meg, hogy ki vitte el, ha látták, mert az a közhit van elterjedve, hogyha valaki tanuskodik, azon bosszút állanak.

A helyszínen semmiféle nyom nem volt található. Gyanum, kéregetés ürügye alatt, csavargó, idegen cigányokra irányult, mert a községbe érkezésem előtt két ilyen cigányt már igazoltattam. Feltevésem helyes is volt. Rövid idő alatt sikerült megállapítanom a tettes nevét, valamint lakóhelyét és azt is, hogy a szállók között mely irányban távozott el. Azonnal gyanúsított után mentünk. Erk községbe megérkezve, gyanúsított előttünk kb. 10 perccel előbb ért haza. A lopott kabát még a magával vitt csomagban volt. Kérdésekre a lopást azonnal beismerte. A bűnjelt őrizetbe vettem és az erki községelöljáróságnak bűnjeljegyzék alapján átadtam, gyanúsítottat pedig a jászapáti kir. járásbírósnak feljelentettem.

Jászszentandrás községbe visszatérve közöltem Fekete Pál szabómesterrel, hogy a fia kabátja megkerült. Nagyon örvendett és megígérte, hogy fáradságos munkánkat meg fogja hálálni. Én kaptam ezen. Hosszas biztatás és a titoktartás megígérése után közölte velem, hogy a baromfilopás igen elterjedt a községben. Mint szabómester, vásárokon is megfordul és ilyenkor több alkalommal látta Madár Sándort, Béki Jánost, valamint annak feleségét és két ismeretlen fiatalembert, akik zsákból árultak tyúkot. A két ismeretlen fiatalember személyleírása után a Béki társaságában talált két fiú személyleírásával egyezett.

Úgy határoztam, hogy éjjelre is a községben maradok s a gyanúsítható egyéneket az éjjélutáni órákban ellenőrizni fogom, annál is inkább, mert tudtam azt, hogy másnap reggel Tarnaméra községben hetipiac, Jászszentandrás községben pedig búcsú lesz, a fiataloknak pénzre lesz szüksége és a lopások megismétlődhetnek.

Következtetésem helyesnek bizonyult, mert Madárt nem találtam a lakásán. Felesége kérdésünkre azt adta elő, hogy férje Tarnamérán van a testvéreinél látogatóban és csak másnap, a délelőtti órákban tér vissza. Békit és feleségét lakásukon találtam, de még éjjél után 3 óra-kor sem feküdtek le, az ágy meg sem volt vetve. Azt mondták, hogy tengerit morzsoltak és azért maradtak fenn. Amikor a lemorzsolt tengeri felmutatását kértem, kb. egy véka szemestengerit mutattak fel, mely a kamrában volt elhelyezve. A kamrába belépve láttam, hogy a kamra földjén frissen vágott, nagyobb-mennyiségű tyúkszárnytoll volt elszórva. Ennek eredetére vonatkozóan Béki azt adta elő, hogy saját tyúkjainak szárnyát vágták le az esti órákban, hogy ne tudjanak felrepülni az épületek tetejére. Amikor a tyúkólhoz mentem, hogy állításának valódiságáról meggyőződjem, beismerte, hogy a szomszédságukban lakó ifj. Polos Ferenc vitt oda 9 tyúkot és annak szárnyait vagdalták ott le. Polos a tyúkokat Tarnamérára, a piacra vitte eladás végett. Nekik azt mondta, hogy az anyja küldte eladni.

Béki és felesége kikérdezése után a Polos tanyára mentem és id. Polostól fia holléte felől érdeklődtem. Azt állította, hogy az istállóban alszik. Amikor közöltem vele, hogy nincs ott, igen csodálkozott, majd kijött, hogy meggyőződjék róla. Kijelentette, hogy ő sehova sem küldötte el, sőt megtiltotta, hogy bárhová is eltávozzon. Kb. 22 óra-kor vacsoráztak meg s akkor kiküldte lefeküdni az istállóba, ő pedig feleségével a szobában feküdt le. Polosné ugyanezt adta elő azzal a hozzáadással, hogy ő sohasem bízta fiára a baromfi eladást.

Most már biztos voltam abban, hogy Béki és ifj. Polos együtt lopkodják a baromfit. Visszasiettem a községbe s egy kerékpáros küldöncel szolgálati jegyet küldöttem a tarnamériai őrsparancsnokságnak s kértem, hogy reggel a piacon ellenőrizték nevezettet és feltalálás esetén a nála található baromfival együtt vegyék őrizetbe. Ugyanakkor kértem azt is, hogy az esetleg ott megjelent jászszentandrasi lakosokat is igazoltassák és az eredményt velem közöljék.

Tudtam, hogy ifj. Polos már reggel vissza fog térni a vásárból, ezért én a Jászszentandrás és Tarnaméra községek közötti útra mentem ki és ott lesállást foglaltam. Nem is kellett sokáig várnom, ifj. Polos feltűnt egy előttünk akkor még névleg ismeretlen fiatal ember társaságában. Igazoltatásuk alkalmával beismerték, hogy közösen: ifj. Polos és Fecske Gábor 9 tyúkot loptak el egy tanyából és azt vitték Tarnamérára eladni. A baromfiakért kapott összeget át is adták. Nevezettekkel együtt őrizetbe vettük.

Ezután nevezetteket a községházához kísértük, ott külön-külön kikérdezve több lopást ismertek be, azonban a valóban elkövetett cselekményeknek akkor még kis százalékat. A kikérdezés közben érkezett meg a tarnamériai őrs járőre, ki magával hozta az ott őrizetbe vett Madár Sándort és az általa eladni szándékolta 6 tyúkot.

Gyanúsítottak most már látták, hogy a további tagadásuk hiába való. Beismerték, hogy 1938. év őszétől kezdődően sorozatosan, összesen 43 helyről loptak el kb. 270—280 tyúkot s azokat minden alkalommal Tarnaméra, Heves és Boconád községek piacain értékesítették, csaknem minden esetben a kora reggeli órákban. Madár 1937. évben betörés útján elkövetett 7 rendbeli baromfilopást ismert még be. Ezt az őrs kiderítetlenként tartotta nyilván.

A helyszínelések alkalmával kétséget kizáróan megállapítottuk, hogy a lopásokat nevezettek követték el. Azonban itt sem volt könnyű munkánk, mert a sértettek a legtöbb helyen vagy nem tudtak, vagy nem akartak tudni a lopásról. Több helyen előfordult, hogy sértett nem is akart a kérdésekre felelni, arra való hivatkozással, hogy nem akar törvénykezni. Madárt a betöréses lopások miatt a szolnoki kir. ügyészséghez, míg a többi gyanúsítottat a fiatakorúak bíróságához jelentettük fel.

Hogy gyanúsítottak milyen büntetést kaptak, nem tudom, mert időközben az őrsről áthelyeztek.

Különösen arra kívánom tanulságként bajtársaim figyelmét felhívni, hogy milyen fontos a tereptárgyaknál való váratlan megjelenés s az emberek viselkedésének, arckifejezésének figyelése. A sorozatos baromfilopás kiderítését ennek köszönhettem. Érdekesen mutatkozott itt meg a lakoságnak a tanúzással és törvény előtti szerepléssel szemben tanúsított ellenszenv is. Még azt is letagadták, hogy loptak tőlük, csakhogy békében maradhassanak. Sok helyen van ez így. Egyrészt kényelemszeretetből, másrészt a bosszútól való félelemben nem akar a hivatalos eljárásba keveredni a nép. Az Alföld tanyavilágában élő törvénytisztelő és szorgalmas nép azért is húzódozik a tanuskodástól, hogy ne kelljen a drága munkaidejét tárgyalásra járásokkal eltölteni, na meg a haragos szomszédságot sem szereti. Gondoljon mindig erre a csendőr, ne álljon mindjárt elő olyan kérdésekkel, melyekre választ ilyen emberektől nehezen kap. Észrevétlenül kell rátérnie a tárgyra és szépszerivel meg tudnia azt, amire szüksége van.

KATONAI ISMERETEK

Gyorsnaszád-támadás.

Szélvészfényben nyargal a tengerparti kikötő motor-kerékpáros küldönce a derengő hajnalban. Pár pillanat és lihegve adja át a rádiogrammot a szolgálatban álló gyorsnaszád-flotilla parancsnokának. Az csak futó pillantást vet a tengerészeti felderítőrepülőtől származó jelentésre:

...a DX—55, 63 négyzetben lassan haladó ellenséges hajókaraván...

és már kiáltja is a megafonba:

— Riadó!...

Felüvölt a sziréna és felbolygatott méhkasként rohan hajóihoz a gyorsnaszádok legénysége. Mindenki gondos terv és begyakorlottság szerint végzi teendőit. Csak úgy futás közben rángatják fel az „úszó-mellényeket”, viharokabátot és percek alatt mindenki beosztásában: a gyorsnaszádon van.

A parancsnoki épületből egymásután futnak ki az egyes gyorsnaszádpárancsnokok: most adta ki támadási parancsát a flotilla parancsnok!

Zászlójelzés következik a parancsnoki hajóról:

— Előre!...

Felbőgnek a nyersolajmotorok és a gyorsnaszádok már teljes sebességgel húznak északnyugat felé. Még csak dereng...

Váratlan kattogással tüzelni kezd a balszárnyon haladó gyorsnaszád légvédelmi géppuskája! Már szabad-szemmel is jól látható egy ezer méteren alul húzó repülőgép felségjele: ellenség! A rohanás lassul és a

Szerelik a gyorsnaszád torpedóját.

Teljes sebességgel futnak ki a gyorsnaszádok.

pontos célzás érdekében a széleken haladó gyorsnaszádok megállanak a légvédelmi tűzhöz. Pár sorozat és az ellenséges felderítőgép már iparkodik is magasabbra, mert túlságosan közel járnak a gyorsnaszádról küldött foszforos lövedékek!...

Széles kiterjedésben fejlődnek fel az alig 20—30 méter hosszú hajók, szürke színük eltűnik a végtelen vizek felületén, meg a hajnali szürkességben. A hajók elején félelmetesen ásítanak a torpedóvető-csővek. A majdnem hét méteres „szivarok”: a torpedók a kis hajók aljában várnak munkára.

Egyszerre csak — mint segítségért nyújtózkodó kar, úgy emelkedik ki a vízből a messzelátóval már jól látható periszkop: a tengeralattjáró kidugott „szeme”. Hirtelen eltűnik!

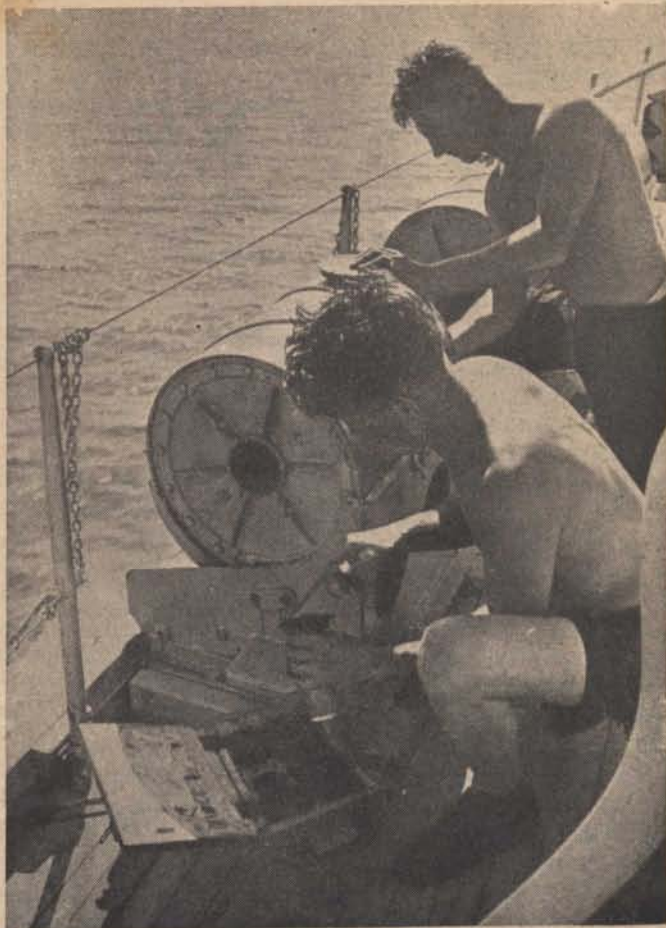
Ha saját tengeralattjáró lenne: felemelkednék a víz színére, hogy megismertesse magát, de hogy lemerült, azt bizonyítja, hogy ellenséges!... Már „bizonyosság” is jön!

Szabadszemmel is kivehetően — talán kilencven kilométeres sebességgel — közeledik a közép felé az ellenség kilőtt torpedója. Amelyik gyorsnaszád a legközelebb van hozzá: villámgyorsan megszökik, irányt-változtat és a torpedó csak a vízben futhat tovább, amíg befulladás, „megdöglik”...

Serény munka kezdődik a gyorsnaszádok fedélzetén. A csúsztatópályára kerül a közel százötven kilós vízi-bomba. A tengeralattjáró motorzaját fülelő készülék hallgatja és pontosan jelzi, hogy merre igyekszik menekülni a sikertelen torpedólövés után.

— Mélység 25 méter! — süvölt a kiáltás és szakavatott kezek állítják be a vízbomba gyújtószerkezetét.

— Vetés!... — már csúszik is a lomha,

Vízbombavetés.

Támad a német gyorsnaszád!

hordóalakú vízbomba és a víz fodrozása jelzi, hogy 25 méter mélységben robbant is.

Még pár vízbomba és a fülelők már nem jeleznek motorzajt. Valami olajfolt világít még hosszú ideig azon a helyen, ahol előbb ellenséges tengeralattjáró volt...

A rövid percek alatt lejátszódó események után ismét teljes sebességgel futnak a gyorsnaszádok, a lassan gomolygó ködben már kivehetők a lomhán úszó hajókaraván (conwoy) egyes hajói. Füstjük messze elnyúlik. Úgy látszik, észreveszik a közelgő gyorsnaszádokat, mert fokozottabb sebességre kapcsolnak.

— Támadás!...

Fokozódik a Diesel-motorok munkája, minden eresztékükben reszketnek a kis hajók. Magasra túrják a tenger vizét, amint szélvész sebességgel rohannak! Minden gyorsnaszád egy-egy hajót céloz meg testével és úgy látszik, mintha rá akarnának rontani! A mereven beépített torpedóvetőcsövekből már zúgnak is ki felé a torpedók!

Szinte egyhelyben fordul most a gyorsnaszád és mire megszólalnak a conwoy őrhajóinak ágyúi — már messze járnak. Nyomukban a pusztulás, a halál...

Sűrűn gomolyog az eltalált hajók testéből a füst, borzalmas robbanás: olajat szállított az egyik hajó. Mire az oltásra csak gondolni is lehetne, lassan süllyedni kezd... A kísérőhajók vad lövöldözése már csak búcsú-üdvözet a távolodó gyorsnaszádoknak. Négy hajóval kevesebbel fog beérkezni a hajókaraván, ha újabb gyorsnaszádokkal nem hozza össze rossz sorsa...

A gyorsnaszád fedélzetén keményen rázza meg pár beosztott embere kezét a parancsnok. Zászlójelzése vádman int:

— Irány a hazai kikötő!...

v. T. L.

A furfangos névtelen feljelentő.

Írta: KISS MIKLÓS alhadnagy (Debrecen).

I.

1935. november 13-án, Hajdúvármegye tisztí főorvosához a következő tartalmú névtelen feljelentés érkezett:

„Hajdúsámszonban több gyermeket elhajtanak, mint amennyi születik. Kovácsné* bábaasszony a tavasz óta egy hosszú fényes vassal 30 magzatot hajtott el. Az én néném is tönkre tette, aztán Róza néninek is elcsinált egyet. Ezt a kiscédulát Róza néni tőlem akarta elküldeni Kovácsnének, de az közben a lakására érkezett. A kiscédula így nálam maradt, itt küldöm. A Balogh zugban is majd meghalt két asszony. Kovácsné igen goromba a betegekhez, de nem lehet ellene tenni semmit, mert együtt dolgozik az orvosokkal. Ha a fődoktor úr nem intézkedik, akkor a Főispánhoz írok.”

A névtelen levél egyvonalas iskolai írófüzet kitépelt lapjára ceruzával volt írva. Mellette volt a névtelen levélíró által jelzett kiscédula; fehér, sima papír, amelyre tintával a következő szöveg volt ráírva:

„Kovácsné asszony a gyerek elment, én nagyon vérzek. Már négyszer hivatam, vagy azt gondolja, hogy pusztuljak el. Fő, hogy maga felvette az ötven pengőt, amiért összeszűrkált. Jöjjön és segítsen rajtam, ne mondja, hogy községi és sok a dolga. Goda Sándorné.”

A fontos bejelentést tartalmazó névtelen levél és annak mellékletét képező kiscédula, amely olyan súlyos

adatokat sorolt fel a hajdúsámszoni állapotokról, 1935. november 12-én Debrecenben lett postára adva. Így került az Hajdúvármegye központi járás Főszolgabírájához, onnan pedig további eljárás céljából a debreceni csendőr nyomozó alosztályparancsnoksághoz.

Az alosztályparancsnokság azonnal intézkedett, hogy Hajdúsámszonba polgári ruhás nyomozó menjen ki és ott végezzen feltűnés nélkül adatgyűjtést. A kivezényelt polgári ruhás nyomozó a következőket állapította meg: Goda Sándorné szül. Sándor Róza 33 éves, jómódú gazdálkodó felesége, két hónappal azelőtt, hirtelen agybanfekvő súlyos beteg lett. Az illetőn háziorvosa, Hetey községi orvos méhkaparást is végzett. Azt, hogy Godáné, az állítólagos Kovácsné közreműködésével a magzatelhajtást valóban elkövette-e, vagy sem, arra adatokat szerezni a polgári ruhás nyomozó nem tudott. Nem sikerült adatot szerezni arra vonatkozóan sem, hogy Godáné és Kovácsné egymással összeköttetésben álltak-e vagy sem?

Godáné hirtelen megbetegedése és az orvos által rajta eszközölt méhkaparás valószínűsíteni látszott a névtelen levélíró bejelentését. A kivezényelt polgári ruhás nyomozónak sikerült a Godáné kezeirását megszerezni, ami lehetővé tette a névtelen levélíró által beszolgáltatott kiscédulán levő aláírással való azonosítást. Az azonosítás során minden kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a kis cédulán levő „Goda Sándorné” aláírás, teljesen azonos a nyomozó által beszerzett kézírással. Ez a körülmény határozottan megerősítette a névtelen levélíró bejelentését. Így nem volt más hátra, mint a nyílt nyomozás bevezetése, amelynek eredményül a hajdúsámszoni sorozatos magzatelhajtások felderítését nemcsak reméltük, hanem bizonyosra is vettük. Az ügy nyomozására az alosztályparancsnokság, Juhász Zsigmond v. törm-el engem vezényelt ki egyenruhában.

A nyomozást, rövid előzetes puhatolás után a Goda Sándorné részletes kikérdezésével kezdtük meg. Godáné elmondta, hogy pár hónappal azelőtt, vagyis 1935. július hónapban egyik este, amikor tehenüket fejte, az úgy hasbarugta, hogy azonnal ágyba kellett feküdnie. Másnap olyan erős vérzés vette elő, hogy Hetey községi orvos segítségét kellett igénybe vennie. Az orvos heteken át kezelte, de a vérzés nála mégsem szűnt meg. Így a községi orvos Kiss Teréz községi szülész-nőhelyettes közreműködésével, méhkaparást végzett rajta. Azt a leghatározottabban tagadta, hogy Kovácsné szülész-nővel összeköttetésbe lenne és, hogy az a betegségével gyógykezelt volna.

Godáné magatartása és viselkedése nyugodtnak, az előadása pedig őszintének látszott. Ennek dacára nem hittünk neki, mert kezünkben volt a kiscédula, amit Kovácsnének írt. Úgy gondoltuk, ha azt eléje tárjuk, nem tagad tovább, hanem töredelmes beismerést tesz. Az eredmény biztos reményében mutatuk fel előtte a kiscédulát, amit Godáné a legnagyobb lelki nyugalommal tekintett meg és kijelentette, hogy az írás valóban hasonlít az ő kezeirásához, de bármennyire is hasonlít, azt mégsem ő írta.

A leghatározottabban állította, hogy 8 évvel ezelőtt történt utolsó szülése óta teherben nem volt, így a magzatát nem is hajthatta el. Kijelentette, hogy kezelőorvosait az orvosi titoktartás alól felmenti és úgy azt, mint Kiss Teréz szülész-nőt a betegségével kapcsolatban kérdezzük ki.

Végtelenül meglepett bennünket a Godáné kijelentése. Erre nem voltunk elkészülve. Mi töredelmes be-

* A neveket megváltóztattuk. (Szerk.)

ismerésre és annak alapján egy sorozatosan elkövetett magzatelhajtás igen könnyű felderítésére számítottunk. Csodálodtnak éreztük magunkat, hogy ez nem következett be. Az igazat megvallva, bántott bennünket, hogy az igen súlyos bizonyítéknak vélt kiscédula felmutatása hatástalan maradt. Ennek dacára nem adtuk fel a reményt, hanem Godáné régebbi és újabb keletű kézírásait megszerezve, azonosítottuk a névtelen levélíró által beszolgáltatott kiscédulán lévő „Goda Sándorné” névalíráásával. Az írásokat úgy mi, mint a jelen volt bizalmi egyének, sőt maga, Goda Sándorné is, azonosnak találtuk. Godáné ennek dacára tiltakozott az ellen a feltevés ellen, hogy a cédulát ő írta és küldte volna Kovácsné szülésznőnek.

Bár Godáné magatartása gondolkozóba ejtett bennünket, de azért továbbra is reménykedtünk és abban bízunk, hogy Godánét mégis csak sikerül valahogyan a szaván fogjunk. E célból meg is kezdtük az előadásában megnevezett orvos, szülésznő és szomszédok kikérdezését. Hiábavaló volt minden fáradozásunk, mert Godánét nem tudtuk a szaván fogni. Az illető betegsége és annak gyógykezelése valóban úgy történt, ahogyan azt előttünk állította. Nem sikerült adatot szerezni arra vonatkozóan sem, hogy Kovácsné szülésznővel akár a jelenben, akár a múltban bármilyen összeköttetésben lett volna. Kovácsné ugyanúgy, mint Godáné szintén tagadta, hogy Godánéval összeköttetésben lenne és annak lakásán valaha megfordult volna.

Puhatolás tárgyává tettük azt is, hogy a Balogh-zúgban ki volt az a két nő, akik a névtelen levélíró szerint majd meghaltak a magzatelhajtás következtében. Nyomozásunk eredménytelen maradt, mert olyan nők kilétét megállapítani nem tudtuk, akikről feltételezhető lett volna, hogy magzatelhajtást követtek el. De nemcsak a Balogh-zúgban, hanem Hajdúsámson minden utcájában igyekeztünk más olyan nőszemélyek kilétét is megállapítani, akikről esetleg a magzatelhajtás gyanúja feltételezhető. Eredményt azonban nem értünk el ezen a téren sem.

Az eredménytelen nyomozás gondokozóba ejtett bennünket, mert a Goda Sándorné aláírással ellátott kiscédulán kívül, más adatot Godáné ellen beszerezni nem sikerült. Godánénak már majdnem hinni kezdtünk, mert nem akadt a községben senki, aki rosszat mondott volna rá. Mindenki tisztességes és jóra való asszonynak ismerte. Igaz, hogy a kezünkben volt a Godáné ellen szóló igen súlyos bizonyítékot képező kiscédula, de azért nem tartottuk kizártnak, hogy azt más valaki is írhatta, még pedig egy olyan személy, aki a Godáné kezeirását oly élethűen utánozni tudta. Feltételeztük, hogy az a személy, aki erre képes volt, ez úgy Godánénak, mint Kovácsné szülésznőnek rosszakarója lehet, mert különben nem koholt volna ily súlyos bűncselekményt ellenük. Ezért a közben ellenőrzésünkre érkezett és hozzánk csatlakozott Hajdu László alhadnaggal a további nyomozásunknak új irányt szabtunk.

Elsősorban azt igyekeztünk megállapítani, hogy kik lehetnek a Godák és kik a Kovácsné haragosai, mert feltételeztük, hogy a tettes majd azok köréből kerül ki. Godáné a szomszédjukban lakó Sándor Jánost és családját jelölte meg haragosuknak. Miután a Goda és Sándor-család közötti harag csak pár hónapos keletű volt, így feltételeztük, hogy a névtelen feljelentés esetleg a Sándor-családtól is származhatik. Goda Sándorné bemondája alapján szükségesnek véltük a

Sándor János előéletét és úgy az ő, mint a családja összeköttetéseit is puhatolás tárgyává tenni. Puhatolásunk során a következőkről értesültünk:

II.

Sándor János és felesége 1930. évben a magánosan élő 75 éves, özv. Sándor Lászlóné lakóházát részletfizetésre megvásárolták. A kialakult vételárat Sándor János 40 pengős havi részletekben, nyugta alapján törlesztgette. Miután özv. Sándorné háza a kialakult vételárnál jóval értékesebb volt, így azt is szerződésbe foglalták, hogy Sándorék az özvegynek haláláig lakást, élelmet adnak, betegség esetén gyógykezeltetik, a halála után pedig tisztességesen eltemetik.

Özv. Sándornéval a Sándor János családja 1935 április havában rosszul kezdett bánni. Egyik alkalommal tettelleg is bántalmazták annyira, hogy özv. Sándorné 8 napon belül gyógyuló testisértést szenvedett. Ilyen körülmények között özv. Sándorné jobbnak látta Sándor Jánosékot otthagyni és velük külön megállapodást kötni. A közöttük létrejött megállapodás az volt, hogy Sándor János és családja özv. Sándornénak 1935 augusztus 1-én 300 pengő kárpótlást fizet. Erről az összegről Sándor János az özvegynek fedezeti váltót is adott.

A 300 pengőt Sándor János és felesége nem tudták összehozni 1935 augusztus 1-re. Emiatt Sándor Jánosék, özv. Sándornéval érintkezésbe léptek és kérték, hogy tekintsen el a teljes összeg kifizetésétől. Özv. Sándorné azonban ragaszkodott a megállapodásukhoz, követelte a teljes összeg kifizetését. Miután Sándor Jánosék féltek a váltó megovatolásától, így fűhöz-fához fordultak kölcsönért, de minden fáradozásuk hiábavalónak bizonyult, mert a szükséges összeget nem tudták összehozni.

Sándorék a kölcsön utáni érdeklődésük közben arról értesültek, hogy Péntek Károlyné szülésznőnek sok pénze van. Az illetőt felkeresve, tőle 300 pengő kölcsönt kértek. Péntekné a kérésükre kijelentette, hogy ami pénzzel most rendelkezik, azon búzát szándékozik vásárolni. Ekkor azonban Péntekné megígérte, hogy a takarékból vesz ki pénzt és abból helyettük özv. Sándor Lászlónénak a tartozásukat kifizeti. Az esedékesség előtti napon Péntekné, Sándor Jánossal és annak feleségével együtt megjelent az özv. Sándorné lakásán és ott valamennyiük előtt kijelentette, hogy a takarékból pénzt vesz ki és a Sándor Jánosék tartozását özv. Sándornénak kifizeti. A takarékból kivett összeget vagy postán, vagy küldönctől küldi el. Amikor Péntekné e kijelentéseket tette, a kezében állandóan ott forgatta a takarékból betérkönyvét.

1935. augusztus 2-án este Sándor János azzal tért haza a feleségéhez, hogy Fiók Gusztáv ismerősétől 300 pengő kölcsönt kapott, így özv. Sándornénak a tartozásukat kifizethetik. Sándor azonnal indítványozta is a feleségének, hogy menjenek el özv. Sándornéhoz, annak az összeget adják át és tőle a váltót kérjék el. Sándor és felesége el is indultak, de útközben eszükbe jutott, hogy mi ígért Péntekné. Éppen ezért abban állapodtak meg, hogy előbb betérnek Pénteknéhez és attól megkérdezik, hogy özv. Sándornénak a tartozást helyettük nem fizette-e ki. Péntekné lakására valóban be is tértek, aki érdeklődésükre közölte velük, hogy helyettük özv. Sándornénak a tartozásukat kifizette. A kifizetés megtörténtét az özv. Sándor Lászlóné által aláírt átvételi elismervénnyel igazolta is. Sándor János és felesége Péntek-

nétől érdeklődtek afelől is, hogy a váltót özv. Sándornétól átvette-e? Péntekné azt felelte érdeklődésükre, hogy a váltót özv. Sándorné nem találta meg. Arra kérte Sándor Jánost és feleségét, hogy csak nyugodtan menjenek haza a lakásukra, özv. Sándorné a pénz átvételéről majd őket írásban fogja értesíteni.

Sándor János nevére a posta két nap múlva portós levelet kézbesített. A levelet özv. Sándorné írta, a levél a következőket tartalmazta: „Sándor János és Csuka Ágnes helyett 300 pengőt és a járulék kamatot Péntek Károlyné kifizette.” A levélben özv. Sándorné azt is jelezte, hogy a váltót addig nem adja ki, amíg Sándor Jánosék az 56 pengő régi tartozásukat is ki nem fizetik. Sándor Jánosék egyáltalán nem tudtak erről az 56 pengő régi tartozásról. Ezért érthetetlennek találták az illető követelését. Közben Péntekné megjelent a lakásukon, akivel a levél tartalmát közölték, ugyanakkor az illető szivességét megköszönve, átadták annak a 340 pengőt, amit helyettük özv. Sándornénak előzően kifizetett.

Egy pár nap múlva Péntek Károlyné is portós levelet kapott özv. Sándor Lászlónétól. E levélben Péntekné arra kérte özv. Sándorné, hogy a lakásán keresse fel és vegye át tőle azt a 340 pengőt, amit Sándor Jánosék helyett neki kifizetett. Özv. Sándorné jelezte, hogy a pénzt azért akarja visszaadni, hogy azt Sándor Jánosék követelhesse újra.

Két nap múlva ismét levelet küldött özv. Sándorné Pénteknének és arra kérte, hogy őt pártolja, ne Sándor Jánosékat s majd gabonát mér a részére.

Még egy harmadik levél is érkezett özv. Sándornétól a Péntekné részére, amelyben úgy Péntekné, mint Sándor Jánosékat elmondta mindennek. Özv. Sándorné e levélben azt is kijelentette, hogy a 300 pengő felvételét nem ismeri el.

Özv. Sándorné beváltotta a szavát, mert valóban nem ismerte el, hogy Péntek Károlynétól a 300 pengő tőke tartozást és annak 40 pengőt kitevő kamatját felvette volna. Sándor Jánostól és annak feleségétől tovább is követelte a 300 pengő kifizetését. Sándor és felesége azonban arra hivatkozott, hogy az összeget már ők Pénteknének kifizették. Úgy Péntekné, mint Sándor János és felesége igazságtalannak tartották az özv. Sándor Lászlóné eljárását. 1935. augusztus hó egyik napján a hajdúsámsoni községhezánál megjelenve, a községbíró arra kérték, hogy özv. Sándornét hívassa fel és utasítsa a nála levő fedezeti váltó átadására. Szabó István községbíró teljesítette Sándor Jánosék és a Péntek Károlyné kérését. A községhezához felidézett özv. Sándorné azonban tagadta, hogy Pénteknéől a 340 pengőt felvette volna. Tagadta özv. Sándorné azt is, hogy a Sándor János és Péntek Károlyné neveire érkezett leveleket ő írogatta volna. A leghatározottabban kitartott amellett, hogy neki Sándor Jánosék még mindig adósai, amit igazol szerinte az a körülmény is, hogy a váltó az ő birtokában van. A községbíró látta, hogy az illetők között nem tud igazságot tenni, ezért a panaszuik elintézése végett a debreceni királyi járásbíróshoz utasította őket.

(Folytatjuk.)

Csak a vér az, mely lendületbe hozza a történelem zúgó kerekét.

(Mussolini.)

44.000 kilogramm papiros

kell a Csendőrségi Lapok egyévi példányszámainak előállításához. Ez a tekintélyes mennyiségű nyersanyag jórészt bajtársaink kezébe kerül, ahol egy része veszendőbe megy. A mai anyagszegény világban kötelesség ezt szóvatenni azért, hogy a menthető részt újbóli feldolgozás céljára, a magyar papíripar részére megmentsük.

Kérjük tehát azokat a bajtársakat, akik az év végén nem köttetik be és nem szándékoznak a maguk részére megőrizni a Csendőrségi Lapok példányszámait, tegyék azokat félre és őrizték meg. Mi gondoskodni fogunk arról, hogy ez a papíryanag év végén illetékes helyre kerüljön.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL

A második kék rejtjelkulcs.

A Domenica del Corriere engedélyével.

Olaszból fordította: néhai AMBRÓZY GYULA vezérőrnagy.

Sok idő eltelt már 1917 óta, ennél fogva azt gondolom, hogy mielőtt hozzáfognék ennek az esetnek az elbeszéléséhez, fel kell újitanom annak az időszaknak néhány eseményét, melyek talán még azok előtt is ismeretlenek, akik azokat átélték.

A nagy háború alatt rendkívül kritikus volt a szövetséges hatalmak szempontjából az 1917 áprilistól májusig terjedő időszak. A német tengeralattjárók megfizették a szövetséges hajóhadat, minek következtében a polgári lakosságnak már legfeljebb csak 7–8 hónapra elegendő élelmiszer állott rendelkezésre, amiként azt az Egyesült Államok londoni nagyköveteinek 1917 április 27-én Walter H. Pagenak Washingtonba küldött egyik izgalmas jelentésében olvashatjuk.

Az Ententének eme halálosan komoly helyzete bizonyára ismeretes volt Németország előtt, amely gyors ütemben haladt a győzelem felé. Ez volt az amerikai beavatkozás oka is és elképzelhető, hogy mekkora igyekezettel kísérelték meg a németek azt, hogy az új elenséget Európától távolítsák.

Miután a beavatkozás megakadályozását célzó diplomáciai és másféle kísérletek meghiúsultak, a németek elhatározták, hogy tengeralattjáró hajóikkal állják útját az amerikai szállítmányoknak. Hogy ez teljességgel nem sikerült, nagyrészt az Entente kémiszolgálatának volt tulajdonítható. Ugyanis a szövetségeseknek sikerült azon titkos utasítások egyik példányát megszerezniük, amelyeket a német admirálisok adott ki a parancsnoksága alatt álló tengeralattjáróknak s ezáltal lehetővé

vált, hogy felfedezzék és tévútra vezessék a tengeralattjárók mozdulatait.

Hogy a német tengeralattjárók az admirálisokkal érintkezhesse, a rádió használatára voltak utalva, készleteik kiegészítése céljából pedig azokra a titkos, élelmiszert és üzemanyagot szolgáltató bázisokra voltak kénytelenek támaszkodni, amelyeket Németország már előre létesített Európa legszélsőbb pontjain és Észak-Afrika partján. Az Entente kémiszolgálatának ezért két fontos célja volt: megszerezni a rádió rejtjelkulcsot és leleplezni a bázisokat.

Németország főleg két rejtjelkulcsot használt abban az időben, az ú. n. szürkét, mely a fedél színe után viselte nevét és a szárazföldi hadműveletek céljaira szolgált, továbbá egy másodikat, melynek kék fedele volt és ezért kék rejtjelkulcsnak nevezték. Ez utóbbit a német admirálisok használták oly célból, hogy titkos utasításokat továbbítsanak flottájának, így tengeralattjáró hajóinak is.

A szöveteges hatalmak titkos kémiszolgálatának legügyesebb ügynökei próbálkoztak már az ellenségeskedések megkezdése óta azzal, hogy a kék rejtjelkulcs egy példányának birtokába jussanak, amely lehetővé tette volna azt, hogy a német flotta mozdulatait meg tudhassák. Ez a feladat rendkívül nehéz volt.

A kék rejtjelkulcs megszerzése végül is sikerült, de nem olyan formán, mint azt a kémkedésről írt több mű említi. Ezek szerint a rejtjelkulcsot igen regényes módon Miss Flora Van Poland, az angol kémiszolgálat egyik kémnője lopta el. Ez tévedés. A valóság az, amit itt ismertetek.

1915 július 15. felé a keleti angol part egyik pontján, Newcastle szomszédságában zátonyra futott az U-31 jelzésű német tengeralattjáró hajó. A hajón keletkezett mérges gázok következtében a hajó egész személyzete meghalt és így a német tengeralattjáró teljesen sértetlen állapotban jutott az angolok kezére, akik megőrzés céljából egy angol hadiszertárba helyezték el. Nagyon természetes, hogy az U-31-en okmányokat is találtak, amelyek értékesnek bizonyultak. Közöttük volt a „kék rejtjelkulcs” s ennek egy másolata is.

Németország nem tudta, hogy milyen sorsa jutott az U-31 és így a rejtjelkulcsnak rendkívül nagy hasznát vették a szövetségesek. Különösen az 1916 június havában megvívott jütlandi csatában bizonyult az igen becsesnek. Azonban éppen e tengeri ütközet következtében a német admirális meggyőződött arról, hogy a kék rejtjelkulcs ismertté vált, miért is azt az u. n. „második kékrejtjelkulcs”-csal pótolta. Most tehát azon kellett az Entente hatalmaknak fáradozniuk, hogy ebből a legújabb rejtjelkulcsból valamilyen csel segítségével másolatot tudjanak szerezni. Azt tudták, hogy a német tengeralattjárók rejtjelkulcsainak kicserélése ama titkos bázisok útján történt, ahonnan a hajókat különféle szükségletekkel látják el. Az U-31 tengeralattjárón talált okmányokból pedig megtudták azt, hogy a marokkói parton hol van ezen titkos bázisoknak egyik legfontosabbika.

E körülmény ismeretében Russel Arthur őrnagynak, az angol kémiszolgálat egyik vezetőjének — kinél ragyogóbb elméjű embert sohasem ismertem — módjában volt egy nagyszerű tervet kieszelnie. Éppen ezekben a napokban Murphy Sámuel főhadnagy leesett lováról és egyik lábát törte. Ezt a véletlen balesetet

használta fel Russel őrnagy a katonai kémiszolgálat egyik legragyogóbb tetteinek végrehajtásához, melyet az alábbiakban ismertetek.

Az 1917-ik év egyik koromsötét éjszakáján a viharzó tengeren — a marokkói partok közelében — hirtelen három zöld rakétát lőttek ki, majd némi szünet után három vörös rakéta szökött a magasba. A partról válaszképpen négy fehér rakétát bocsátottak fel és egyidejűleg egy kis motorcsónak indult el, amely egy közeli világító torony felé vette az irányt. A világító torony előtt, a hullámok közepette egy tengeralattjáró körvonalai bontakoztak ki. Semmi kétség, csak németek lehetnek. A motorcsónak már közel van. Két ember száll át belőle a tengeralattjáróba, melyen egy sebesült van, egyik lába eltört. Szakszerű kezelésre volna szüksége és némi üdülésre is. Ezért szállítják partra, közel egyik német titkos bázishoz, ahol a tengeralattjárók szükségleteit egészítik ki. A beteg, akit a motorcsónak legénységének átadnak, szép, nagy, erős ifjú, valódi német fajta. Tengerész sapkája világos szőke haját takar, sapkájának szalagja pedig a „Németország tengeralattjáró flottája” feliratot viseli.

Egy hónap sem telt el s az ifjú tengerész már lábadozik. Délutánonként egészségi sétákat tesz a tengerpart mentén egy viruló szép lánnyal, a hajó-javitóműhely mérnökének leányával. Ez a javitóműhely a német tengeralattjárók szükségleteiről gondoskodik. A leány sokat tud és sok mindenféléről van tájékozva. Egy éjszaka aztán visszatér a tengeralattjáró: a tengerész felgyógyult és vissza kell térnie a fedélzetre.

A leány nehéz szívvel vesz búcsút. Bizonyára nem is gyanítja, hogy egy hónapon keresztül Murphy Sámuel, az angol kémiszolgálat főhadnagyát szerette. Annál kevésbbé tudhatja, hogy német tengerész zubonya alatt imádottja féltve rejteget egy írásköteget, melyben a „második kék rejtjelkulcs” egy teljesen hű másolata van, de egyéb értékes jegyzetek is. Mindezeket a gyár kórházában való tartózkodása alatt csente el ügyesen. A „német” tengerész csónakja nemsokára eléri a tengeralattjárót, mely a nyílt tengeren várja. Ez az egykori német tengeralattjáró, az U-31, amely két évvel ezelőtt zátonyra futván Newcastlenben most az ellenségnek tett ilyen jó szolgálatot ennek a jól kieszt, vakmerő vállalkozásnak során.

EMÉKEZZÜNK!

Diszházy István mezőkövesdi őrsbeli próbacsendőrt egy körözött gonosztevő Noszvajon 1884 február 2-án orvul agyonlőtte.

Simon Pál szekszárdi őrsbeli csendőrt 1894 február 4-én, a szekszárdi határban egy orvvadász agyonlőtte.

Fülöp Péter nyiracsádi őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az orosz harctéren szerzett betegségben, 1915 február 8-án Debrecenben meghalt.

Körtvélyessy Ferenc, Nagy Vendel és Zsegodics József stina-fedelesulvi nyári őrsbeli népfelkelőket 1916 február 8-án a laktanya mellett egy lavina elsodorta.

Barta Ferenc barabási őrsbeli csendőr szolgálat közben hóviharban eltévedt és 1940 február 11-én megfagyott.

CSENDŐR LEKSZIKON

1. Kérdés. Mit értünk azon, hogy valamely csendőrségi szolgálat költsége „idegen tárcát terhel”? Mit kell ebben a vonatkozásban a csendőrnek tudnia?

Válasz. Az állami költségvetés bevételei és kiadásai a „tárcák” szerint vannak meghatározva. „Tárca” alatt az egyes minisztereket kell érteni. A költségvetés elkészítésekor mindenik miniszter számot vet azzal, hogy a következő évben előreláthatólag milyen célra mennyi kiadása fog felmerülni és az ennek megfelelő összeget igényli — a pénzügyminiszterrel való előzetes megtárgyalás után — a kormány a törvényhozástól.

A belügyi tárca költségvetésében szerepelnek többek között a csendőrség kiadásai is. Természetesen csak azok a kiadásai, amelyek a belügyi igazgatás keretében, illetőleg ennek érdekében merülnek fel. Nem szerepelhetnek azonban a belügyi tárca csendőrségi költségvetésében olyan kiadások, amelyeket más tárcának kell fedeznie. Hogy példával világítsuk meg a dolgot: a jövedéki kihágások üldözése nem a belügyminiszternek, hanem a pénzügyminiszternek a feladata és hatásköre, következtésképpen az ezek üldözéséből felmerülő költségeket sem a belügy-, hanem a pénzügyminiszternek kell fedeznie. Ha tehát a csendőr valakit jövedéki kihágáson történt tettenkapás miatt elfog és bekísér, a járőr utazási költségét és a felmerült vezénylési pótdíjat nem a belügyminiszternek, hanem a pénzügyminiszternek kell viselnie, mert, mint említettük, a büntetendő cselekmény, amelynek felderítése érdekében a járőr eljár, a pénzügyminiszter hatáskörébe tartozik.

Vagy tegyük fel, hogy a járőr katonaszökevényt fogott el és kísért be. A katonai szökevény bünvádi üldözése sem a belügy-, hanem a honvédelmi miniszter feladata, következtésképpen a katonaszökevények üldözéséből és kézrekerítéséből felmerült költségeket is a honvédelmi miniszternek kell viselnie. Ezzel szemben már pl. a polgári igazságszolgáltatás költségei az igazságügyminiszterterhelik, ha tehát a csendőr kir. ügyész vagy bíróság felhívására valakit elfog és bekísér, ennek költsége a felhívó ügyész vagy bíróság illetékes minisztériumát: az igazságügyminisztériumot terheli. (Ha azonban a csendőr egy bűncselekmény gyanúsítottját nem felhívásra, hanem saját kezdeményezéséből fogta el és kísért be, a költség nem az igazságügyi, hanem a belügyi tárcát terheli, mert az elfogás nem igazságügyi, hanem rendészeti hatáskörben történt, a rendészet pedig a belügyminiszter hatásköre.)

A fentiek alapján tehát gyakorlatilag úgy kellene a dolognak történnie, hogy a csendőrnek olyankor, amikor idegen tárcát terhelő szolgálatot végez, az illető tárca alá tartozó hatóság a felmerült költségeket azonnal ki kellene, hogy fizesse. Ez azonban nehézkes lenne és túl bonyolult elszámolásokkal járna, azért egyszerűség okáért úgy van a kérdés rendezve, hogy a csendőr szolgálatainak költségeit az illetékes gazdasági hivatal minden esetben kifizeti, vagyis az illető idegen tárcának előlegezi. A gazdasági hivatalok azután az ilyen kiadásokat bejelentik a belügyminiszternek, aki azokat az illetékes idegen tárcákkal megtéríti.

Ha valamely szolgálatban, amelyet a csendőr végez, csak vezénylési pótdíj merül fel, akkor a csendőrt nem érdekli, hogy az melyik miniszteri tárca terhére lesz elszámolva. Ha azonban a szolgálattal kapcsolatban utaznia is kell, akkor már tudnia kell, hogy az milyen tárca terhére történik, mert eszerint kell a vonaton a saját sze-

mélye és az esetleg kísért egyén után fizetnie vagy nem fizetnie.

Tájékozatlan emberek sokszor felteszik a kérdést, hogy mire valók az ilyen bonyolult elszámolások; jelen esetben pl. miért térített meg az állam „önmagának” a csendőr utazási költségeit, hiszen ez ugyanannyi, mintha „a pénzt a kincstár az egyik zsebéből kivenné azért, hogy a másikba betegyé”.

A dolog azonban nem így áll, mert ha mindenik esetben kincstári pénzről van szó, a csendőrségnek pl. nem mindegy, hogy az általa bekísért foglyok utazási költségét a saját zsebéből kell-e fizetnie, vagy pedig az a bíróság fizeti, amelynek intézkedésére a bekísérés történt. Maga a pénz természetesen minden esetben az államé ugyan, de hogy másik példát mondjunk: a mi szempontunkból nem mindegy, hogy szökevény pengő kincstári pénzből a földművelésügyi miniszter erdőházakat, vagy pedig a belügyminiszter csendőrlaktanyát épít. Minden összeg, amit a csendőrség a maga javadalmazásából más tárca javára elkölt, valamilyen csendőrségi szükségletnél hiányozni fog, mert ilyen címen a költségvetésébe semmit sem vehet fel. Ha elfogadjuk is tehát az egyébként nem helytálló hasonlatot, hogy a kincstár a pénzt sok zsebből tartja, nekünk, csendőrségi szempontból az az érdekünk, hogy abból a zsebből, amelyikben a csendőrség pénze van, csak a saját testületi és szolgálati céljainkra kötsünk és ne fizessünk ki mások helyett semmi olyan költséget, ami a másik zsebet kell, hogy terhelje.

Az alábbiakban összefoglaljuk a tudnivalókat, amelyeket a csendőrnek ezzel kapcsolatban ismernie kell.

1. A felhívó vagy megkereső hatóságot, illetőleg azt a magánost, akinek érdekében a szolgálat teljesített, terheli a csendőr költsége: Főszolgabíró felhívására vagy községi előjáróság megkeresésére teljesített elővezetés, tárgyalásnál, adóvégrehajtásnál, közmunkánál teljesített segélynyújtás, cselédek és szerződött munkások elővezetése.

(A járőr menetlevéllel utazik és saját személye után a katonadijszabás szerinti, az elővezetett után pedig a rendes polgári díjszabás szerint viteldíjat fizet.)

Az igazságügyi tárcát terheli: Kir. bíróságok és kir. ügyészségek felhívására, büntetőintézetek megkeresésére teljesített elfogás vagy elővezetés.

(A járőr menetlevéllel utazik, saját személyére a katonadijszabás szerint, a fogoly után polgári díjszabás szerint viteldíjat fizet.)

A honvédelmi tárcát terheli: Bármely bíróság vagy hatóság felhívására, illetőleg megkeresésére vagy pedig önbuzgalomból elfogott katonaszökevények és kémek bekísérése katonai bírósághoz vagy parancsnoksághoz. Katonai parancsnokság meghagyására teljesített bármilyen karhatalmi szolgálat.

(A járőr menetlevéllel utazik és viteldíjat fizet a katonai díjszabás szerint. Az elfogott vagy elővezetett egyén után, ha katonai, a katonai díjszabás szerint, ha polgári egyén, a polgári díjszabás szerint viteldíjat kell fizetni.)

A pénzügyi tárcát terheli: Bármely hatóság felhívására a vámhivatalokhoz vagy a pénzügyőrséghez kísért egyének bekísérési költsége. Csempészet vagy határvámkihágás ügyében felhívásra vagy önbuzgalomból teljesített nyomozások és bekísérések összes költsége. Jövedéki kihágáson tettenért egyének bekíséréséből és a pénzügyőrségnek átadásából felmerült költségek.

(A járőr menetlevéllel utazik és saját személye után a katonai díjszabás szerint viteldíjat fizet. A bekísért egyén után teljes polgári viteldíjat kell fizetni.)

A csendőrségi javadalmazást terheli: Felhívásra vagy saját kezdeményezéséből végzett nyomozások és az ezekkel kapcsolatos bekísérések összes költségei. Tolonckíséret, levélték elővezetése. Közigazgatásilag elítéltek elővezetése büntetésük kiállása végett. Felhívás alapján a közrend fenntartása vagy helyreállítása, fertőző betegségek továbbterjedésének megakadályozása érdekében teljesített szolgálatok költségei. Felhívásra jogtalan határátlépők bekísérése.

(A csendőr menetlevelet használ, de menetdíjat nem fizet. A bekísért egyén után rendes polgári viteldíjat kell fizetni.)

2. Kérdés. Népgyűlés tartása engedély nélkül milyen jogszabályba ütközik?

Válasz. A cselekményt kétféleképpen kell minősíteni aszerint, hogy a gyanúsított a népgyűlés összehívása és megtartása tekintetében milyen tevékenységet fejtett ki.

A honvédelmi törvény 149. §-a felhatalmazza a minisztériumot, hogy a közrend érdekében az ország egész területén vagy annak egyes részein politikai jellegű népgyűlések, felvonulások és összejövetelek tartását megtilthassa és egyéb (tehát nem politikai jellegű) gyűlések tartását is hatósági engedélytől tehesse függővé.

E felhatalmazás alapján a m. kir. minisztérium a 8.120—1942. M. E. számú rendelettel mindenféle politikai jellegű népgyűlés, felvonulás és összejövetel tartását megtiltotta és elrendelte, hogy ilyenek tartását karhatalommal is meg kell akadályozni. Minden másféle (nem politikai) gyűlés tartásához előzetes rendőrhatalmási engedély szükséges. (Politikai gyűlés tartásához a rendőrhatalom sem adhat engedélyt.) Politikai gyűlés tartása tehát minden esetben büntetendő cselekmény, egyéb jellegű gyűlés tartása csak akkor, ha azt a rendőrhatalom előzetesen nem engedélyezte.

Aki tiltott vagy nem engedélyezett népgyűlést, felvonulást, törményt, vagy más gyülekezést szervez, szervez, vezet, vagy ilyen gyűlésen stb. felszólal, az — mint kezdeményező és vezető — a honvédelmi törvény 197. §-ába ütköző vétséget követi el. (Lásd Pinczés-féle Btk. I. kötet, 1132. oldal.) Az ilyen gyűléseken való egyszerű részvétel — rendezés, közreműködés, vagy felszólalás nélkül — az idézett 8.120—1939. M. E. számú kormányrendelet 4. §-ába ütköző kihágás. Elbírálása a rendőri büntetőbíró hatáskörébe tartozik.

Nem vonatkozik a tilalom a közigazgatási hatóságok, valamint a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezetek testületi szerveinek gyűléseire. (Pl. a képviselőtestületi vagy egyházközségi gyűlésekre.) Ezeket előzetes rendőrhatalmási engedély nélkül is szabad tartani.

3. Kérdés. Melyek a névváltoztatás szabályai?

Válasz. A m. kir. belügyminisztertől családi nevének megváltoztatását kérheti az a magyar állampolgár, akinek jelenlegi családi neve nem magyar hangzású, vagy magyar hangzású ugyan, de a jóízűséget sértő, gúnyolásra alkalmas, továbbá olyan név, melyet nagyon sok család visel (pl. Nagy, Kovács, Tóth). Férjes, elvált és özvegyasszony férje után viselt neve megváltoztatását nem kérheti, leánykori családi neve megváltoztatását is rendszerint csak elvált asszony és csak abban az esetben kérheti, ha férje nevének viselésére nem jogosult.

A kérvényt akár személyesen, akár posta útján rendszerint közvetlenül a m. kir. belügyminisztériumban kell benyújtani. Közzolgálatban állók kérvényeiket hivatali felsőbbségük útján is felterjeszthetik. Községi előljáróságok, anyakönyvvezetők, főszolgabírák, megyei városok polgármesterei magánosoknak náluk benyújtott kérvényeit közvetlenül a m. kir. belügyminiszterhez kötelesek felterjeszteni.

A kérvény rendszerint 2 P, ha azonban közalkalmazott terjeszt el, 1 P illeték alá esik. Ezt az illetéket annyiszor kell leróni, ahány nagykorú folyamodók a családfő egyúttal kiskorú gyermekeinek névváltoztatását is kéri, azok után külön illetéket lerónia nem kell. A bélyeggel el nem látott mellékleteket 30—30 fillér okmánybélyeggel kell ellátni. A bélyeggel ellátott mellékletek illetékmentesek. Külföldön kiállított okiratra (pl. anyakönyvi kivonatra) ugyanolyan értékű magyar okmánybélyeget kell felragasztani, amennyi az itt kiállított hasonló okirat illetéke (anyakönyvi kivonaté 1 P). Szegénységi bizonyítvány alapján mind a kérvény, mind annak mellékletei bélyegmentesek.

A kérvényhez a következő okmányokat kell mellékelni:

a) a névváltoztatott születési anyakönyvi kivonatát, vagy ha ilyen rendelkezésre nem áll és születése valamely hazai állami anyakönyvben van anyakönyvezve, az illetékes anyakönyvvezető által kizárólag névváltoztatás anyakönyvi feljegyzésének céljára díj- és illetékmentesen kiállított „Értesítő”-t;

b) ha házassági anyakönyvi kivonatát, vagy az a) pont alatt leírt módon kiállított „Tanúsítvány”-t;

c) ha kiskorú gyermekei is vannak s azok nevének megváltoztatását is kéri, mindegyiknek születési anyakönyvi kivonatát, vagy az a) pont alatt leírt módon kiállított „Értesítő”-t;

d) cirill betűvel írott külföldi anyakönyvi kivonatához azok hiteles magyar fordítását;

e) ha a névváltoztatott külföldön (elcsatolt területen) született, ott kötött házasságot, vagy gyermekei valamelyike ott született, vagy ha hazai anyakönyvben külföldi állampolgárként van bejegyezve, — magyar állampolgárságának igazolására állampolgársági bizonyítványát, honosítási (visszahonosítási) okirát, — esetleg azok hiteles másolatát — vagy legalább oly községi illetőségi bizonyítványt, mely 1921. évi július hó 21-én bírt itteni illetőségét igazolja;

f) ha a folyamodó kiskorú, szülője vagy gyámja beleegyezését. Ha szülő vagy a gyám folyamodik kiskorú gyermeke vagy gyámoltja névváltoztatásáért, külön beleegyező nyilatkozat csatolása felesleges, a névváltoztatás iránti kérelmet azonban a 16. éven felüli kiskorúaknak is alá kell írniok.

Sem magyar állampolgárságát, sem büntetlen előéletét nem kell külön okirattal igazolnia a folyamodónak abban az esetben, ha a kérvényében kifejezetten kijelenti, hogy legjobb tudomása szerint magyar állampolgár és hogy büntetve nem volt. Ez a mentesség az állampolgárság igazolását illetően mégis csak azt a folyamodót illeti meg, aki nem esik a fenti e) pont alá. Ha később bármely módon megállapítást nyer, hogy a folyamodó nem magyar állampolgár, vagy a kérelem előterjesztése idejében büntetett előéletű volt, a belügyminiszter jogosult a névváltoztatását hatálytalanítani.

Több nagykorú névváltoztatását közös kérvényben csak akkor kérheti, ha a folyamodók egy családnak a tagjai. Tömeges kérelmek esetén is minden folyamodónak (családnak) külön-külön kérvényben kell folyamodnia. Az így folyamodók szegénységét azonban a község (város) közös bizonyítványban is igazolhatja.

A kérvényben meg kell jelölni azt a nevet, amelyet a folyamodó új családi nevéül választott. Közbeeső intézkedés és a velejáró idővesztés elkerülése végett ajánlatos, hogy a folyamodó több (legalább három) nevet jelöljön meg, melyekből a miniszter a sorrendben első engedélyezhető névre fogja a folyamodó nevét változtatni.

Elvi okokból nem engedélyeztetnek:

a) idegen hangzású nevek; b) magyartalanul képzett családi nevek; c) kettős családi nevek; d) történelmi (irodalom-, művészettörténeti) nevek, továbbá ismertebb nemzeti (főnemesi) családok nevei; e) régies írásmóddal (pl. th, gh, öö, ss-el) írott vagy „-”-nal végződő nevek; f) olyan családi nevek, melyeket már is nagyon sok család visel (pl. Nagy, Kovács, Tóth).

Az a közalkalmazott, aki legalább középiskolai képzettséghez kötött állást tölt be, ha 15 évi közszolgálatra és a harctéren szerzett káros kitüntetése vagy vitézségi érme, vagy sávos sebesülési érme van, idegen hangzású családi nevének az előző bekezdés e) pontjában megjelölt írásmóddal írott névre megváltoztatását is kérheti. Kétlősen régies írásmóddal (pl. th, ssy, stb.) írott nevet azonban ilyen folyamodó sem kaphat.

A fenti d) pont alatt említett védett nevek, továbbá az f) pont alatt említett sokszor felvett nevek jegyzékét a belügyminisztériumból minden olyan hivatal (intézmény) díjmentesen igényelheti, amely nagyszámú névváltoztatás ügyét bonyolítja le. E hivataloknál az érdeklődőknek a jegyzékben felsorolt nevekről díjtalanul kell felvilágosítást adni.

Községek, városok és ama hivatalok és intézmények számára, melyek nagyszámú névváltoztatás ügyét bonyolítják le, hasznos segédesszközzé szolgálhat Lengyel Zoltán „Magyar Névkönyv” című műve, mely a névváltoztatásért folyamodók számára ajánlható mintegy 15 ezer jó magyar hangzású új magyar családi nevet tartalmaz. Megrendelhető a szerzőnél (Budapest, VI. Teréz-körút 3. sz.) árának (4 P) előzetes beküldése vagy utánvét ellenében.

Azok, akiknek az új név kiválasztása nehézséget okoz, forduljanak tanácsért az Országos Névgyűjtő Társasághoz (Budapest, VI., Teréz-körút 3.), mely válaszbélyeg ellenében mindenkinek díjtalanul ajánl igényeinek megfelelő jó magyar hangzású nevet.

A névváltoztatásnak az illető születési és házassági anyakönyvében feljegyzése felől a belügyminiszter a hazai anyakönyvvezetőnél közvetlenül, a külföldi anyakönyvveze-

töknél pedig a külképviseleti hatóság útján hivatalból intézkedik. Az érdekeltek tehát a családi nevük megváltoztatása után az anyakönyvvezetőnél olyan új anyakönyvi kivonat kiadását igényelhetik, melyben a névváltoztatás már fel van tüntetve.

Okmányait a felek az anyakönyvi „Értesítő” és „Tanúsítvány” kivételével visszakapják. Ha a névváltoztatásnak külföldi anyakönyvben feljegyzésére van szükség, a külföldi anyakönyvi kivonatot és állampolgársági (illetőségi) bizonyítványt a felek csak azoknak külföldről visszakeresése után kaphatják vissza.

Ezek a szabályok a nem nemesek családi nevének megváltoztatására vonatkoznak. Igazolt nemes családok idegen hangzású családi nevének megváltoztatását — a nemesség érintetlenül hagyásával — a Kormányzó Úr Ó Főméltósága engedélyezi. Ily kérvényeket a folyamodó pontos életrajzi adataival, a nemességet igazoló közokirattal, a névváltoztatásban részesülni kívánó összes családtag születési és házassági anyakönyvi kivonataival, valamint az esetleges érdemeket igazoló okiratokkal felszerelve a m. kir. belügyminisztériumba kell benyújtani.

A csendőrség tagjaira is általában az itt ismertetett rendelkezések mértékadóak, de a következők eltérésekkel:

A sajátkezüleg aláírt és a honvédelmi miniszter úrhoz címzett kérvényt szolgálati úton kell felterjesztetni és ahhoz a következő mellékleteket kell csatolni:

1. A kérvényező születési anyakönyvi kivonatát, nőskénél a házassági anyakönyvi kivonatát és a gyermekek születési anyakönyvi kivonatát, valamennyit eredetben. Másolat akkor sem elég, ha hitelesítve van.

2. Ha kiskorú kéri a névváltoztatást, az anyakönyvi kivonaton kívül a hitelesített szülői beleegyezést is csatolni kell.

3. Végül csatolni kell állampolgársági bizonyítványt vagy olyan Magyarországbeli községi illetőségi bizonyítványt, amelyből kitűnik, hogy a folyamodó 1921 július 26-ika előtt birt az illető községben illetőséggel.

A kérvényen fel kell tüntetni a kérelmező lakáscímét is.

KÖNYVISMERTETÉS

A konyhakerti termények okszerű termesztése. Írta: vitéz Csonti Szabó István kertészeti akadémiai r. tanár. A termőföld erejének okszerű és minél teljesebb kiaknázását célzó ismeretek megszerzése és terjesztése ma hazafias kötelesség. Ezért örömmel kell fogadni a szerző erre vonatkozó szakavatott művét, melyben hosszú gyakorlati tapasztalatai alapján a kertészkedéssel foglalkozó személyekkel az okszerű termesztést ismerteti meg. A könyvnek az örsök közgazdálkodásai is jó hasznát vehetik. A zöldségfélék közismert táplálószerkei, melyeknek változatos fogyasztásával szerveztünk erőteljesebb fejlődését és munkabírását mozdítjuk elő. A főzelékek és zöldségfélék vitamintartalma is igen fontos a szervezetre nézve, mert az egyoldalú táplálkozás következtében a fejlődés megakad és a szervezet elsatnyul. A 280 oldalas könyv ára 10 P, melyből a szerző a csendőrség tagjainak 25% kedvezményt biztosít. („Patria” irodalmi vállalat és nyomdai R. T. Budapest, IX., Üllői-út 25.)

Vig Mihály: Mátyás király vitéz hadnagya. A magyar történelem egyik legdicőségesebb korszakát eleveníti meg a szerző ebben az ifjúság számára készült, de a felnőtteket is szórakoztató könyvben. Két fiatal szív egymásratalálásának történetében Mátyás király korának harcos katonaszelleme lüktet, a cselekménynek ez a hősi magyar életszemlélet ad érdekes és tanulságos háttérrel. A könyv korhűen jellemzi Mátyás király vitézeit, leírja seregének kiképzését és harceljárását is. („Wiko” grafikai műintézet kiadása, Kassa, Luther-u. 19.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Rablás nyomozása.

Beküldte: PALOTÁS JÓZSEF tiszthelyettes (Kolozsvár).

1940. szeptember 30-án 10 órakor, Bodea Vazul* szakadási lakos (Szolnok-Doboka megye) földmives, Büdöspataka vasúti megállónál a nagyilondai örs egyik járőrének, melynek tagjai Gyárfás Mihály törzsőrmester és Pető Ferenc csendőr voltak, a következő feljelentést tette: aznap 1/4 órakor, a vasútállomástól 5 km.-re levő lakásáról elindult, hogy Büdöspatakon vonatra ülve Désre utazzon és ott a Vármegyei Szövetkezet Központjánál fennálló 250.000 lei tartozását kifizesse. Egy zsákot vitt magával. Ebből rakta a 145.000 leit kitevő papír- és fémpénzt, hogy el ne veszítse. A pénz különböző címletű volt. Ugyanekkor magához vett 2500 P értékű magyar bankjegyet is. Ezt a pénzt nem a zsákba tette, hanem zsebkendőbe csavarva a nadrágja korcába rejtette. Magához vette még a megmaradt román bélyegeit is, hogy visszaadja a postának, mert azokat elárúsítani már nem lehetett. A postai értékcikket egy kemény táblával ellátott könyvbe tette. A könyvet kékpapírba csomagolta és spárgával átkötötte. A bélyegek értéke 30.835 lei volt.

A községből dél irányába vezető kocsúton haladt Büdöspataka vasúti megálló felé. A községet 900 m-re elhagyva, a kocsút jobboldaláról, a sűrű bokrokból, egy előtte ismeretlen ember kiugrott, őt a földre teperte, majd a torkát szorongatva mellére térdelt és a gyomrát ütlegelte. Eközben még két ember lépett ki a bokrokból, akik a nála volt zsákot, a pénzzel együtt elvették azt mondván, hogy: „Már egy hónapja, hogy várunk rád”. Ezután támadói őt a kocsúton hagyták és Büdöspataka felé elmenekültek.

Támadóit nem üldözte és nem kiabált, mert meg volt ijedve. Hazaindult a lakására. Útközben ahhoz a mészégető kemencéhez ért, amit már lakásáról elindulva érintett. A mészégetőnél dolgozó két munkás szakadási lakosokkal közölte, hogy vele mi történt. A munkásokkal rövid ideig beszélgetett, majd lakására hazament s ott feleségével közölte a vele történeteket. Ugyanakkor átadta neki a nála maradt 2500 P bankjegyet, valamint a bélyegeket is. Ezeket a rablók nem vették el tőle.

Bodea Vazul támadóiról a következő rövid személyleírást adta: a támadók közül kettő kb. 167—170 cm., míg a harmadik 160—165 cm. magas lehetett. Ruházatuk: fehér birkabőr kabát és nadrág, szalmakalap

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

és bocskor. Olyan egyént nem tudott megnevezni, aki tudott volna dési útvjáról.

A járőr a panasz felvétele után az őrsre ment, ahol az esetet Szalontai Zoltán tiszthelyettes, őrsparancsnoknak jelentette. Az őrsön jelen volt ekkor Szombath Márton alhadnagy, szakasparancsnok, továbbá jó magam is a kolozsvári nyomozó csoporttól. Nemzetiségi ügyekben puhatoltam ott.

Szombath alhadnagy, Szalontai tiszthelyettes és én, csatlakoztunk a járőrhöz, hogy a nyomozásban támogassuk. Az ügy nyomozására azért is siettünk, mert Erdély felszabadulásával kapcsolatban alig néhány héttel az eset megtörténte előtt vette át a m. kir. csendőrség ezen a területen a közbiztonsági szolgálatot. A csendőrség tekintélyét emelni akartuk azzal, hogy a bűnözőt kinyomozzuk és az igazságszolgáltatás kezére juttatjuk.

A sértettet a helyszínre rendeltük és ott részletesen kikérdeztük. A történeteket nekünk is ugyanúgy adta elő, mint az előbbi járőrnek. Ezekután azt is megkérdeztük tőle, hogy milyen tartozása volt Désen. Előadta, hogy 1940. év tavaszán, még a román megszállás ideje alatt, a nagyilondai nagytrafikot átvette. Nem volt elegendő pénze s így a beruházkodásra a Vármegyei Szövetkezet Központjának pénztárából vett fel kölcsönként 250.000 leit. Ezt az adósságát most akarta visszafizetni.

A helyszíni szemlét természetesen megismételtük, az alábbi eredménnyel:

Szakadás község hegyekkel körülvéve, hegykatlanban fekszik. A községből Nagyilonda felé karbantartott kocsit vezet ki dél irányába. A kocsit mindkét oldalán szántóföldek és erdők terülnek el. Az útmente többhelyütt bokros és általában hullámos. A községtől dél irányába 400 m.-re egy mészégető kemence van, ahol a cselekmény elkövetésekor 2 ember égette a meszet. A kemence közvetlen az út mellett van. Ettől a kemencétől 500 m.-re egy bokor mellett támadták meg a sértettet. A bokor alatt 3—4 m. körzetben fű borította a talajt. A cselekmény elkövetése idején eső esett, így a fűszálakon vízcseppek voltak. A fű nem volt letaposva, a fűszálakon ott rezegtek az érintetlen vízcseppek. A kocsitúton, ahol a sértettet a földre teperték, pépesszerű sár volt. Dulakodás nyomai nem látszóttak.

A helyszínt, részletes átvizsgálása után, lerajzoltuk és állapotát leírással rögzítettük, majd a sértett lakására mentünk, ahol a sértett ruházatát, amelyet a kérdéses időben viselt, a kékpapírba csomagolt bélyeges könyvet, a sértett arcát, nyakát és gyomrát alaposan megvizsgáltuk. A következőket észleltük: a sértett testen külerőszak nyomát nem találtuk. A kékpapírral bevont könyv tiszta és száraz volt. A ruházaton kézzel rákent sár volt, de csak az oldal részen. A hátrész tiszta volt. Ezek után a sértett feleségét kérdeztük ki, aki a következőket adta elő:

Férje szeptember 29-én este lakásukon elkészítette azt a pénzt, amit másnap Désre akart vinni. Azt azonban nem tudja, hogy mennyi pénzük volt, mert nem olvasta meg. Azt is látta, hogy férje a postabélyegeket egy könyvbe tette és a könyvet kékpapírba becsomagolta. Férjét ő engedte ki a lakásból 30-án reggel 1/4 órakor. Férje eltávazása után újból lefeküdt. Kb. 1 óra múlva férje visszatért és jajgatva panaszkodta, hogy kirabolták, megverték és fojtogatták. Elmondotta még, hogy amikor férje hazaérkezett, látta, hogy a torka és a szája körül az arca vörös volt. Férje a gyomrát is fájalta. Ő a történeteket azonnal elmondta a velük házközösségben élő apjának, aki a dési utazásról semmit sem tudott.

A sértett apósa, az esetre vonatkozóan csupán anynyit adott elő, amit leánya vele reggel közölt. Vejevel már 3 év óta nem beszéltek, mert családi ügyből kifolyólag összeszólalkoztak.

A két szakadási mészégető munkás egybehangozón előadta, hogy szeptember 29-ről 30-ra menő éjjelen a mészégető kemencénél meszet égettek. A reggeli órákban nem látták elhaladni a sértettet a kemencénél, dacára annak, hogy közvetlen az út mellett dolgoztak. Bodeát csak akkor látták, amikor 5 óra tájban elpanaszolta, hogy kirabolták. Bodeán ekkor nem láttak semmiféle elváltozást, nem volt megijedve és ruházata sem volt sáros. Csomagot sem láttak a kezében. Előadták végül, hogy a kérdéses éjszakán az úton nem láttak elhaladni idegen embereket, az éjszaka csendes volt, esett az eső.

A sértett és a tanúk kikérdezése, helyszíni szemle megtartása, valamint a tárgyak átvizsgálása után a sértett előélete és anyagi körülményei után, minden irányba puhatoltunk. Megállapítottuk, hogy nevezett-

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Aruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Csak kifogástalan árut

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasáinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasáinkat, kifogásaikat közölni velünk, hogy az értekezett céget jogos kifogás esetén hirdetőink sorából távolíthassuk.

nek 70 hold tehermentes földje, 6 drb. szarvasmarhája és jólberendezett vegyeskereskedése van, tehát anyagiilag jól állt. A dési szövetkezetben, ahol a kölcsönt felvette, megtudtuk, hogy a sértettet 1940. szeptember 23-án a szövetkezet vezetősége felszólította az egyik tisztviselője útján, hogy a fennálló tartozását fizesse be szeptember 27-én. A sértett a tisztviselőnek azt mondta, hogy eleget tesz 27-én a kötelezettségének. A sértett 27-én nem ment be a szövetkezetbe, így 27-én ismét kiment a tisztviselő a sértetthez, hogy a pénzt felvegye tőle. A sértett azonban azt mondta a tisztviselőnek, hogy még nincsen elegendő pénze, de 30-án már lesz és akkor Désre beviszi a tartozását.

A beszerzett adatokat mostmár alapos vizsgálat alá vettük, azokat a következőképpen foglaltuk össze:

1. A sértettet a mészégetőnél dolgozó emberek nem látták az úton elhaladni;
2. A helyszínen dulakodási nyom nem volt;
3. A bokor tövében, ahonnan a gyanúsítottak előjöttek, a fű nem volt letaposva és a fűszálakon rajta voltak az esőcseppek;
4. A sértett ruháján kézzel rákent sár volt, a ruha hátrésze nem volt sáros;
5. A kékpapírba becsomagolt bélyeges könyv nem volt vizes és sáros;
6. A mészégető emberek a sértettnél csomagot nem láttak, amikor a rablási esetet panaszolta nekik. Ugyanekkor azt sem közölte velük, hogy fájdalmi vannak. Csupán a vele történeteket mondotta el nekik;
7. A sértetten külerőszak nyomai nem voltak, dacára annak, hogy a cselekmény megtörténte után rövidesen megvizsgáltuk, amikor még a nyomoknak látzaniok kellett volna;
8. A sértettnak 27-én nem volt elegendő pénze s így nem tudta tartozását kifizetni, ezzel szemben 30-án, állítása szerint, már megvolt a visszafizetéshez szükséges pénz, dacára annak, hogy 27—30-a között nem adott el semmit és kölcsönt sem vett fel.

A felsorolt adatok alapos bírálata után úgy döntöttünk, hogy bűncselekmény nem foroghat fenn. Bár a sértett igen jó anyagi helyzetben van, az a gondolat foglalkoztatott bennünket, hogy kapzsiságból ki akarta használni az akkori rendkívüli állapotot, arra gondolva, hogy a szövetkezet megsajnálja és a tartozást vagy egészben, vagy részben, elengedi. Elébe tártuk tehát azokat a körülményeket, amelyek azt bizonyították, hogy a cselekmény nem történt meg és azt csupán ő találta ki. Az adatok felsorolása után a sértett nem tudott szóhoz jutni és válasz nélkül hagyta kérdéseinket. Hallgatása a gyanúkat még jobban megerősítette. Ismételtén feltettük a kérdést, hogy mi késztette a cselekmény koholására, mire a sértett azt válaszolta, hogy az eset nem koholmány, hanem valóban megtörtént. Viselkedésével azonban elárulta, hogy szégyenli megmondani az igazságot. Inkább kitarzott hazugsága mellett.

A nyomozást 1940. október 2-án befejeztük és mint megnevelt történet esetet a nagyilondai járási katonai parancsnoksághoz bejelentettük.

A nagyilondai őrs Bodeát nem hagyta nyugton, állandóan gyűjtötték ellene az adatokat, mire Bodea végül is beismerte, hogy az egész rablómását ő találta ki azért, hogy anyagi előnyt biztosítson magának. Arra gondolt, hogy a szövetkezetben megsajnálják és a tartozását elengedik, vagy annak legalább is egy részét nem kell kifizetnie.

A nyomozó csendőr egyik nélkülözhetetlen erénye a kételkedés. Mindenben kételkednie kell mindaddig, amíg meg nem győződött arról, hogy a kételkedésre ok nincsen. Akár helyszínre lép a csendőr, akár feljelentő, sértett, tanú, gyanúsított kikérdezéséhez fog, gondoljon mindig arra, hogy amit lát, vagy amit hall, az talán valójában nincs is úgy. Háttha félre akarják vezetni, helytelen irányba terelni. Az ilyen kételkedés felvértezi őt a falhoz állítás veszélyével szemben, megélesíti a pillantását és rájön azokra a „helyzethibákra“, ellentmondásokra, amelyek minden hamis beállításban, hamis feltárlásban előfordulnak.

Ha ezeket felfedezzük, alapot kapunk az egész hamisság felsodritásához és a való tárgyi igazság kihamozásához.

HALOTTAINK

Mészáros Balázs szegedi V. kerületbeli törzsőrmeister 1942. december 31-én Bajmokon szívbénulásban meghalt. Ugyanott temették el. 1919 óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Károly csapatkereszt, háb. eml. érem, I. oszt. leg. kat. szolg. jel., Erdélyi emlékérem, Osztrák és Bolgár háborús emlékérem.

Ecsedi Vince budapesti I. kerületbeli csendőrt 1942. december 26-án Monoron Kovács Sándor monori lakos megtámadta és kilenc késszúrással megölte. Monoron temették el. 1941. április 15. óta szolgált a testületben. Az Erdélyi emlékéremmel volt ellátva.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.

Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, külső felvételek

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

- Ágoston József** tiszthelyettes (IV., ker.), 1888—1924-ig szolgált,
Bognár János tiszthelyettes (I. ker.), 1905—1919-ig szolgált,
Bónya Simon törzsőrmester (III. ker.), 1909—1922-ig szolgált,
Deés Kámlán tiszthelyettes (I. ker.), 1906—1929-ig szolgált,
Dér József csendőr (IV. ker.), 1913—1918-ig szolgált,
Jári József törzsőrmester (III. ker.), 1908—1928-ig szolgált,
Mészáros János őrmester (I. ker.), 1913—1920-ig szolgált,
Németh Károly I. tiszthelyettes (III. ker.), 1912—1936-ig szolgált,
Rutkai János tiszthelyettes (VIII. ker.), 1898—1929-ig szolgált,
Serény János törzsőrmester (VI. ker.), 1898—1929-ig szolgált,
Tihanyi József tiszthelyettes (II. ker.), 1896—1920-ig szolgált,
Tóth Kálmán csendőr (V. ker.), 1930—1934-ig szolgált,
Varga Iván törzsőrmester (II. ker.), 1909—1926-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléüket!

KÖNYVOSZTÁLYUNK AJÁNLATAI:

Szervezeti és szolgálati utasítás. 2 P 20 f
(Már csak néhány példány van!)

Próbacsendőrök tankönyve. 4 P

Tábori rendészeti szolgálat. 1 P 90 f + portó.
(A könyv bizalmas, csak ajánlottan küldhetjük.)

Ezenkívül:

A csendőrség 1943. évi elhelyezési térképe. 50 f
Máshol nem kaphatók!

Rendelés a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. csekk-számlájára történő befizetéssel eszközölendő.

PAPIR, IRÓSZER

Csendőrségi nyomtatvány, csendőrségi felszerelések CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p.u.-tól 2 perc.
Megbízható őskeresztény cég! • Pontos postal kiszolgálás.

ERFURTI

főzelékmagvak

márkás káposztamagvak
és virágmagvak eladása

ZIEGLER

magkereskedésben BUDAPEST Fővám-tér 3. és Rákóczi út 4.

HIREK

Kinevezés. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága vitéz Faragho Gábor vezérőrnagyot, a m. kir. csendőrség felügyelőjét 1943. február 1-ével altábornaggyá nevezte ki.

Áthelyezés és hatálytalanítás. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben áthelyezte: **Csergő Endre** főhadnagyot Gödöllőről Újvidékre, **hatálytalanította: Száday Béla** főhadnagynak a szentendrei szárnyhoz elrendelt tartós vezényletét.

Cimadományozás. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával **adományozni** méltóztatott a vezérőrnagyi rendfokozat címét **Perey László** nyugállományú ezredesnek.

Nyugállományba helyezések. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával, a saját kérelmekre elrendelt felülvizsgálat eredménye alapján **nyugállományba helyezését elrendelni** méltóztatott: **Fóty Ferenc** alezredesnek 1943 január 1-ével, — vitéz **Szentpétery János** ezredesnek 1943 február 1-ével, — nemes **Szentoléry Rikárd** alezredesnek 1943 március 1-ével.

Vitézzé avatás. Tolnay Lajos vk. százados, lapunk katonai munkatársa, 1942 nyarán kimagasló fegyvertényt hajtott végre a szovjet harctéren s ezért a Kormányzó Úr Ö Főméltósága a Magyar Érdemrend Kardos Tisztikeresztjével tüntette ki. Súlyos sebesüléséből a közelmúltban felépülve, a Vitézi Rendbe felvették. Örömmel kívánunk sok szerencsét.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából **adományozni** méltóztatott a Magyar Ezüst Érdemkeresztet a hadiszalagon: az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálataiért vitéz **Zöldligeti Péter** ny. áll. tiszthelyettesnek; a Magyar Bronz Érdemkeresztet a hadiszalagon: **Németh József** és **Perintfalvi József** őrmestereknek; továbbá különleges beosztásban teljesített kötelességű és eredményes szolgálataikért a Magyar Bronz Érdemkeresztet: **Imrei József** és **Hasszán Márton** tiszthelyetteseknek, **Gyöppös Gyula**, **Hegyháti József**, **Dénes Pál** és **Makra Endre** őrmestereknek.

Nemzetvédelmi kereszt adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával az alább felsoroltak részére, a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak idején, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedeteik elismeréseként a Nemzetvédelmi keresztet adományozni méltóztatott: **Szabó Lajos II.**, **Bagi János**, **Bertók Pál**, **Czifra István**, **Csizmás Páskál**, **Hadnagy Ádám**, **Magasi Péter**, **Baán Lajos** alhadnagyoknak, **Farkas Sándor** szv. alhadnagynak, **Brassai Kálmán** ny. áll. alhadnagynak, **Ádám Jenő**, vitéz **Bartha Sámuel**, **Bátori Lajos**, **Berke Károly**, **Bihari Lajos**, **Csikész István**, **Ferenc Sándor** tiszthelyetteseknek, **Gyirkis István** szv. tiszthelyettesnek, **Fehér Nándor** fvsz. tiszthelyettesnek,

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. 1942. szám alatt kiadott takarékosági rendeletében az életbiztosítást is ésszerű takarékoságnak említi.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ”) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKARÉKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul-Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaság (Budapest, VI., Anker-köz 4., félemelet) bízza meg.

A szociális családvédelmi célzatú csendőrijólti szempontból fontos akcióról az 1941. évi 9. számú „Csendőrségi Közlöny” adott értesítést.

CSENDŐR A SORSJEGYET

Kalotay Árpád
sorsjegytársító hálótábor
Bpest, VIII., József-krt 28
vásárolja.

Adám János, Bagaméri Sándor, Both András, Fonyódi Mihály, Frank Szilveszter, Havasi János ny. áll. tiszthelyetteseknek, Földházi György ny. áll. szv. tiszthelyettesnek, Baráth György törzserőrmesternek, Ács József, Bajnok László, Barabás Dániel, vitéz Cseri Lajos ny. áll. törzserőrmestereknek, Gémes János ny. áll. őrmesternek, Bede Károly, Csányi József csendőröknek és Brandisz Ferenc ny. áll. csendőrnek.

Dicséretetek. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirati dicsérelő elismerésben részesítette: Iglódi József tiszthelyettes, különleges beosztásban teljesített kiválóan buzgó és példás szolgálataiért. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke okirati dicsérelő elismerésben részesítette: Somogyi Antal, Varga Lajos, Felhős József és Binder Sándor csendőröket, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataikért. A m. kir. csendőrség felügyelője okirati dicsérelő elismerésben részesítette, a pécsi IV. kerületben: Pataki István II. tiszthelyettes, a kassai VIII. kerületben: Szabó Imre II. őrmestert, a kolozsvári IX. kerületben: Nagy József III. őrmestert. A m. hads. hadtápparancsnoka okirati dicsérelő elismerésben részesítette: Várfi Mihály törzserőrmestert és Lukács Ferenc őrmestert a pécsi IV. kerületben. A kassai VIII. kerület parancsnoka okirati dicsérelő elismerésben részesítette: Laczkó Pál csendőrt, nyilvánosan megdicsérte: Bencze Károly, Rajos Sándor, Solymosi József és Nagy Kálmán őrmestereket.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 1. szám. 39. M. géppisztoly rendszeresítése. Vitéz Nagybanai Horthy Miklós Magyarország Kormányzója 20. évi országlása emlékére létesült segélyalapítvány pályázati hirdetménye. Vezénylési pótdíjak újabb megállapítása. Csendőrségi Közlöny szerkesztésében változás. Szarvashéhen és szarvasborjú vadászati tilalmi idejének módosítása. 2. szám. Csendőrségi szolgálati könyvek térítési árának megállapítása. Régi közzegzárlatokról leltárak és jegyzékkönyvecskék használata. Csendőrségi Közigazgatási nyilvántartó rendszeresítése.

Fegyverhasználatok. Az őrszíváci őrs állományából egy 8 főből álló járőr január 8-án a partizánok felkutatására és elfogására volt kivezényelve. Az őrszíváci határban négy felfegyverzett partizán a járőrt megtámadta. A járőr két tagja a támadók ellen löfegyvert használt. Egy partizán a helyszínen meghalt, kettőt a járőr elfogott, a negyedik elmenekült. A járőr tagjai nem sérültek meg. Az újívidéki nyomozóalosztály egyik nyomozóját január 12-én Szilbács községben egy partizán megtámadta. Tűzharcban a partizán meghalt. A nyomozó nem sérült meg. Január 14-én az újívidéki nyomozó alosztály nyomozói a zombori rendőrséggel karöltve, Lyuvojev Zsárkó szökésben levő zombori kommunista kerületi bizottsági tag elfogására lettek kivezényelve. A rejtékhelyéről menekülő és pisztollyal lövöldöző kommunista ellen a csendőrök és rendőrök pisztoly löfegyvert használtak, de a gyanúsított a sötétség leple alatt elmenekült. Nem volt megállapítható, hogy a fegyverhasználat következtében megsérült-e. A nyomozók és rendőrök közül senki sem sérült meg.

Megtámadták a járőrt. A zselizi őrs állományába tartozó Herceg Ferenc őrmester és Úveges Imre prb. csendőrből állott járőrt január 15-én nyomozás közben több — ki-kérdés végett a község házára hivatott — zselizi cigány megtámadta. Herceg őrmester puskáját kész helyzetbe vette és ismétlés közben a puska elsült. A cigányok erre a község házáról elmenekültek. Senki sem sérült meg. A cigányok kézrekerítése folyamatban van.

Adomány. Csapó Bálint őrmester Szombathely, a Kormányzó Úr Ó Főméltósága hitvese által indított akció javára, a hadbavonultak hozzátartozóinak támogatására 75 pengőt adományozott. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Csordás Sándor, Bedők Dénes csendőrök együtt 44 P 70 f., Besenyei János őrmester, Nyakuska Mihály csendőr együtt 10 P, Fejes János csendőr, Hancz László próbacsendőr együtt 5 P; a székesfehérvári II. kerületben: Nagy Kálmán törzserőrmester, Honti József csendőr egyenkint 1 P 48 f., Sáfár József, Keszthelyi Árpád csendőrök egyenkint 6 P 20 f., Marton Sándor csendőr 14 f., Néveri Gyula csendőr 13 f., Cserjés János őrmester 2 P 19 f., Dani Sámuel őrmester 1 P 98 f., Molnár István őrmester 1 P 97 f., Pongrácz János tiszthelyettes 10 P 72 f., Dasi Dániel törzserőrmester, Balogh Mihály csendőr egyenkint 2 P 50 f.; a pécsi IV. kerületben: Siklósi Mátyás, Utasi Béla csendőrök együtt 5 P 95 f., Rétvári János alhadnagy, Varga György I. törzserőrmester, Fehér Ferenc őrmester, Tóth István XII., Szalai József csendőrök, Horváth Ignác, Téka Lajos próbacsendőrök, Nemesházi István őrmester, Berta József, Dávid András csendőrök, Dudás Vilmos próbacsendőr, Szabados Ferenc tiszthelyettes, Molnár Lajos őrmester, Horváth József csendőr együtt 500 P, Szerényi Béla tiszthelyettes 25 P 84 f., Ballér György törzserőrmester, Szabó János I. próbacsendőr együtt 4 P 96 f., Molnár Imre őrmester, Bánsági György csendőr együtt 4 P 46 f., Timár Lajos törzserőrmester, Lantos András próbacsendőr együtt 18 P 68 f., Szegő Ferenc törzserőrmester, Arvai András, Torr János, Szirthegyi László csendőrök együtt 5 P, Kardos József II. tiszthelyettes, Finta István törzserőrmester, Arvai András csendőr együtt 18 P 88 f., Katona Ferenc őrmester, Szabadi Ferenc csendőr együtt 10 P 72 f., Hegedűs János IV. törzserőrmester, Fegyveres Lajos csendőr együtt 1 P 50 f.; a szegedi V. kerületben: Gazsó János csendőr, Tóth Béla II. próbacsendőr egyenkint 5 P, Mocári Demeter őrmester, Gonda Zsigmond csendőr együtt 5 P, Farkas József tiszthelyettes, Kőrösi János próbacsendőr együtt 12 P, Meszlényi Lajos alhadnagy, Szalai Sándor őrmester együtt 50 P 70 f., Málnás József őrmester 6 P 96 f.; a debreceni VI. kerületben: Katona István csendőr, Kelemen Géza próbacsendőr egyenkint 86 f., a miskolci VII. kerületben: Barsi Károly tiszthelyettes, Gonda Joachim törzserőrmester együtt 27 P 58 f., Bagoly János, Legényei József, Széplaki István törzserőrmesterek, vitéz Czaga József csendőr együtt 14 P 32 f., Ujj István őrmester, Sándor Ferenc csendőr együtt 5 P, Kovács Lajos tiszthelyettes, Simon Benedek őrmester, Nagypál József, Tóth János csendőrök együtt 29 P 90 f., Halmos József törzserőrmester, Kőrösi János csendőr együtt 9 P 91 f., Balogh István III., Okos Imre csendőrök egyenkint 2 P, Varga János tiszthelyettes, Nagy János csendőr együtt 10 P, Fülöp Barna csendőr, Murányi Sándor próbacsendőr együtt 5 P; a kassai VIII. kerületben: Rácz Ferenc, Terjék Balázs törzserőrmesterek egyenkint 1 P, Király Sándor őrmester, Zámbo Pál csendőr egyenkint 18 f., V. Mester András alhadnagy, Kolozsi László csendőr egyenkint 52 f., Mike Kálmán próbacsendőr 51 f., Kocsis György csendőr, Molnár János próbacsendőr egyenkint 2 P 73 f., Pásztor Bertalan csendőr, Hobornik Béla próbacsendőr egyenkint 24 f., Kiss István csendőr 28 f., Csonka Vince csendőr 29 f., Solymos Károly őrmester 18 f., Kincses Károly őrmester 19 f., Farkas Imre tiszthelyettes, Molnár János csendőr egyenkint 24 f., Antal Imre csendőr, Zsigó György próbacsendőr egyenkint 2 P 48 f., Gy. Szabó Lajos őrmester, Garamvölgyi János csendőr egyenkint 1 P 87 f., Hevesi Lajos törzserőrmester 4 P 62 f., Csiba Géza csendőr 4 P 61 f.; a kolozsvári IX. kerületben: Siklósi István csendőr 1 P 13 f., Rumi Lajos, Kiss Bertalan, Demeter Károly, Kramán Zsigmond, Szijgyártó János, Szűcs József, Tankó István csendőrök egyenkint 1 P 07 f.; a marosvásárhelyi X. kerületben: Németh Károly őrmester, Bodrogi István csendőr egyenkint 9 P 92 f., Dombóvári István csendőr 2 P 43 f., Székely József tiszthelyettes, Bakai József törzserőrmester, Bösze József, Schmuck János csendőrök

PUTORT kiváló minőségben kedvező fizetési feltételekkel vásároljunk

BREZNICKY BERTALAN MŰSZTALOS BÚTORÉLETTÉBEN

KASSA, KOSSUTH LAJOS-U. 5.

Egyenruházati, felszerelési cikkeket eszontul

KAZAI JÓZSEF cégnél vásároljunk

A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója. Polgári és katonai szabóság

MISKOLC, Szemere-u. 4.

MEGBÍZHATÓI KÉNYELMESI ELŐNYÖSI

A

„TAKARÉKOSSÁG”

R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 fiületben nyújt vásárlási lehetőséget, 1 helyen jelent fiületi költséget, a havonta megújuló továbbvásárlási jogával!

FELVILAGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI ÚTALVÁNYOKAT KÉSZÍTÉSGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 8.

egyenként 50 f., Kardos József törzsőrmester, Kesztyüs Ferenc próbacsendőrként egyenként 10 P 33 f., Székely József tiszthelyettes, Bakai József törzsőrmester, Bösze József, Schmuck János csendőrként egyenként 25 f. tettenérői és feljelői jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

TORZSTISZTI TANFOLYAM kezdődött január 25-én Budapesten a csendőrtiszti tanfolyamon. A tanfolyam 4 hónapos. Tanárai: Olchváry-Milvius Attila ezredes, tanfolyam-parancsnok, Pálóczi Barnabás hb. ezredes, Nemesmonostory Jenő, Czeglédy Jenő, Bogrányi József, Bernáth Sándor alezredek, Tóth Károly g. alezredes, dr. Varga Kálmán állatorvos őrnagy és Sörényi István százados. A tanfolyam hallgatói: vitéz Ugray Gábor, Beodray Ferenc, dr. vitéz Ujlaky László, Halmágyi Tibor alezredek, Pálffy Sándor, Fekete Pál I., Jakabos István, Kultsár Lajos, vitéz nemes Feördeős Gyula, dr. Székessy István, vitéz Vass Alfréd, Besenyi Károly, vitéz nemes községi Megay László őrnagyok, Antalffy Pál, nemes felvintzi András Gyula, Pápay Ferenc I., Bartos Ödön, Kiss Ákos, Mosonyi (Varga) Ferenc III. és Pallós Andor századosok.

Előfizetőinkkel közöljük, hogy a „Csendőrségi Lapok” előfizetési díját 1943. január 1-től csak a tényleges állományú tisztek és legénység részére emelték fel, a nyugállományú tisztek és legénység előfizetési díja továbbra is változatlan maradt. Aki az eddiginél több előfizetési díjat fizetett be, annak a megfelelő további időre jegyeztük elő az előfizetést.

Az 1943. évi csendőrségi zsebkönyv szétküldése megtörtént. Azok, akik a zsebkönyvet nem a rendeletben előírt határidőre, hanem késve rendelték és eddig még nem kapták meg, a zsebkönyvet már nem kaphatják meg, mert azok részére nem tudunk nyomtatni a késedelmes rendelés miatt.

Helyesbítés. Az 1943. évi csendőrségi zsebkönyv 211. oldalán felülről a 7. és 8. sor nyomdahibából tévesen került be. Törölendő.

Megjelent a Magyar Szárnyak folyóirat második januári száma. Előjáróban a harcterről érkezett repülővértet találunk a hősi halált halt Kormányzóhelyettes Urunk emlékeztetere. Sugár László honvéd a költemény írója. Vitéz Hefty Frigyes méltó megemlékezésben búcsúztatja el a magyar repülés nagy halottját, Horváth Ernő tanárt. Újvidékről ír nagy ismertetést Nagy Ernő, aki repülőszerszereink műszaki kiképzését tekintette ott meg. Vitéz Szentnémedy Ferenc ezredes a szállítórepülőgépek jelentőségéről hoz újabb adatokat, érdekes részleteket. Érdekes apróságokat közöl a lap repülőink arcvonali életéből, majd a magyar sportrepülés nagy terveit veszi sorra Raczko Lajos tollából és beszámol a műgyemini sportrepülők egy mozgalmas hónapjáról. Nagy Béla százados érdekes kis olasztárgyú elbeszélést ír, ezenkívül a lap folytatja mult számában megkezdett repülőregényét. Számos más érdekes repülő és műszaki vonatkozású cikk, egyszerű képes oldalak és a Repülő humor derűs sarka egészítik ki a változatos tartalmú

szép kiállítású lapot, amely nem csupán repülőinknek, hanem minden magyar embernek élvezetes, tanulságos olvasmány. A lap legújabb számának ára változatlanul 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal (VII., Király-u. 93.) kívánatra küld.

Nyugállományú csendőrtiszt telepfelügyelői állást kaphat a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap Sportrepülőterén, Vecsés-Ganztelep mellett. Díjazás havi 250 P és lakás. Csak teljesen megbízható, ügyes, fedhetetlen előéletűek pályázhatnak. A pályázók személyi és szolgálati adataiknak igazolása mellett a Magyar Aero Szövetségben, Budapest, V., Vigadó-tér 2. szám alatt Szirmay századosnál kell jelentkezniük. Vidéken lakók esetleg írásban forduljanak fenti címre. Rókkantak, szolgálatban sérültek előnyben részesülnek.

Ki tud róla? Babucz György vagy Jánost, aki 1914-től 1920-ig Erdengelegen lakott, jelenleg mint csendőrtiszt helyettes teljesít szolgálatot és lehet, hogy nevét megváltoztatta, keresi Babucz György csendőrként Bálványosvárálja, csendőrként. Aki tud valamit keresetről, közölje Babucz csendőrről.

SZEMÉLYI HIREK.

Kinevezések. A debreceni VI. kerületben: Hangodi János és Szalkai Imre alhadnagyok; a kolozsvári IX. kerületben: Lendvai Pál alhadnagy szakasparancsnokká; a kassai VIII. kerületben: Toldi Ferenc tiszthelyettes szárnyszolgálatvezetővé; a debreceni VI. kerületben: Papp György I. tiszthelyettes, Zubor János alhadnagy őrsparancsnokká; a szombathelyi III. kerületben: Balogh Antal I. v. törzsőrmester; a marosvásárhelyi X. kerületben: Varga János II. v. törzsőrmester ideiglenes őrsparancsnokká; a budapesti I. kerületben: Baán János tiszthelyettes; a kassai VIII. kerületben: Horváth József I. tiszthelyettes alcsoportvezetővé ki-nevezettek.

Elölépett. A miskolci VII. kerület állományába tartozó Kiss Kálmán csendőrként őrmesterré.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: Lőrinc Dezső, Tóth László, Takács Lajos, Jékli Gyula, Kovács János, Tiszavölgyi József, Zoltay Sándor, Reiner József, Kollár István; a pécsi IV. kerületben: Berkes János, József Ferenc, Kötél Mihály, Benda János, Horváth József IV.; a debreceni VI. kerületben: Ágoston Mihály, Kozma István, Kenyeres József, Papp Endre, Tóth István III., Ladányi Károly III., K. Nagy György, Kalapos Mihály, Dobi János; a miskolci VII. kerületben: Simon György, Számpor Pál; a kassai VIII. kerületben: Adorján József, Iski Albert, Manyák Mihály, Szabó Mihály III., Zöldi Mihály, Görömbei László, Molnár Sándor IV., Volosinovszki György, Tóth István IX., Kiss Károly, Riegerszki Ferenc, Fekete János II., Czuprák Sándor, Orosz Sándor csendőrként az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. Vitéz Benkő József hadnagy Kapuváry Éva-Katalin úrhölgygel Budapesten; a budapesti I. kerületben: Miklós Boldizsár csendőrként Lóborik Piroskával Kisterenyén, Kelemen József őrmester Bereczki Máriával

ÁGYBA —
REKAMIÉBA

Epeda

RUGÓS
MATRACOT

Kérje kártyaszámlát az EPEDA üzem
eredeti jótállási nyilatkozatát!

Csendőrségi
nyomtatványok, papíráruk, és trázerek megfizethető bevásárlási helye

Hertelendy László és Társai

BUDAPEST, XII., Bernáth Géza-u. 14.
(A budapesti csendőrlaktanya szomszédságában)
Telefon: 355-128.

HIRADÓ őrsök és RÁDIÓÁLLOMÁSOK részére rendszeresített NYOMTATVÁNYOK kaphatók.

MAGYAR PAPÍR ÉS ÍRÓSZERSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI

BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.

TELEFON: 12-43-08 ÉS 12-96-76.

Tápiószecsőn, Balázs Imre őrmester Eszes Irmával János-hidán, Bánföldi Sándor őrmester Ézsias Irénnel Jászberényben, Majoros István tiszthelyettes Fekete Cecília-Gizellával Alsónémedin, Kovács Deme István őrmester Vitéz Annával Szigetmonostoron, Mátraházi Emil őrmester Hajdu Máriával Kispesten, Varró János őrmester Köber Margittal Soroksáron, Tóth János I. őrmester Buza Máriával Topolyán, Varga József IV. őrmester András Mária-Magdolnával Kenderesen, Szeredi János őrmester Barna Máriával Mindszenten, Onódi István csendőr Valent Mária-Annával Kőbölkuton, Rákóczi József őrmester Olasz Erzsébettel Ráckevén, Mátrahegyi Pál őrmester Juhász Julianna-Erzsébettel Kenderesen; a szombathelyi III. kerületben: Papp György őrmester Soós Irénnel Acsádon, Molnár Vince őrmester Tamás Irénnel Felsőrajkon; a pécsi IV. kerületben: Kálmán Imre II. törzsrőrmester Kovács Annával Mohácson, Tuboly István őrmester Pap Margittal Somogyapátiban, Hernádi István csendőr Borsos Erzsébettel Beremenden, Császár Gyula őrmester Pclikán Erzsébettel Csurgón, Széplaki László őrmester Süveges Juliannával Bölcskén, Tokodi László őrmester Papp Arankával Szentlőrincen; a szegedi V. kerületben: Székely Sándor tiszthelyettes Sylvester Terézszel Alsócsernátonon, vitéz Váradi József őrmester Korom Veronikával Mindszenten, Szekeres József csendőr György Ilnával Gomboson; a debreceni VI. kerületben: Karácsony András v. törzsrőrmester Bórdán Margittal Debrecenben, Bagi Balázs törzsrőrmester Sándor Erzsébet-Piroskával Turkeven, Oláh Bálint törzsrőrmester Kathi Máriával Hajdúböszörményben, Prókai Sándor őrm. Tömösi Izabellával Békéscsabán, Lendvai József őrm. Kajcsa Elvirával Berekböszörményben, Pala Imre őrm. Koppán Emiliával Poroszlón, Veres János IX. őrmester Perkoláb Margittal Hajdunánáson, Németh Sándor őrmester Csernák Juliannával Tiszavárkonyban, Szabó Mihály III. őrmester Felföldi Erzsébettel Kenderesen, Gál István II. őrmester Tóbiás Margittal Gyomán, Molnár András törzsrőrmester Sz. Tóth Ilona-Máriával Turkeven, Murai Imre őrmester Sebestyén Mária-Eszterrel Turkeven, Lévai János I. őrmester Pálkó Piroskával Battonyán, Iványi István őrmester Juhász Zsuzsannával Kiskunfélegyházán; a miskolci VII. kerületben: Tózsér József őrmester Ficzere Borbálával Egerben, Rási László csendőr Csúrja Eszterrel Diósjenőn; a kassai VIII. kerületben: Vadász Lajos törzsrőrmester Kányi Margittal Tiszalucan, Kovács Benjámin őrmester Fábán Jolánnal Tiszakarácson, Nagy István VII. csendőr Séra Jolánnal Karcsán, Zalaréti Ferenc őrmester Jung Máriával Rakamazon; a kolozsvári IX. kerületben: Kovács József II. csendőr Vass Irénnel Jánosnán, Búdi János őrmester Mészáros Máriával Tokodon, Kiss Ferenc III. csendőr Balla Ilonával Krasznán, Kereszturi Mihály csendőr Enyedi Ilonával Szilágypercsenben; a marosvásárhelyi X. kerületben: Ballók Lajos őrmester Kerepesi Erzsébettel Vepeléten, K. Varga Ferenc csendőr Sóki Ilonával Apátfalván, Úveges János I. csendőr Gáspár Máriával Mezőkövesden, Szabó Kálmán őrmester Gub Vilmával Szovátán.

Született. A budapesti I. kerületben: Tóth Sándor III. tiszthelyettes feleségének József-Gyula fia, Sági Antal törzsrőrmester feleségének Antónia leánya, Bagi József tiszthelyettes feleségének Tibor-Károly fia; a szombathelyi III. kerületben: Kovács Ferenc IV. v. törzsrőrmester feleségének Piroska-Mária leánya, Horváth Lajos I. törzsrőrmester feleségének Erzsébet leánya, Török Sándor I. őrmester feleségének Alexandra-Mária leánya, vitéz Jenei József II. őrmester feleségének József-András fia; a pécsi IV. kerületben: Király György őrmester feleségének Márta-Katalin leánya, Fehér Sándor I. törzsrőrmester feleségének Gyula fia; a szegedi V. kerületben: Dombóvári József őrmester feleségének Klára-Erzsébet leánya, vitéz Major János tiszthelyettes feleségének János-Ádám és László-Miklós fiai; a debreceni VI. kerületben: Timár Gergely tiszthelyettes feleségének Gabriella leánya, Jenei Antal törzsrőrmester feleségének Attila-Csongor fia, Horváth László őrmester feleségének Mária leánya; a miskolci VII. kerületben: Répási

Ferenc őrmester feleségének László-Zoltán fia, R. Papp Károly őrmester feleségének Károly fia, Szemenkei Ferenc törzsrőrmester feleségének Mária-Margit leánya; a kassai VIII. kerületben: Tompa Miklós tiszthelyettes feleségének Éva leánya, Tóth József VII. törzsrőrmester feleségének Ida leánya, Ferenc József II. törzsrőrmester feleségének Mária leánya, Erdei Jenő őrmester feleségének Béla fia, Halmos Károly őrmester feleségének Károly-Béla fia; a kolozsvári IX. kerületben: Szabolcs Sándor tiszthelyettes feleségének Julianna-Mária leánya, Szabó Sándor II. törzsrőrmester feleségének Árpád-Sándor fia; a marosvásárhelyi X. kerületben: Csapó József tiszthelyettes feleségének József-Gyula fia, Jakab Bernát tiszthelyettes feleségének Emilia-Erzsébet leánya, Füle Vince őrmester feleségének Borbála-Viktória leánya, Nagy István V. őrmester feleségének István fia.

Halálozás. Pataki József tiszthelyettes József-Kálmán fia Turkeven meghalt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válaszbellyel mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

ÓRA - ÉKSZERAKTÁR

„PRECISION”

BÁCSÉNYSZKI

ALAPÍTVÁ: 1881.

KOLOZSVÁR,

MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 37-59.

BERECZKY ZOLTÁN

egyenruha és úri szabósága,

KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-u. 29.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és új címet pontosan és jól olvashatóan kérjük megírni.

Várom. Levele szerint a leány nem is ismerte a 16 év óta különélő és a közelmúltban törvényesen is elvált roszhírű édesapját. Azt kérdezi tőlünk, hogy a nőülés szempontjából akadályt képezhet-e az apa erkölcsstelen élete. Véleményünk szerint nem, mert az apával már igen hosszú idő óta minden kapcsolat megszakadt, a család teljesen szakított vele. A másik ok azonban akadály. Ilyen emberekkel csendőr letétele nem kerülhet atyafiságba.

Sas. 1. A világháborúban szerzett kitüntetések igazolását a m. kir. Hadilevéltár „személyügyi osztálya”-tól kell kérni. Az eljárásra útmutatást talál lapunk 1941. évi április 1-i számának 241. oldalán „Tóth Lajos, Kolozsvár” címmel közölt üzenetünkben. 2. Olvassa el 1941 augusztus 15-i számunk 551. oldalán közölt „Erdélyi” és 1942 november 15-i számunk 723. oldalán közölt „Kiszombori tanya” jellegű üzenetünket. A vitézzé avatáshoz a levélben említett kitüntetések (Károly csapatereszt és Nemzetvédelmi Kereszt) nem elegendők. Ha a Nemzetvédelmi Kereszt adományozásának alapja a Haza védelmében tanúsított kétségtelenül kiválóan vitéz magatartás volt, megpróbálhatja a felvétel kérelmezését. Ilyen indokkal azonban csak kivételes, valóban méltánylást érdemlő esetekben lehet kedvező döntésre számítani. Az eljárásra nézve forduljon felvilágosítást a járási vítézi hadnagyhoz.

Feneketlen tó. 1. A 156.600/VI—b. 1925. sz. b. M. körrendelet 4. §. B. pontjának b. alpontja szerint az átköltözködési ingóságoknak szállítási költségeit csak az áthelyezés napját követő egy éven belül történt szállításból kifolyólag lehet érvényesíteni. 2. A kintlakásra engedélyt a H. M. úrtól kérjen s ha ezt megkapta, kérje a lakbér folyósítását a B. M. úrtól (XX. osztály). A kintlakás engedélyezése esetén még nem biztos, hogy lakbért is kap, mert ez két különálló kérdés. Méltányosságból azonban a B. M. úr rendszerezint engedélyezi, ha a kintlakásra előzőleg engedélyt kapott. Egyébként olvassa el lapunk 1929. évi október 10-i számának 934. oldalán közölt lexikon-választ. 3. Soron kívül csak akkor kaphatna nőülési engedélyt, ha gyermeke volna vagy 40-ik életévét betöltötte volna. (L. az 1937. évi 1. sz. Cs. K.-nyel kiadott 1. sz. Függelék 2. §. 8. pontját.) 4. Nem hisszük, hogy sikerüljön. Áthelyezéséhez ez nem elegendő indok. 5. Magyar emberhez méltó, dicséretes

igyekezet, hogy mindenképpen a harctérre szeretne menni. Sok bajtársunk fordul hozzánk ezzel a kérdéssel. Önként hiába jelentkeznek. Akire szükség van, illetve akire sor kerül, kiviszik. A többinek ott kell teljesítenie a szolgálatát, ahová állították.

K. S. Bkossuthfalva. A nyugdíj Önnek is 1941 május 1-től jár. Ügyét — kivételesen — illetékes helyre juttattuk. Kérelmét hivatalból figyelembe vesszük és a különbözetet visszamenőleg folyósítják. Az elintéztet várja meg türelmél.

Cukor. A Budapesti Közlöny 1942. évi 244. számában megjelent 111.630/1942. K. M. számú rendelet csak a honvédségi közétkezésben résztvevők cukorellátását szabályozza, a csendőrség közétkezéseire és közzagzállkodásaira nem vonatkozik. A községi előjáróság (polgármester) tehát köteles kiadni a cukorjegyvet, vagy ha az nem volna, a cukorjárdóságnak megfelelő cukorvásárlási engedélyt. Ha ezt megtagadnák, forduljanak közvetlenül a m. kir. közellátásügyi minisztérium csendőrségi összekötő osztályához (Budapest, V., Széchenyi-rakpart 6. szám).

1500. A legutóbbi kormányzói kegyelemben részesülés feltételeit az 1942. évi 44. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 63.900/eln. 13. 1942. számú H. M.-körrendelet határozza meg. Az Ön esetére az A. rész I. fejezet 2. pontját kellene alkalmazni, miután a cselekményt a kegyelmi elhatározás keltje előtt követte el és az ítélet akkor még nem emelkedett jogerőre. A kegyelem előfeltételei ez esetben is azonosak az I. fejezet 1. pontjának a.—c. alpontjaiban felsoroltakkal. Ha figyelmesen elolvassa, önmaga is rájön arra, hogy az a. pontban közölt feltétel pusztán a nem hivatalos állományúakat érinti s így a csendőrré csak a b. és c. alpontban előírtak vonatkoznak. Kegyelemben tehát csak az a csendőr részesülhetett, vagy részesülhet, aki a hadművelési területen (ez alatt a rendelet végrehajtási utasításának 6. §-a szerint „az ország határain kívül eső megszállott területet is érteni kell”), legalább két hónapig katonai (tábori csendőri) szolgálatot teljesített, vagy az ország elszakított részeinek visszacsatolása, visszafoglalása vagy a háború idején katonai (csendőrségi) szolgálata alatt megsebesült. Ha Önnek ezek a feltételek nem forogtak fenn, a bíróság jogosan utasította el védője kérelmét.

Zizelsdorf. Ilyen nevű község nincs sem Németország (beleértve a volt Ausztriát is), sem a cseh Protektorátus területén. A Térképészeti Intézet nyilvántartásaiban sem található. Mi is lehetségesnek tartjuk, hogy a halotti levélben annak idején helytelen elnevezéssel tüntették fel. Azt tanácsoljuk, forduljon szolgálati úton a Külügyminisztériumhoz és — levelében leírt feltevéseinek közlésével — kérjen a német követség útján felvilágosítást, így talán sikerül közelebbi támpontokat szereznie.

Táblár. Előléptetési kérdésekben — amint azt már többször üzentük — nem adhatunk választ.

Kislaki József tizedes, tábori posta: 253/28. Anyakönyvi lapjának ismerete nélkül részletes választ nem adhatunk. Kérje kihallgatáson a szakaszvezetői rendfokozat elismeré-

ÚJ ÉS HASZNÁLT BÚTOROK

Háló, konyhák, kombinált szobák, rekamiek.
Fizetési kedvezmény • Butorcsere.

KOVÁCS. Izabella-utca 13. szám

**„Réka”
EGYENRUHÁT**

egységcsomagból
ingyenesre előírt
egységáron. Paszományok
gombok, felszerelési cikkek
Postai szétküldés

RUHAIPARI és KERESKEDELMI R.T.
VI., ANDRÁSSY-ÚT 27. • TELEFON: 425-984.

Kerékpárra

télen nincs szüksége,
de most vásárolja meg, hogy tavasszal kéznél legyen.
teljes felszereléssel (gumik, csengő
pumpa és táskában elhelyezett
szerszámokkal)

**„Csoda”
P 238.—**

Nő! gép 8.- P-vel drágább. A rész-
letfizetéses eladást kénytelenek
vagyunk átmenetileg szüneteltetni.

Teljes Bosch Dinamókészlet fényszóróval ... P 34.—
Kardtartó ... P 4.—
Csomagtartó ... P 4.—

CSENDŐRBOLT Budapest,
XII., Bőszörményi-út 19/a

sét, parancsnoksága majd rendezi a kérdést azzal a csendőrkerületi parancsnoksággal, ahonnan leszerelt. Üdvözlők.

Sorsjegy. Behívása a fennálló szabályok szerint történt. Amennyiben panasza még nem mutat el, módjában áll újból jelentkezni a kerületi parancsnokság orvosfőnöke-nél, aki a továbbiakra nézve intézkedik.

Cered. Jelenleg szárnyparancsnok Esztergomban.

Szeszfőzde. A szesz-kifőzéshez a veszprémi pénzügyigazgatóságtól kell engedélyt kérnie. A forgalombahozatalhoz természetesen külön engedély szükséges, erre vonatkozólag a főszolgabírói hivatalnál kap tájékoztatást. Az edények beszerzésével kapcsolatosan forduljon levélben a Szeszgyedárusági Igazgatósághoz (Budapest, V., Honvéd-u. 1.). Örülünk, hogy ilyen életrevaló gondlattal foglalkozik, kívánjuk, hogy törekvéseit siker koronázza.

Golyószóró kiképzés. A tanfolyamokra vezényelt legénységnek csak az útban töltött időre van vezénylési pótdíjra igénye. Mivel a leírt rendkívüli esetre az érvényes jogszabályok nem tartalmazznak rendelkezést, célszerű volna ha az előjáró kerületi parancsnokság az ügyet — az őrs jelentése alapján — elvi állásfoglalás és döntés végett a B. M. úrhoz felterjesztené.

Gugh. Nem kell újból kérnie. Illetékes helyről azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a Haborús Emlékérem odaítélésé iránt benyújtott és már hosszabb idő óta gyűjtött kérvényeket ez év február végére, de legkésőbb március közepéig elintézik. A Bolgár Haborús Emlékérem igénylési határideje rég lejárt már, de megkísérheti az igénylést (szolgálati úton a H. M. úrtól), arra való hivatkozással, hogy a magyar Haborús Emlékérmeket csak most kapta meg ennek igazolványa alapján kéri a Bolgár Haborús Emlékérmeket. Az osztrák Haborús Emlékérmeket már egyáltalán nem kérhető.

Ungvár. Előbbi üzenetünk — a Magyar Haborús Emlékérmeket illetően — Önre is vonatkozik.

9966. A közölt ok — nézetünk szerint — nem akadály, ha a szülők teljesen és végleg szakítottak a mozgalomban való részvétellel. Teljesen megnyugtató választ erre nézve most még senki sem adhat, mert a döntés az illetékes parancsnokság kezében van és a kivizsgálás eredményétől függ. Ezért, ha be is adja a kérvényt, tegye az engedélytől függővé az ígéret bevételest, illetve addig, míg az engedélyt nem adták meg, ne is kösse le a szavát.

Pannkó. Olvassa el folyó évi január hó 1-i számunk 31. oldalán közölt Ipoly 54.531. jelű üzenetünk 2. pontját. Az az Ön kérdésére is vonatkozik.

Fogjunk össze mindnyájan. Hogy kérelme teljesíthető-e, mi nem bírálhatjuk el. Terjessze elő és várja meg a döntést. Úgy értesültünk, hogy visszavételre ezidőszent aligha számíthat. Közbenjáró igénybevétele egyrészt tilos, másrészt szükségtelen, mert ha mód van rá, úgyis helyt adnak a kérelmeknek. A visszavétel nem megy olyan könnyen, mint annak idején a leszerelés. Megértjük, hogy minden gondolata visszazáll közénk s hogy visszakivánczik régi bajtársai közé, de mennyivel egyszerűbb lett volna, ha mindezt előbb gondolja meg, a leszerelés előtt. Azért hangsúlyoztuk mindig, valahányszor eltörekvő csendőr fordult hozzánk tanácsért, hogy alaposan vessen

számot önmagával, mielőtt ilyen életbevágó kérdésben határoz. Egyébként levelét érdeklődve olvastuk, jól esett látnunk ragaszkodását. Jókívánatait köszönjük, hasonlókkal viszonozzuk.

Írógép. 1. A háborús korlátozások miatt az írógép-vásárlás terén is némi megszorítást alkalmaznak. Olyan értelmű igazolás nem adható az írógépet vásárolni szándékozó csendőrnek, hogy az írógép katonai iroda részére szükséges, az azonban igazolható, hogy a csendőr az írógépét nagyrészt szolgálati célokra használja. Lehetséges, hogy ez is elegendő. 2. Szívesen látjuk ezután is, különösen a csendőrségi szolgálatból vett eseményeknek, gyakorlati, tanulságos útbagatításoknak leírásával. Üdvözlők.

77.777 1. A származást nagyszülőig bezárólag kell igazolni. Ha a nagyszülők okmányát nem tudja beszerezni, jelentse a kerületi parancsnokságnak. 2. A nagyszülőig történő igazoláshoz valamennyi rendelkezésre álló okmányt, tehát a saját és szülei születési anyakönyvi kivonatát is fel kell terjesztenie. Magától értetődő, hogy törvénytelen származású szülőnél csak az anya (az igazoltatandó) vonatkoztatva: nagyanya) születési anyakönyvi kivonata jöhet figyelembe abban az esetben, ha a nagypapa ismeretlen 3—9. Ezidőszent nincs szó olyan intézkedésről, ami miatt nyugtalanodnia kellene. Aki a nyugdíjra jogosultságot szerzett, annak meg is adják. Teljesítené továbbra is olyan kedvvel és szorgalommal kötelességét, mint eddig. Előléptetése és járóvezetői iskolába vezénylése tekintetében biztosat mi sem mondhatunk, de valószínű, nincs oka aggodalomra, ha egyéb feltételeknek megfelel.

Papagály. 1. A MAV. felelős a szállításra felvett áru épiségeért. Ha a szekrény elveszett vagy megrongálódott, köteles a kárt megtéríteni. Az utóbbi esetben természetesen csak akkor lehet kártérítésről szó, ha a szekrény kétséget kizáróan erőszakos külső hatás következtében sérült meg. Amennyiben a kárt szerkezeti vagy anyaghiba okozta, a felelősség a feladót, illetőleg a készítőjét terheli. Az átvétel helyén a MAV ottani szervétől (vasútállomás, raktárfőnökség) 8 napon belül házi jegyzőkönyv felvételét lehet kérni s azt a kártérítési igény írásbafoglalása mellett a MAV Igazgatósági kártérítési osztályának (Budapest, VI., Andrássy-út 73—75.) megküldeni. 2. A kérdésre csak akkor tudnánk felelni, ha az esetet leírja. 3. Tanúvallomással megerősítésére bünvádi és polgári ügyekben esküt csak bíró (vizsgálóbíró) vehet ki, másnak ez még kivételes esetben sincs megengedve. Közhivatalnok vagy ügyvéd elleni fegyelmi ügyben a fegyelmi biztosnak is van esketési joga. Bizonyos hatóságok is eskethetnek a törvényben meghatározott ügyekben (pl. összeférhetetlenségi ügyben a képviselőház bizottsága, illetve bírósága, a vagyonváltást követő eljárás során a pénzügyi hatóság stb. L. Csendőr—BTK. I. kötet 375—383. old.). 4. Olvassa el lapunk 1941. évi május 1-i számának 307. oldalán közölt 16. számú lexikon-választ. 5. Ilyen jogszabályt nem ismerünk. 6. A zsír beszállításáról szóló 8040/1941. számú M. E. rendelet 1. §-a szerint a magánháztartások vágásainál az első sertés után 3, minden további sertés után pedig 6—6 kg zsirt kell a hatóságnak beszállíttatni. A vágások a beszállítás szempontjából egy naptári évre vonatkoztatva értendők, a rendelet hatálybalépésétől kezdve. A zsírbeszállítás ezidőszent a csendőr közigazdálkodások és közétkeztetések vágásainál kötelező, mert a rendelet értelmében magánháztartásoknak számítanak. A beszállítási kötelezettség a kiutalt takarmányból hízlalt sertésekre is vonatkozik. A közeljövőben egyébként a zsírbeszállítás kérdését a csendőrségre nézve újabb rendelet szabályozza majd. 7. Ha 1934. január

Mi **BUTORT** előnyösen, megbízható kivitelben
Korcsány **HETESI GÁBOR** cégnél
munkatársak vásárolunk.
Budapest, VI., Vilmos császár-út 53.
Butortermékek. Stíl-butorkban nagy választék.

Mi a magyar gyártmányú
THEBRIS MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK
GYÁRTJ
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postai kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS
DEBRECEN, Hatvan-u. 2.

Legújabb! Most jelent meg!
MAGYARORSZÁG
legújabb térképe 140x100 cm. Hátszínű nyomás. A szomszédos országokkal, Vasúti és autópontokkal. Hegy- és vízrajz. Ár 1 Pengő 6.
A M. KIR. HONVÉD TÉRKÉPÉSZETI INTÉZET KIADÁSA
ÓKAI LAJOS, BUDAPEST, IV., Kamermayer Károly-utca 3. szám.

1-e után nyugdíjazták, a 14 havi megszakítási idő előtti szolgálata is beszámít. Ellenkező esetben csak bizonyos körülmények fennforgása esetén. Pontosan csak akkor válasszolhatnánk, ha az adatokat közölte volna. 8. A területileg illetékes főszolgabírónak vagy alispánnak jogában áll rendeletileg szabályozni a húsárakat a maximális áron alul is, amennyiben a hús beszerzése ott jóval olcsóbb, mint más területeken. Valószínűnek tartjuk, hogy ilyen esetről van szó. Ha ilyen helyeken is maximális áron adnák el a húst, ezek a hentesek sokkal nagyobb haszonhoz juthatnának, mint többi szakmabeli társaik. Ha a főjegyző az árakat felőbb rendelkezés nélkül, önkényesen állapítja meg, fegyelmi szabálytalanságot, illetőleg ha cselekményével az érdekelt húsiparosoknak kárt okozott, a BTK. 471. §-ában meghatározott hivatali visszaélést követett el. 9. A községben nyomozó csendőrnek joga van szolgálati ügyben a községi előjárásról az örsre telefonálni, illetőleg az előjárásról telefonját e célra igénybevenni, ha az örs távol fekszik és sürgős ügyről van szó. Az ilyen beszélgetéseknél meg kell kérni a kapcsolást fogantató postatisztviselőt, hogy az előjárás távbeszélőjén folytatott beszélgetést az örs számlájára nyugtázza. Az elszámolás tehát éppúgy történik, mint az örsről folytatott telefonbeszélgetések.

11111. Ezen a címen nem tarthat igényt segélyre.

Erdélyi nyerevénykölcsonkötvény. Legyen nyugodt, nem fordulhat elő, hogy kihúzzák az Ön számát anélkül, hogy erről tudomást ne szerezne. A pénzintézet a nyerteseket értesíti, ezenkívül közli ezt az illetékes gazdasági hivattal is, hogy a további levonást megszüntesse.

Pintér István ny. törm. Tura. Naptárt magánmegrendelés céljára nem készítettünk. Olvassa el lapunk múlt évi 780. oldalán írtakat.

P. J. Izsák. Szkladányi Ákos rk. tábori főlelkész címe: Marosvásárhely, Csabakirályfi hadapród iskola.

Előfizetés. 1942 december 31-én lejárt. Az előfizetéssel kapcsolatos tudnivalókat megtalálja lapunkban a szerkesztői üzenetek elején írtakban. Csak azokat a könyveket küldhetjük, amelyeket, mint ilyeneket, lapunkban közlünk olvasóinkkal. Megrendelés csekkbefizetési lapon történik, másként nem teljesíthetjük.

Tűzkereszt. 1. A Szt. megrendelési módját „Könyvosztályunk ajánlatai”: címző alatt minden számunkban közöltük. Ha — helytelenül — a Stádium Sajtóvállalathoz küldte be a pénzt, további sorsáról onnan kérjen felvilágosítást. 2. A kért lappéldányokat és tartalomjegyzéket postán elküldjük. 3. Olvassa el mai számunkban közölt „Pannkó” jelígis üzenetünket.

Nefeletts. Nincs akadály, ha valóban az a helyzet, ahogyan leírta. Mindenesetre, legyen óvatos. Mielőtt véglegesen határoz, járjon alaposan utána, hogy a válás körülményei, a bírói ítélet ellenére nem vetettek-e árnyékat az asszony jó hírnevére.

K. L. prb. csendőr Sárszentmihály. Az örsön nincs, de az ottani postahivatalnál kaphat 3 fillérért. Olvassa el egyébként lapunk 1942. december 15-i számában „Czank S. próbacsendőr, Oroszka” jelígis üzenetünket.

Duna mentén. A csendőr közigazdálkodások és közétkeztetések a levágott sertések után fogyasztási és forgalmi adót nem fizetnek. Ha mégis előfordulna, hogy az adót kivetik, az érdekelt alakulat — hivatkozással arra, hogy vágása a 8040/1941. M. E. sz. rendelet értelmében a magánfogyasztás körébe esik — éljen fellebbezési jogával. Egyébként olvassa el mai számunkban közölt „Papagáj” jelígis

üzenetünk 6. pontját. 2. A helyesírás tanulásához kiváló segédeszköz a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelent „A magyar helyesírás szabályai” című füzet, melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter az iskolák számára hivatalos használatra rendszeresített. Megrendelhető az „Eggenberger-féle könyvkereskedés, tul. Rényi Károly” cégnél, Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 2. szám. Ára 1—2 P.

Dudvág 666. Az a rangidős, aki a járőrtársiskolát előbb végezte el. Olvassa el lapunk 1942. október 1.-i számának 625.-ik oldalán közölt „Rangidős” jelígis üzenetünket.

Reménység. Lehet, hogy kivételes méltányosságból engedélyt kap. A kintlakást szolgálati úton a H. M. úrtól kell kérnie s ha ezt az engedélyt megkapta, a családi pótlék iránti kérvényét a B. M. úrhoz (XX. osztály) kell előterjesztie. Előrebocsátjuk: nehezen fog menni. Az édesanyja után kérhető családi pótlékre nézve felvilágosítást talál 1942. évi 3.-ik számunk 99. oldalán „Örökbefogadás” jelígis üzenetünkben. Olvassa még el lapunk 1932. évi 63. oldalán „Bocskay-vár” jelígis üzenetünket is.

Jogos-e. Az elemi és középfokú iskolai előkészítő tanulmányok fenntartásához a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter engedélye szükséges. Aki ilyen tanulmányot engedély nélkül tart fenn, a 67.200 V. K. M. 1920. sz. rendelet 7-ik §-a szerinti kihágást követi el, melynek elbírálása a rendőri büntetőbíróhatóság hatáskörébe tartozik.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Sitkei csendőr, Ungvár. Anyagtorlódás miatt csak ezután kerül elbírálás alá. Legyen türelemmel.

M. L., Pécs. A híd alatt készített egyik kép elmosódott, a másik három jó, közölni fogjuk. Utóbb érkezett elbeszélést jól megírta, de még nincs annyi mondanivalója, hogy közölni lehetne. Utóbbi 3 képe közül az egyik szintén elmosódott, sötét. Az iskolai pihenő-kép nem közlésre való, sokszor látott, unalmas kép, harmadik képe jó, hozni fogjuk.

Szabolcs. Az eset érdekes volna, leírása azonban igen hosszadalmas és adathalmazszerű. Az egész csupa tanu-vallomás. Nem közölhetjük.

Szakonyi Kálmán őrmester, tábori posta: 253/57. Köszönjük, örvendtünk levelének, de nem használhatjuk, mert teljesen ismert dolgokat tartalmaz. Üdvözljük.

Szebb jövőt. Nem üti meg a mi mértékünket. Egyébként igaz magyar érzésből fakadt, szép gondolatok.

U. J., Székelykeresztúr. Közlésre nem alkalmas a levele, de amit ír, érdekes. Derék csendőr, hogy így nevei a fiataliságot. Tegye meg tovább is. A két képe igen beállított. Úgy kell a felvételt készíteni, mintha a rajta levők nem is tudnák. Írógéppel ne írjon a kép hátára, mert átüti a betű.

L. J. Salgótarján. Aki versírással adja a fejét, előbb tanulja meg a helyesírást. Egyébként is úgy látjuk, hogy nincsen hajlama a verselésre, kár ezzel töltöni az idejét.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

Mouson Crème

Mouson Coldcrème és az összes Mouson kozmetikai készítmények vezetnek

Magyarországi egyedárúsító: Tobakázi Ferő

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagyraktára

PALLADIS R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.

Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

ÓRÁT arany-ezüst **ÉKSZERT** vásároljunk
BUO CZ VILMOS órás- és ékszerésznél
KASSA, Fő-utca 17. Szakszerű javítások
 Veszek aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Egyenruházat, Katonai felszerelések Szövetek
TURÁNI ISTVÁN cégnél.
KASSA, Fő-utca 118.
 A m. kir. csendőrség szállítója. — Megbízható, pontos kiszolgálás.

Pontos **ÓRÁT**, arany, ezüst **ÉKSZERT**
 Ajándéktárgyakat bízalommal vásárolhatunk

GYENGE ISTVÁN

szakképzett órás és ékszerésznél,
NAGYVÁRAD, Rákóczi-út 19. • Szakszerű órajavítások. • A m. kir. Csendőrség szállítója.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

CÉGNEI VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26-43.
 A m. kir. Csendőrség szállítója.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkek

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
 A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója
 Megbízható, pontos kiszolgálás.

Mi **BÚTORT**

FEKETE VILMOS

székesfehérvári, Eszterházi épület
 A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
 Méltányos árak! Kiváló munka!

Márkás rádió készülékek
 és alkatrészek legolcsóbban

RÖHLICH

Székesfehérvár, Nagy Sándor-u. 5. szaküzletében.

ZALKA LAJOS

**EGYENRUHÁZAT
 FELSZERELÉSI CIKKEK
 URI SZABÓSÁG**

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.

A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. • A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

PONTOS szolgálathoz
 pontos **ÓRÁT**! Arany,
 ezüst ékszeri MI

Székesfehérvár

Zita királyné-út 2. sz.

Gede Lajos
 ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZNÉL
 VÁSÁROLUNK

Optika, fotóclikkek.

Képesített kelme- és fonalfestő vegytisztító üzem

Szavatolt száraz vegytisztítás. Különleges fűgőnyttisztító. Gyászfestések és sürgős munkák soronkívül. Telefonhívásra házhoz megy és házhoz szállít.

NÉMETH IMRE, UJPEST, ANONYMUS-U. 39. Tel.: 494-419.

Aranyozott - kovácsoltvas - kristály
 Stílcillárok, díszlámpák

TÓTH JÁNOS

lámpaernyő - műhely

BUDAPEST, KOSSUTH L.-U. 1. • Ferenciek udvara, T.: 188-969.

ÓRA ezüst **ÉKSZER**
 arany
 ajándéktárgyakat vásároljunk

Szerafin Gyula órásmester és ékszerésznél

Budapest, Krisztina-tér 2. Szakszerű javítás.

Bütort

hosszú részletre vásároljunk

Bertalanné

keresztény butorszalonjában

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. em.

Díjtalan árajánlat!

Telefon: 22-31-31.

Egyenruházat HOKSÁRI

**KELETI P.-U.-NÁL BAROSS TÉR 4
 NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60**

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
 Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél

Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

OSZTÁLYSORSJEGYET

TÖRÖK BANKHÁZNÁL

BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

vásárolunk.

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szijazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.